

SDĚLENÍ KOMISE

Pokyny o použití článku 101 Smlouvy o fungování Evropské unie na dohody o převodu Technologii

(2014/C 89/03)

OBSAH

1.	ÚVOD	5
2.	OBEČNÉ ZÁSADY	5
2.1	Článek 101 Smlouvy a práva duševního vlastnictví	5
2.2	Obecný rámec pro použití článku 101	6
2.3	Vymezení trhu	8
2.4	Rozlišení mezi soutěžiteli a nesoutěžiteli	10
3.	POUŽITÍ NAŘÍZENÍ TTBER	12
3.1	Účinky nařízení TTBER	12
3.2	Oblast působnosti a časová platnost nařízení TTBER	12
3.2.1	Pojem dohody o převodu technologií	12
3.2.2	Pojem „převod“	13
3.3.2	Dohody mezi dvěma smluvními stranami	14
4.3.2	Dohody o výrobě smluvních výrobků	14
5.3.2	Doba platnosti	16
6.3.2	Vztah k ostatním nařízením o blokových výjimkách	16
3.2.6.1	Nařízení o blokových výjimkách pro specializační dohody a dohody o výzkumu a vývoji	16
3.2.6.2	Nařízení o blokových výjimkách pro vertikální dohody	17
3.3	Práh podílu na trhu v případě „bezpečného přístavu“	17
3.4	Tvrdá omezení hospodářské soutěže podle nařízení o blokových výjimkách	20
3.4.1	Obecné zásady	20
3.4.2	Dohody mezi soutěžiteli	20
3.4.3	Dohody mezi nesoutěžiteli	25
3.5	Vyloučená omezení	27
3.6	Odnětí blokové výjimky a nepoužití nařízení o blokových výjimkách	30
3.6.1	Řízení o odnětí výjimky	30
3.6.2	Nepoužití nařízení o blokových výjimkách	31
4.	POUŽITÍ ČL. 101 ODSŤ. 1 A 3 SMLOUVY MIMO ROZSAH PŮSOBNOSTI NAŘÍZENÍ TTBER	31
4.1	Obecný analytický rámec	31
4.1.1	Relevantní činitele	32
4.2.1	Záporné účinky omezujících licenčních dohod	33
4.1.3	Kladné účinky omezujících licenčních dohod a rámec pro analýzu těchto účinků	34
4.2	Použití článku 101 na různé typy licenčních omezení	36
4.2.1	Závazky týkající se licenčních poplatků	36
4.2.2	Výhradní licence a omezení prodeje	37
4.2.2.1	Výhradní a jediné licence	37

4.2.2.2	Omezení prodeje	38
4.2.3	Omezení výroby	39
4.2.4	Omezení oblasti použití	40
4.2.5	Omezení na použití pro vlastní potřebu	41
4.2.6	Svazování a spojený prodej	42
4.2.7	Závazky nesoutěžit	43
4.3	Dohody o urovnání sporů	44
4.4	Technologické pooly	45
4.4.1	Posuzování vytvoření a fungování technologických poolů	46
4.4.2	Posuzování jednotlivých omezení v dohodách mezi účastníky poolu a nabyvateli licence	49

1. ÚVOD

1. Tyto pokyny stanoví zásady pro hodnocení dohod o převodu technologií podle článku 101 Smlouvy o fungování Evropské unie ⁽¹⁾ (dále jen „článek 101“). Předmětem dohod o převodu technologií je udělení licence na technologická práva, kterým poskytovatel licence nabyvateli licence dovoluje využívat tato licencovaná technologická práva k produkci zboží nebo služeb, v souladu s definicí v čl. 1 odst. 1 písm. c) nařízení Komise (ES) č. 316/2014 ze dne 21. března 2014 o použití čl. 101 odst. 3 Smlouvy o fungování Evropské unie na určité kategorie dohod o převodu technologií (dále jen „nařízení TTBER“) ⁽²⁾.
2. Účelem těchto pokynů je poskytnout vodítko k použití nařízení TTBER, jakož i k použití článku 101 Smlouvy o fungování Evropské unie (dále jen „Smlouvy“) na dohody o převodu technologií, které nespádají do působnosti nařízení TTBER. Nařízením TTBER ani těmito pokyny není dotčena možnost souběžného použití článku 102 Smlouvy na dohody o převodu technologií ⁽³⁾.
3. Normy stanovené v těchto pokynech je třeba používat s přihlédnutím ke konkrétním okolnostem každého případu. Nelze je tedy uplatňovat mechanicky. Každý případ musí být posuzován podle skutečností, které jsou pro něj charakteristické, a tyto pokyny je nutné používat přiměřeně a pružně. Uváděné příklady mají jen ilustrativní povahu a nemají být vyčerpávající.
4. Těmito pokyny není dotčen případný výklad článku 101 a nařízení TTBER ze strany Soudního dvora a Tribunálu.

2. OBECNÉ ZÁSADY

2.1 Článek 101 Smlouvy a práva duševního vlastnictví

5. Celkovým cílem článku 101 Smlouvy je chránit hospodářskou soutěž na trhu za účelem podpory blahobytu spotřeb-

bitelů a účelného rozdělování zdrojů. Ustanovení čl. 101 odst. 1 zakazuje veškeré dohody a jednání ve vzájemné shodě mezi podniky a rozhodnutí sdružení podniků ⁽⁴⁾, které mohou ovlivnit obchod mezi členskými státy ⁽⁵⁾ a jejichž účelem nebo důsledkem je vyloučení, omezení nebo narušení hospodářské soutěže ⁽⁶⁾. Jako výjimku z tohoto pravidla čl. 101 odst. 3 stanoví, že zákaz uvedený v čl. 101 odst. 1 může být prohlášen za neúčinný v případě dohod mezi podniky, které přispívají ke zlepšení výroby nebo distribuce výrobků nebo k podpoře technického či hospodářského pokroku, přičemž vyhrazení spotřebitelům přiměřený podíl na výhodách z toho vyplývajících, a které neukládají příslušným podnikům omezení, jež nejsou k dosažení těchto cílů nezbytná, a neumožňují těmto podnikům vyloučit hospodářskou soutěž ve vztahu k podstatné části výrobků tímto dotčených.

6. Právní předpisy o duševním vlastnictví udělují výlučná práva majitelům patentů, autorských práv, práv k průmyslovým vzorům, ochranných známek a dalších zákonem chráněných práv. Podle právních předpisů o duševním vlastnictví je majitel duševního vlastnictví oprávněn zakázat nepovolené využívání svého duševního vlastnictví a sám jej využívat např. udělováním licencí na toto vlastnictví třetím stranám. Jakmile je výrobek zahrnující právo duševního vlastnictví, s výjimkou práva na provedení díla ⁽⁷⁾, majitelem práva nebo s jeho souhlasem uveden na trh na území Evropského hospodářského prostoru (EHP), toto právo duševního vlastnictví je vyčerpáno na celém území v tom smyslu, že majitel práva ho již nemůže využívat ke kontrole prodeje výrobku (zásada vyčerpání práv v Unii) ⁽⁸⁾. Majitel práva není podle právních předpisů o duševním vlastnictví oprávněn bránit nabyvatelům licence nebo odběratelům výrobků obsahujících licencovanou technologii v tom, aby tyto výrobky prodávali. Zásada vyčerpání práv v Unii je v souladu se základní funkcí práv duševního vlastnictví, kterou je poskytnout jejich majiteli právo vyloučit ostatní z využívání jeho duševního vlastnictví bez jeho souhlasu.

⁽¹⁾ S účinností od 1. prosince 2009 se články 81 a 82 Smlouvy o ES stávají články 101 a 102 Smlouvy o fungování Evropské unie („SFEU“). Články 87 a 88 Smlouvy o ES a články 107 a 108 SFEU jsou ve své podstatě identické. Pro účely těchto pokynů je v případě potřeby nutné odkazy na články 101 a 102 SFEU chápat jako odkazy na články 81 a 82 Smlouvy o ES. SFEU zavedla rovněž některé změny v terminologii, např. nahrazení slova „Společenství“ slovem „Unie“ nebo výrazu „společný trh“ výrazem „vnitřní trh“. V těchto pokynech bude používána terminologie SFEU.

⁽²⁾ Úř. věst. L 93, 28.3.2014, s. 17. Nařízením TTBER nahrazuje nařízení Komise (ES) č. 772/2004 ze dne 27. dubna 2004 o použití čl. 81 odst. 3 Smlouvy na určité kategorie dohod o převodu technologií, Úř. věst. L 123, 27.4.2004, s. 11.

⁽³⁾ Viz obdobně spojené věci *Compagnie Maritime Belge*, C-395/96 P a C-396/96 P, Recueil 2000, s. I-1365, bod 130, a bod 106 pokynů Komise o použití čl. 81 odst. 3 Smlouvy, Úř. věst. C 101, 27.4.2004, s. 97.

⁽⁴⁾ Dále v textu zahrnuje výraz „dohoda“ jednání ve vzájemné shodě i rozhodnutí sdružení podniků.

⁽⁵⁾ Viz pokyny Komise k pojmu ovlivnění obchodu podle článků 81 a 82 Smlouvy, Úř. věst. C 101, 27.4.2004, s. 81.

⁽⁶⁾ Dále v textu zahrnuje výraz „omezení“ i vyloučení a narušení hospodářské soutěže.

⁽⁷⁾ To se týká i práv na pronájem. V této souvislosti viz věc *Warner Bros a Metronome Video*, 158/86, Recueil 1988, s. 2605 a věc *Foreningen af danske videogramdistributører*, C-61/97, Recueil 1998, s. I-5171.

⁽⁸⁾ Tato zásada vyčerpání práv v Unii je například stanovena v čl. 7 odst. 1 směrnice 2008/95/ES, kterou se sblíží právní předpisy členských států o ochranných známkách (Úř. věst. L 299, 8.11.2008, s. 25). Podle tohoto ustanovení ochranná známka neopravňuje svého vlastníka k tomu, aby zakázal její užívání pro zboží, které bylo pod touto ochrannou známkou uvedeno vlastníkem nebo s jeho souhlasem na trh na území Unie, a čl. 4 odst. 2 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/24/ES ze dne 23. dubna 2009 o právní ochraně počítačových programů (Úř. věst. L 111, 5.5.2009, s. 16), jež stanoví, že první prodej rozmnoženiny počítačového programu v Unii provedený nositelem práv nebo s jeho svolením je vyčerpáním práva na šíření této rozmnoženiny v rámci Unie s výjimkou práva na kontrolu dalšího pronájmu počítačového programu nebo jeho rozmnoženin. V této souvislosti viz rozsudek ve věci *UsedSoft GmbH v. Oracle International Corp.*, C-128/11, Sb. rozh. 2012, ještě nezveřejněno.

7. Ze skutečnosti, že právní předpisy o duševním vlastnictví poskytují výlučná užívací práva, ovšem nevyplývá, že jsou práva duševního vlastnictví chráněna proti zásahům založeným na právních předpisech o hospodářské soutěži. Článek 101 Smlouvy se použije především v případě dohod, jimiž majitel práv duševního vlastnictví uděluje jinému podniku licenci k jejich využívání⁽⁹⁾. Z uvedené skutečnosti ale nevyplývá ani zákonitá existence konfliktu mezi právy duševního vlastnictví a pravidly Unie pro hospodářskou soutěž. Oba soubory právních předpisů mají totiž stejný základní cíl, kterým je podpora blahobytu spotřebitelů a účelného rozdělování zdrojů. Inovace představuje základní a dynamickou složku otevřeného a konkurenceschopného tržního hospodářství. Práva duševního vlastnictví podporují dynamickou hospodářskou soutěž tím, že motivují podniky, aby investovaly do vývoje nových či zdokonalených výrobků a postupů. Stejně působí i hospodářská soutěž, protože na podniky vyvíjí tlak, aby inovovaly. Pro podporu inovace a zajištění jejího využívání konkurenceschopným způsobem jsou tedy nutná jak práva duševního vlastnictví, tak hospodářská soutěž.

8. Při posuzování licenčních dohod podle článku 101 Smlouvy se nesmí zapomínat na to, že proces získání práv duševního vlastnictví často zahrnuje značné investice a bývá spojen s nemalým rizikem. Aby nedošlo ke snížení dynamiky hospodářské soutěže a aby byly zachovány pobídky k inovaci, nesmí být inovátor nepřiměřeně omezován ve využívání práv duševního vlastnictví, o nichž se ukáže, že jsou cenná. Z těchto důvodů by měl mít inovátor možnost usilovat o přiměřenou odměnu za úspěšné projekty, která postačuje k zachování pobídek k investování, a to s přihlédnutím k neúspěšným projektům. V rámci udělení licence na technologická práva může být také nabyvatel licence nucen provést významné nenávratné investice (to znamená, že po upuštění od činnosti v daném oboru nemůže nabyvatel licence tyto investice využít pro jiné činnosti nebo je prodat jinak než s velkou ztrátou) do licencované technologie a výrobních aktiv nezbytných k jejímu využívání. Článek 101 nelze uplatňovat bez toho, aby byly zváženy tyto investice, jež zúčastněné strany předem provádějí, a rizika, která jsou s nimi spojena. Riziko, kterému strany čelí, a nenávratné investice, které je nutno uskutečnit, mohou tedy vést k tomu, že dohoda nespadá do oblasti působnosti čl. 101 odst. 1 nebo popřípadě splňuje podmínky čl. 101 odst. 3 po dobu potřebnou k amortizaci investic.

9. Pokud jde o posuzování licenčních dohod podle článku 101 Smlouvy, stávající analytický rámec je dostatečně pružný, aby bylo možné náležitě zohlednit dynamické aspekty procesu udělování licencí na technologická práva. Není důvod předpokládat, že by práva duševního vlastnictví a licenční dohody samy o sobě způsobovaly problémy z hlediska hospodářské soutěže. Většina licenčních

dohod neomezuje hospodářskou soutěž, naopak hospodářskou soutěž podporuje prostřednictvím zvyšováním efektivity. Udělování licencí jako takové skutečně prospívá hospodářské soutěži, protože vede k šíření technologií a podporuje inovaci jak na straně poskytovatele, tak na straně nabyvatele licence. Kromě toho i licenční dohody, které hospodářskou soutěž omezují, mohou často vést k efektivitě podporující hospodářskou soutěž, kterou je třeba posoudit podle čl. 101 odst. 3 a porovnat se zápornými důsledky pro hospodářskou soutěž⁽¹⁰⁾. Velká většina licenčních dohod je proto slučitelná s článkem 101.

2.2 Obecný rámec pro použití článku 101

10. Ustanovení čl. 101 odst. 1 Smlouvy zakazuje dohody, jejichž účelem nebo důsledkem je omezení hospodářské soutěže. Ustanovení čl. 101 odst. 1 se použije jak v případě omezení hospodářské soutěže mezi smluvními stranami dohody, tak v případě omezení hospodářské soutěže mezi kteroukoli smluvní stranou a třetími stranami.

11. Posouzení, zda licenční dohoda omezuje hospodářskou soutěž, je nutno provést ve skutečném kontextu, v jehož rámci by hospodářská soutěž probíhala, pokud by neexistovala dohoda s údajnými omezeními⁽¹¹⁾. V rámci takového posouzení je nezbytné vzít v úvahu pravděpodobný dopad dohody na hospodářskou soutěž mezi technologiemi (tj. soutěž mezi podniky používajícími konkurenční technologie) a hospodářskou soutěž v rámci téže technologie (tj. soutěž mezi podniky používajícími stejnou technologii)⁽¹²⁾. Čl. 101 odst. 1 zakazuje omezení hospodářské soutěže jak mezi technologiemi, tak i v rámci jedné technologie. Proto je nutné posoudit, do jaké míry daná dohoda ovlivňuje (nebo je pravděpodobné, že ovlivní) tyto dva aspekty hospodářské soutěže na trhu.

12. Užitečný rámec pro provedení takového posouzení představují dvě otázky uvedené níže. První otázka se týká dopadu dohody na hospodářskou soutěž mezi technologiemi, druhá pak jejího dopadu na hospodářskou soutěž v rámci téže technologie. Jelikož omezení mohou být způsobila ovlivnit zároveň hospodářskou soutěž mezi technologiemi i hospodářskou soutěž v rámci téže technologie, může být nezbytné analyzovat dané omezení z hlediska obou otázek v bodě a) a b) před tím, než bude možné rozhodnout, zda je omezena hospodářská soutěž ve smyslu čl. 101 odst. 1.

⁽⁹⁾ Viz např. spojené věci Consten a Grundig, 56/64 a 58/64, Recueil 1966, s. 429.

⁽¹⁰⁾ Metodika pro použití čl. 101 odst. 3 je stanovena v pokynech Komise o použití čl. 81 odst. 3 Smlouvy, které jsou uvedeny v poznámce pod čarou 3.

⁽¹¹⁾ Viz rozsudek ve věci Société Technique Minière, 56/65, Recueil 1966, s. 337 a ve věci John Deere, C-7/95 P, Recueil 1998, s. I-3111, bod 76.

⁽¹²⁾ V této souvislosti viz např. rozsudek ve věci Consten a Grundig uvedený v poznámce pod čarou 9.

a) Omezuje licenční dohoda skutečnou nebo potenciální hospodářskou soutěž, která by existovala bez uvažované dohody? Pokud ano, může se jednat o dohodu ve smyslu čl. 101 odst. 1. V rámci tohoto posouzení je třeba vzít v úvahu hospodářskou soutěž mezi smluvními stranami i hospodářskou soutěž s třetími stranami. Jestliže si například dva podniky usazené v různých členských státech udělí křížovou licenci na konkurenční technologie a každý z nich se zaváže neprodávat výrobky na domácím trhu toho druhého, je omezena (potenciální) hospodářská soutěž, která existovala před uzavřením dohody. Obdobně pokud poskytovatel licence uloží nabyvatelům licence povinnost nepoužívat konkurenční technologie a tato povinnost uzavírá trh pro technologie třetích stran, je omezena skutečná nebo potenciální hospodářská soutěž, která by existovala bez takové dohody.

b) Omezuje licenční dohoda skutečnou nebo potenciální hospodářskou soutěž, která by existovala bez daných smluvních omezení? Pokud ano, může se jednat o dohodu ve smyslu čl. 101 odst. 1. Jestliže například poskytovatel licence brání nabyvatelům licence (kteří před uzavřením dohody nepředstavovali skutečné nebo potenciální konkurenty), aby soutěžili mezi sebou, je omezena (potenciální) hospodářská soutěž, která by při neexistenci těchto omezení mohla mezi nabyvateli licence probíhat. K takovým omezením patří vertikální stanovení cen a omezení prodeje jednotlivých nabyvatelů licence na určitá území nebo určité zákazníky. U některých omezení se však v určitých případech nemusí jednat o omezení ve smyslu čl. 101 odst. 1, pokud je omezení objektivně nutné pro existenci dohody takového typu nebo povahy⁽¹³⁾. Použití čl. 101 odst. 1 lze tímto způsobem vyloučit jedině na základě objektivních činitelů, které jsou vnější vzhledem k samotným smluvním stranám, a nikoli na základě subjektivních názorů a vlastností smluvních stran. Otázka nezní, zda by smluvní strany ve své konkrétní situaci nesouhlasily s uzavřením méně omezující dohody, nýbrž zda by vzhledem k povaze dohody a vlastnostem trhu méně omezující dohodu neuzavřely podniky v obdobné situaci⁽¹⁴⁾. Nepostačuje tvrzení, že při neexistenci omezení by dodavatel přistoupil k vertikální integraci. Rozhodnutí o tom, zda přistoupit k vertikální integraci, závisí na široké škále složitých hospodářských činitelů, přičemž řadou z nich jsou vnitřní činitele dotyčného podniku.

13. Skutečnost, že čl. 101 odst. 1 Smlouvy rozlišuje mezi dohodami, jejichž účelem je omezení hospodářské soutěže, a dohodami, jejichž důsledkem je omezení

hospodářské soutěže, by měla být zohledněna při uplatňování analytického rámce uvedeného v bodě (12) těchto pokynů. Dohodu nebo smluvní omezení zakazuje čl. 101 odst. 1 pouze tehdy, pokud jejich účelem nebo důsledkem je omezení soutěže mezi technologiemi a/nebo soutěže v rámci téže technologie.

14. Omezení, jejichž účelem je omezit hospodářskou soutěž, jsou taková omezení, která hospodářskou soutěž omezují samotnou svou povahou. Jsou to omezení, která ve světle cílů sledovaných pravidly Unie pro hospodářskou soutěž mají tak vysoký potenciál nepříznivých účinků na hospodářskou soutěž, že pro účely použití čl. 101 odst. 1 není nutné prokázat účinky na trh⁽¹⁵⁾. Kromě toho v případě omezení hospodářské soutěže na základě účelu je nepravděpodobné, že budou splněny podmínky čl. 101 odst. 3. Posouzení toho, zda je účelem určité dohody omezení hospodářské soutěže, je založeno na řadě činitelů. Patří k nim zvláště obsah dohody a cíle, které dohoda objektivně sleduje. Může být rovněž nezbytné zvážit kontext, v němž se dohoda uplatňuje (či má uplatňovat), nebo skutečné jednání a chování stran na trhu⁽¹⁶⁾. Jinými slovy, v některých případech lze závěr o tom, zda určité omezení představuje omezení hospodářské soutěže na základě účelu, učinit teprve po prozkoumání skutečností, na nichž je dohoda založena, a konkrétních okolností, za nichž je uplatňována. Účel omezit hospodářskou soutěž může vyplývat ze způsobu, jakým je dohoda ve skutečnosti uplatňována, i když samotná formální dohoda neobsahuje výslovné ustanovení v tomto smyslu. Důkazy o subjektivním úmyslu smluvních stran omezit hospodářskou soutěž jsou významným činitelem, ale nikoli nutnou podmínkou. Účel určité dohody lze považovat za omezující i přesto, že jejím jediným účelem nemusí být omezení hospodářské soutěže, ale také jiné legitimní cíle⁽¹⁷⁾. Pokud jde o licenční dohody, Komise má za to, že omezení uvedená v seznamu tvrdých omezení hospodářské soutěže v článku 4 nařízení TTBER jsou omezující na základě účelu⁽¹⁸⁾.

15. Jestliže dohoda neomezuje hospodářskou soutěž svým účelem, je třeba prozkoumat, zda ji neomezuje svými

⁽¹⁵⁾ V této souvislosti viz např. rozsudek ve věci *Anic Participazioni*, C-49/92 P, Recueil 1999, s. I-4125, bod 99.

⁽¹⁶⁾ Viz spojené věci *CRAM a Rheinink*, 29/83 a 30/83, Recueil 1984, s. 1679, bod 26 a spojené věci *ANSEAU-NAVEWA*, 96/82 a další, Recueil 1983, s. 3369, body 23–25. Rozsudek ze dne 29. listopadu 2012 ve věci *Groupement des cartes bancaires v. Komise*, T-491/07, bod 146.

⁽¹⁷⁾ Věc *Beef Industry Development Society a Barry Brothers*, C-209/07, Sb. rozh. 2008, s. I-8637, bod 21.

⁽¹⁸⁾ Další objasnění týkající se pojmu omezení hospodářské soutěže účelem lze nalézt v pokynech Komise o použití čl. 81 odst. 3 Smlouvy, které jsou uvedeny v poznámce pod čarou 3. Viz také spojené věci *GlaxoSmithKline Services a další v. Komise a další*, C-501/06 P, C-513/06 P, C-515/06 P a C-519/06 P, Sb. rozh. 2009, s. I-9291, body 59 až 64; věc *Beef Industry Development Society a Barry Brothers*, C-209/07, Sb. rozh. 2008, s. I-8637, body 21 až 39; věc *T-Mobile Nizozemsko a další*, C-8/08, Sb. rozh. 2009, s. I-4529, body 31 a 36 až 39 a rozsudek ze dne 14. března 2013 ve věci *Allianz Hungária Biztosító a další*, C-32/11, body 33 až 38.

⁽¹³⁾ V této souvislosti viz rozsudek ve věci *Société Technique Minière* uvedený v poznámce pod čarou 11 a ve věci *Nungesser*, 258/78, Recueil 1982, s. 2015.

⁽¹⁴⁾ Viz např. body (126) až (127).

důsledky. Je nutno vzít v úvahu skutečné i potenciální důsledky⁽¹⁹⁾. Jinými slovy musí být pravděpodobné, že dohoda bude mít záporné důsledky na hospodářskou soutěž. Licenční dohoda omezuje hospodářskou soutěž svými důsledky jediné tehdy, když ovlivňuje skutečnou nebo potenciální hospodářskou soutěž do té míry, že lze s přiměřeně vysokou mírou pravděpodobnosti očekávat záporné účinky na ceny, objem výroby, inovaci nebo rozmanitost či jakost zboží a služeb na relevantním trhu. Pravděpodobné negativní důsledky pro hospodářskou soutěž musejí být výrazné⁽²⁰⁾. Výrazné záporné důsledky pro hospodářskou soutěž se pravděpodobně vyskytnou v případech, že alespoň jedna smluvní strana má nebo získá určitou tržní sílu a dohoda přispívá ke vzniku, zachování nebo zvýšení této tržní síly, případně smluvním stranám umožňuje tuto tržní sílu využívat. Tržní síla je schopnost udržovat ceny nad konkurenční úrovní nebo udržovat výrobu pod konkurenční úrovní z hlediska množství, jakosti či rozmanitosti výrobků nebo inovace, a to po dobu nikoli nevýznamnou⁽²¹⁾. Pro konstatování protiprávního jednání podle čl. 101 odst. 1 obvykle postačuje menší tržní síla, než jaká je třeba pro konstatování dominantního postavení podle článku 102⁽²²⁾.

16. Pro účely analýzy omezení hospodářské soutěže na základě důsledku dohody je obvykle třeba definovat relevantní trh a prozkoumat a posoudit zejména povahu dotčených výrobků a technologií, postavení smluvních stran, konkurentů a odběratelů na trhu, existenci potenciálních konkurentů a velikost překážek vstupu na trh. V některých případech však může být možné záporné důsledky pro hospodářskou soutěž prokázat přímo prostřednictvím analýzy chování stran dohody na trhu. Někdy lze například stanovit, že určitá dohoda vedla ke zdražení.
17. Licenční dohody však mohou mít rovněž významný potenciál podporovat hospodářskou soutěž a velká většina těchto dohod hospodářské soutěži skutečně prospívá. Tyto dohody mohou podporovat inovaci tím, že inovátorům umožňují získat výnosy pokrývající alespoň část jejich nákladů na výzkum a vývoj. Dále licenční dohody vedou k šíření technologií, které může přispívat k tvorbě hodnot tak, že snižuje výrobní náklady nabyvatele licence

nebo mu umožňuje vyrábět nové či zdokonalené výrobky. Zvýšení efektivity na úrovni nabyvatele licence často vyplývá ze spojení technologie poskytovatele licence s aktivy a technologiemi nabyvatele. Taková integrace vzájemně se doplňujících aktiv a technologií může vést k vytvoření konfigurace nákladů a výstupů, která by jinak vzniknout nemohla. Například výsledkem kombinace dokonalejší technologie poskytovatele licence s efektivnějšími výrobními nebo distribučními prostředky nabyvatele licence může být snížení výrobních nákladů nebo výroba kvalitnějších výrobků. Udělování licencí může rovněž sloužit k odstranění překážek bránících rozvoji a využívání vlastní technologie nabyvatele licence, což je účel prospěšný hospodářské soutěži. Zvláště v odvětvích, kde existuje velký počet patentů, probíhá udělování licencí často s cílem odstranit riziko, že bude poskytovatel licence vznášet nároky kvůli porušení svých práv, a tím umožnit svobodnou volbu konstrukčního řešení. Jestliže poskytovatel licence souhlasí s tím, že nebude bránit prodeji výrobků nabyvatele licence uplatňováním svých práv duševního vlastnictví, pak daná dohoda odstraňuje překážku prodeje výrobků nabyvatele licence, a tedy obecně podporuje hospodářskou soutěž.

18. V případech, kdy se na licenční dohodu vztahuje čl. 101 odst. 1 Smlouvy, její důsledky podporující hospodářskou soutěž musejí být porovnány s jejími omezujícími důsledky v kontextu čl. 101 odst. 3. Jsou-li splněny všechny čtyři podmínky čl. 101 odst. 3, dotyčná omezující licenční dohoda je platná a vymahatelná, a to bez jakéhokoli předchozího rozhodnutí v tomto smyslu⁽²³⁾. Tvrdá omezení pravděpodobně nebudou splňovat podmínky čl. 101 odst. 3. Dohody tohoto druhu obecně nesplňují (alespoň) jednu z prvních dvou podmínek čl. 101 odst. 3. Obvykle totiž nevytvářejí objektivní hospodářské přínosy nebo přínosy pro spotřebitele. Kromě toho tyto typy dohod obvykle nesplňují kritérium nezbytnosti uvedené ve třetí podmínce. Jestliže například smluvní strany stanoví cenu, za kterou se musejí výrobky vyrobené v licenci prodávat, povede to v zásadě k menšímu objemu výroby, ke špatnému rozdělování zdrojů a k vyšším cenám pro spotřebitele. Omezení cen navíc není nezbytné k dosažení efektivity, která může být výsledkem dostupnosti obou technologií oběma soutěžitelům.

2.3 Vymezení trhu

19. Přístup Komise k vymezení relevantního trhu je stanoven v jejím sdělení o definici relevantního trhu pro účely práva Společenství pro hospodářskou soutěž⁽²⁴⁾. Na rozdíl od

⁽¹⁹⁾ Viz rozsudek ve věci John Deere z roku 1998 uvedený v poznámce pod čarou 11.

⁽²⁰⁾ Pokyny k otázce výrazného ovlivnění lze najít ve sdělení Komise o dohodách menšího významu, které výrazně neomezují hospodářskou soutěž podle čl. 81 odst. 1 Smlouvy o založení Evropského společenství, Úř. věst. C 368, 22.12.2001, s. 13. Toto sdělení definuje výrazné ovlivnění negativně. Dohody, které nespádají do působnosti tohoto sdělení *de minimis*, nemají nezbytně výrazné omezující důsledky. Každý případ je třeba posoudit jednotlivě.

⁽²¹⁾ Věc Astra Zeneca v. Komise, T-321/05, Sb. rozh. 2010, s. II-2805, bod 267.

⁽²²⁾ Pokyny Komise o použití čl. 81 odst. 3 Smlouvy, bod 26, uvedené v poznámce pod čarou 3.

⁽²³⁾ Viz čl. 1 odst. 2 nařízení Rady (ES) č. 1/2003 ze dne 16. prosince 2002 o provádění pravidel hospodářské soutěže stanovených v článcích 81 a 82 Smlouvy, (Úř. věst. L 1, 4.1.2003, s. 1), naposledy pozměněné nařízením Rady (ES) č. 1419/2006 ze dne 25. září 2006, (Úř. věst. L 269, 28.9.2006, s. 1).

⁽²⁴⁾ Úř. věst. C 372, 9.12.1997, s. 5.

uvedeného sdělení se tyto pokyny zabývají jen těmi aspekty definice trhu, které mají zvláštní význam v oblasti udělování licencí na technologická práva.

20. Technologie je vstup, který je začleňován do výrobku nebo do výrobního postupu. Udělování licencí na technologická práva proto může ovlivnit hospodářskou soutěž jak na předchozích trzích se vstupy, tak na navazujících trzích s výstupy. Například dohoda mezi dvěma smluvními stranami, které na navazujícím trhu prodávají konkurenční výrobky a které si rovněž udělí křížovou licenci na technologická práva související s předchozí výrobou těchto výrobků, může omezit hospodářskou soutěž na dotčeném navazujícím trhu se zbožím či službami. Udělení křížové licence může též omezit hospodářskou soutěž na předcházejícím trhu s technologiemi a případně i na dalších předcházejících trzích se vstupy. Pro účely posouzení důsledků licenčních dohod pro hospodářskou soutěž proto může být nutné definovat relevantní výrokové trhy i relevantní trhy technologií⁽²⁵⁾.
21. Relevantní výrokový trh zahrnuje smluvní výrobky (obsahující licencovanou technologii) a výrobky, které kupující na základě jejich vlastností, cen a účelu použití považují za vzájemně zaměnitelné nebo nahraditelné vzhledem ke smluvním výrobkům. Smluvní výrobky mohou být součástí trhu s konečnými výrobky a/nebo meziprodukty.
22. Relevantní trhy technologií sestávají z licencovaných technologických práv a jejich substitutů, tj. jiných technologií, které nabyvatelé licence na základě jejich vlastností, licenčních poplatků a účelu použití považují za vzájemně zaměnitelné nebo nahraditelné vzhledem k licencovaným technologickým právům. Nejprve se vymezí technologie, kterou na trh uvádí poskytovatel licence, a poté je třeba zjistit jiné technologie, ke kterým by nabyvatelé licence mohli přejít v reakci na malé, ale trvalé zvýšení relativních cen, tj. licenčních poplatků. Alternativním přístupem je zkoumání trhu s cílem vyhledat výrobky obsahující licencovaná technologická práva (srov. bod (25)).
23. Výraz „relevantní trh“ používaný v článku 3 nařízení TTBER a vymezený v čl. 1 písm. m) se vztahuje na relevantní výrokový trh a relevantní trh technologií vymezené jak zeměpisně, tak podle druhu výrobků.
24. „Relevantní zeměpisný trh“ definovaný v čl. 1 odst. 1 nařízení TTBER zahrnuje oblast, v níž se dotyčné podniky věnují nabídce výrobků a udělování licencí na technologie a poptávce po nich, kde panují dostatečně stejnorodé podmínky hospodářské soutěže a kterou lze z důvodu výrazně rozdílných podmínek hospodářské soutěže odlišit od sousedních oblastí. Zeměpisný trh relevantního trhu technologií se může lišit od zeměpisného trhu relevantního výrokového trhu.
25. Poté, co jsou relevantní trhy vymezeny, lze jednotlivým zdrojům hospodářské soutěže na každém trhu připisat podíly na tomto trhu, které je možné použít jako ukazatele relativní síly účastníků trhu. V případě trhů technologií lze postupovat tak, že se podíly na trhu vypočítají na základě podílu každé technologie na celkových příjmech z licenčních poplatků, který představuje podíl technologie na trhu, na němž jsou udělovány licence na vzájemně si konkurující technologie. Vzhledem k nedostatku přesných informací o licenčních poplatcích to však často bývá čistě teoretická možnost než prakticky použitelná metoda. Jiným přístupem, který je použit pro výpočet „bezpečného přístavu“, jak je popsáno v čl. 8 písm. d) nařízení TTBER, je vypočítat podíly na trhu technologií na základě prodeje výrobků obsahujících licencované technologie na navazujících výrokových trzích (pro více podrobností viz bod (86) a násl. těchto pokynů). V jednotlivých případech, na které se nevztahuje „bezpečný přístav“ vytvořený nařízením TTBER, může být pro přesnější posouzení tržní síly poskytovatele licence nutné použít oba popsané přístupy, je-li to ovšem prakticky možné, jakož i vzít v úvahu jiné dostupné faktory, které jsou výstižným ukazatelem relativní síly dostupných technologií (více faktorů viz body (157) a (159) a násl. těchto pokynů)⁽²⁶⁾.
26. Některé licenční dohody mohou ovlivňovat hospodářskou soutěž v oblasti inovace. Nicméně při provádění analýzy těchto důsledků se Komise obvykle omezí na zkoumání dopadu dohody na hospodářskou soutěž v rámci stávajících trhů výrobků a technologií⁽²⁷⁾. Hospodářskou soutěž na těchto trzích mohou ovlivnit dohody, které pozdržují zavedení zdokonalených nebo nových výrobků, které časem nahradí stávající výrobky. V takových případech je inovace zdrojem potenciální hospodářské soutěže, což je třeba vzít v úvahu při posuzování dopadu dohody na trhy výrobků a trhy technologií. V omezeném počtu případů však může být užitečné a nezbytné analyzovat zvlášť také důsledky pro hospodářskou soutěž v oblasti

⁽²⁵⁾ Viz například rozhodnutí Komise COMP/M.5675 Syngenta/Monsanto, v němž Komise analyzuje spojení dvou vertikálně integrovaných producentů slunečnic, přičemž zkoumá jak i) předcházející trh pro obchodování (totiž výměnu a udělování licencí) s odrůdami (rodičovskými liniemi a hybridy), tak ii) navazující trh pro obchodní využití hybridů. V rozhodnutí COMP/M.5406, IPIC/MAN Ferrostaal AG, Komise kromě trhu pro výrobu vysoce kvalitního melaminu vymezila také předcházející trh s technologiemi pro dodávky technologií na výrobu melaminu. Viz také COMP/M.269, Shell/Montecatini.

⁽²⁶⁾ Viz rovněž rozhodnutí Komise COMP/M.5675 Syngenta/Monsanto a rozhodnutí COMP/M.5406, IPIC / MAN Ferrostaal AG.

⁽²⁷⁾ Viz také body 119 až 122 pokynů Komise o použitelnosti článku 101 Smlouvy o fungování Evropské unie na dohody o horizontální spolupráci (dále jen „horizontální pokyny“), Úř. věst. C 11, 14.1.2011, s. 1.

inovace. To platí zejména tehdy, když má dohoda vliv na inovaci zaměřenou na vývoj nových výrobků a již v rané fázi je možné rozpoznat póly výzkumu a vývoje⁽²⁸⁾. V takových případech lze pomocí analýzy stanovit, zda po uzavření dohody zůstane dostatečný počet konkurenčních pólů výzkumu a vývoje pro zachování účinné soutěže v oblasti inovace.

2.4 Rozlišení mezi soutěžiteli a nesoutěžiteli

27. Obecně platí, že dohody mezi soutěžiteli představují větší riziko pro hospodářskou soutěž než dohody mezi nesoutěžiteli. Hospodářská soutěž mezi podniky používajícími stejnou technologii (soutěž v rámci téže technologie mezi nabyvateli licence) však významným způsobem doplňuje hospodářskou soutěž mezi podniky, které používají konkurenční technologie (soutěž mezi technologiemi). Hospodářská soutěž v rámci téže technologie může například vést k nižším cenám výrobků obsahujících dotčnou technologii, což může nejen vytvářet přímé a bezprostřední přínosy pro spotřebitele těchto výrobků, ale také podněcovat další soutěž mezi podniky používajícími konkurenční technologie. V souvislosti s udělováním licencí je třeba vzít v úvahu také skutečnost, že nabyvatelé licence prodávají svůj vlastní výrobek. Nejedná se tedy o další prodej výrobku dodávaného jiným podnikem. Proto zde může existovat větší prostor pro rozlišení výrobků a soutěž mezi nabyvateli licence na základě jakosti než v případě vertikálních dohod o dalším prodeji výrobků.
28. Aby bylo možné určit soutěžní vztah mezi smluvními stranami, je třeba prozkoumat, zda by při neexistenci dohody byly skutečnými nebo potenciálními soutěžiteli. Jestliže by smluvní strany bez dané dohody nebyly skutečnými ani potenciálními soutěžiteli na žádném relevantním trhu dotčeném dohodou, považují se za nesoutěžitele.
29. Smluvní strany dohody, pokud se jednosměrně nebo obousměrně blokují, se v zásadě nepovažují za soutěžitele. K jednosměrnému blokování dochází, když určité technologické právo nelze využívat bez porušení jiného platného technologického práva nebo jestliže jedna strana nemůže komerčně životaschopným způsobem působit na relevantním trhu bez porušení platného technologického práva druhé strany. Tak tomu je například tehdy, když jedno technologické právo chrání zlepšení jiného technologického práva a zlepšení nelze oprávněně použít bez licence na základní technologické právo. Obousměrné blokování nastává tehdy, když žádné ze dvou technologických práv nelze využívat bez porušení příslušného druhého práva nebo jestliže jedna strana nemůže komerčně životaschopným způsobem působit na relevantním trhu bez porušení platného technologického práva druhé strany, a jejich majitelé si tedy musejí vzájemně udělit licenci nebo se vůči sobě zřeknout svých práv⁽²⁹⁾. V praxi však dojde k případům, v nichž není jisté, zda je určité technologické právo platné a zda bylo porušeno.

30. Strany jsou skutečnými soutěžiteli na výrobkovém trhu, pokud již před uzavřením dohody obě působí na stejném relevantním výrobkovém trhu. Skutečnost, že obě strany již působí na stejném relevantním výrobkovém trhu, aniž by uzavřely licenční dohodu, rozhodně poukazuje na to, že strany se navzájem neblokují. V takové situaci lze strany považovat za skutečné soutěžitele, pokud a dokud není vzájemné blokování prokázáno (zejména na základě pravomocného soudního rozhodnutí).

31. Za potenciální soutěžitele na výrobkovém trhu se nabyvatelé licence považují, jestliže je pravděpodobné, že by při neexistenci dohody provedli dodatečné investice nutné ke vstupu na relevantní trh v reakci na malé, ale trvalé zvýšení cen výrobků. Pravděpodobnost tohoto vstupu by měla být posuzována na reálném základě, tj. na základě skutečností daného případu. Takový vstup je pravděpodobnější, jestliže nabyvatel licence vlastní aktiva, která by mohl snadno použít ke vstupu na trh, aniž by tím riskoval výrazné nevratné náklady, či jestliže již vypracoval plány, jak na trh vstoupit, anebo začal investovat jiným způsobem. Pro nabyvatele licence musí existovat reálné konkrétní možnosti, jak vstoupit na relevantní trh a soutěžit se zavedenými podniky⁽³⁰⁾. Obdobně nelze nabyvatele licence popsat jako potenciálního soutěžitele, jestliže jeho vstup na trh není ekonomicky životaschopnou strategií⁽³¹⁾.

32. Ve specifickém kontextu práv duševního vlastnictví funguje coby dodatečný faktor pro posouzení, zda jsou strany potenciálními soutěžiteli na určitém trhu, možnost, že se jejich práva duševního vlastnictví navzájem blokují, to znamená, že nabyvatel licence nemůže vstoupit na příslušný trh, aniž by porušil práva duševního vlastnictví druhé strany.

33. V případě neexistence jistoty například ve formě pravomocného soudního rozhodnutí, že k blokování dochází, se strany při řešení otázky, zda jsou potenciálními soutěžiteli, budou muset opírat o všechny důkazy dostupné v daném okamžiku, a zda neexistuje reálná možnost pracovat na základě stávajících práv duševního vlastnictví, včetně možnosti, že k porušování práv duševního vlastnictví dochází. Značné, již provedené investice či pokročilé plány pro vstup na daný trh mohou podpořit názor, že strany jsou přinejmenším potenciálními soutěžiteli, a to

⁽²⁸⁾ Viz také bod (157).

⁽²⁹⁾ V případě, kdy se podniky obecně zavázaly udělit licenci na určitá práva duševního vlastnictví (např. v případě udělení licence na určité právo nebo závazku FRAND), nelze mít za to, že se strany navzájem blokují na základě těchto práv duševního vlastnictví.

⁽³⁰⁾ Spojené věci *European Night Services a další v. Komise*, T-374/94, T-375/94, T-384/94 a T-388/94, Recueil 1998, s. II-3141, bod 137.

⁽³¹⁾ Věc *Visa Europe Ltd a Visa International Service v. Evropská komise*, T-461/07, Recueil, 2011, s. II-1729, bod 167.

i v případě, že blokování nelze vyloučit. Zvláště přesvědčivé důkazy o existenci blokování lze vyžadovat v případě, že smluvní strany mají společný zájem tvrdit, že k blokování dochází, aby byly uznány za nesoutěžitele, například když se domnělé blokování týká technologií, které jsou technologickými substituty (viz bod (22)), anebo pokud vůči nabyvateli licence ze strany poskytovatele licence dochází k významným finančním pobídkám.

34. Aby se jednalo o reálné omezení hospodářské soutěže, musí být pravděpodobné, že by ke vstupu na trh došlo v krátké době⁽³²⁾. Obvykle to znamená období jednoho až dvou let. Avšak v jednotlivých případech je možné brát v úvahu i delší období. Jako měřítko pro určení délky tohoto období lze použít dobu, kterou podniky již působící na trhu potřebují k přizpůsobení svých kapacit. Je například pravděpodobné, že smluvní strany budou považovány za potenciální soutěžitele na výrobním trhu, jestliže nabyvatel licence vyrábí na jednom zeměpisném trhu na základě své vlastní technologie a začíná vyrábět na jiném zeměpisném trhu na základě licencované konkurenční technologie. Za takových okolností je pravděpodobné, že by nabyvatel licence mohl na tento druhý zeměpisný trh vstoupit na základě své vlastní technologie, pokud tomuto vstupu nebrání objektivní faktory, včetně existence blokování práv duševního vlastnictví.

35. Smluvní strany jsou skutečnými soutěžiteli na trhu technologií, jestliže buď obě poskytují licence na vzájemně nahraditelná technologická práva, nebo nabyvatel licence již poskytuje licence na svá vlastní technologická práva a poskytovatel licence na trh technologií vstoupí tím, že nabyvateli licence udělí licenci na konkurenční technologická práva.

36. Smluvní strany se pokládají za potenciální soutěžitele na trhu technologií, jestliže vlastní vzájemně nahraditelné technologie a nabyvatel licence sice neuděluje licence na svou vlastní technologii, ale pravděpodobně by je uděloval, kdyby došlo k malému, ale trvalému zvýšení cen technologií. U trhů technologií je obecně obtížnější posoudit, zda jsou smluvní strany potenciálními soutěžiteli. Pro účely použití nařízení TTBER se proto potenciální hospodářská soutěž na trhu technologií nebere v úvahu (viz bod (83) těchto pokynů) a smluvní strany se považují za nesoutěžitele.

37. V některých případech může být rovněž možné učinit závěr, že poskytovatel a nabyvatel licence jsou nesoutěžitelé

teli na relevantním výrobním trhu a relevantním trhu technologií, i když vyrábějí konkurenční výrobky, protože licencovaná technologie představuje natolik radikální inovaci, že se technologie nabyvatele licence stala zastaralou nebo nekonkurenceschopnou. V takových případech technologie poskytovatele licence buď vytváří nový trh nebo vylučuje technologii nabyvatele licence ze stávajícího trhu. V době uzavření dohody však často není možné k tomuto závěru dospět. Skutečnost, že se starší technologie stala zastaralou nebo nekonkurenceschopnou se totiž obvykle ukáže, teprve když jsou nová technologie nebo výrobky, které ji obsahují, po určitou dobu k dispozici spotřebitelům. Když byla například vyvinuta technologie kompaktních disků (CD) a disky i přehrávače byly uvedeny na trh, nebylo zjevné, že tato nová technologie nahradí technologii dlouhohrajících desek. To se jasně ukázalo až o několik let později. Jestliže tedy v době uzavření dohody není zjevné, že technologie nabyvatele licence je zastaralá nebo nekonkurenceschopná, smluvní strany budou považovány za soutěžitele. Avšak vzhledem k tomu, že čl. 101 odst. 1 a 3 Smlouvy je třeba používat s přihlédnutím ke skutečným okolnostem, za nichž se dohoda uplatňuje, posouzení musí reagovat na podstatné změny ve skutkových okolnostech případu. Pokud se tedy technologie nabyvatele licence následně stane zastaralou nebo na trhu nekonkurenceschopnou, vztah mezi smluvními stranami bude překvalifikován na vztah mezi nesoutěžiteli.

38. Někdy se může stát, že se smluvní strany stanou soutěžiteli po uzavření dohody, protože nabyvatel licence vyvine nebo si pořídí a začne využívat konkurenční technologii. V takových případech je třeba vzít v úvahu, že v době uzavření dohody smluvní strany nebyly soutěžiteli a že v tomto kontextu byla dohoda uzavřena. Komise se proto zaměří především na dopad dohody na možnost nabyvatele licence využívat svou vlastní (konkurenční) technologii. U takovýchto dohod se především nepoužije seznam tvrdých omezení, který se vztahuje na dohody mezi soutěžiteli, ledaže by byla dohoda následně zásadně pozměněna poté, co se smluvní strany staly soutěžiteli (viz čl. 4 odst. 3 nařízení TTBER).

39. Podniky, které jsou stranami určité dohody, se mohou stát soutěžiteli po uzavření této dohody také v případě, že nabyvatel licence na relevantním trhu, kde je smluvní výrobek prodáván, působil již před udělením licence a poskytovatel licence následně vstoupí na relevantní trh na základě buď licencovaných technologických práv nebo nové technologie. Pokud dohoda není následně zásadně pozměněna, bude se na ni i v tomto případě nadále vztahovat seznam tvrdých omezení platný pro dohody mezi nesoutěžiteli (viz čl. 4 odst. 3 nařízení TTBER). Podstatná změna spočívá v uzavření nové dohody o převodu technologií mezi smluvními stranami, která se týká konkurenčních technologických práv, jež lze použít k výrobě výrobků soutěžících se smluvními výrobky.

⁽³²⁾ Věc *Visa Europe Ltd a Visa International Service v. Evropská komise*, T-461/07, Sb. rozh. 2011, s. II-1729, bod 189.

3. POUŽITÍ NAŘÍZENÍ TTBER

3.1 Účinky nařízení TTBER

40. Na kategorie dohod o převodu technologií, které splňují podmínky stanovené v nařízení TTBER, se vztahuje výjimka z pravidla o zákazu uvedeného v čl. 101 odst. 1 Smlouvy. Dohody, na které se bloková výjimka vztahuje, jsou právně platné a vymahatelné. Tyto dohody lze zakázat pouze do budoucna a teprve po zrušení blokové výjimky Komisí a orgány pro hospodářskou soutěž členských států. Dohody, na něž se vztahuje bloková výjimka, nemohou být zakázány podle článku 101 vnitrostátními soudy v rámci soukromoprávních sporů.
41. Bloková výjimka pro určité kategorie dohod o převodu technologií je založena na předpokladu, že tyto dohody – do té míry, do jaké se na ně vztahuje čl. 101 odst. 1 Smlouvy – splňují čtyři podmínky stanovené v čl. 101 odst. 3. Předpokládá se tedy, že tyto dohody vedou k hospodářské efektivitě, že omezení v nich obsažená jsou nezbytná k dosažení této efektivitě, že spotřebitelé v rámci dotčených trhů mají přiměřený podíl na výhodách plynoucích ze zvýšení efektivitě a že dohody dotýcným podnikům neumožňují vyloučit hospodářskou soutěž ve vztahu k podstatné části dotčených výrobků. Účelem prahů podílu na trhu (článek 3), seznamu tvrdých omezení (článek 4) a vyloučených omezení (článek 5) uvedených v nařízení TTBER je zajistit, aby se bloková výjimka vztahovala jen na ty omezující dohody, o nichž lze důvodně předpokládat, že splňují čtyři podmínky čl. 101 odst. 3.
42. Jak je uvedeno v části 4 těchto pokynů, mnoho licenčních dohod nespadá do působnosti čl. 101 odst. 1 Smlouvy buď proto, že hospodářskou soutěž neomezují vůbec, nebo proto, že omezení hospodářské soutěže není výrazné⁽³³⁾. Pokud by tyto dohody stejně spadaly do působnosti nařízení TTBER, není třeba určovat, zda se na ně vztahuje čl. 101 odst. 1⁽³⁴⁾.
43. Mimo oblast působnosti blokové výjimky má význam zkoumat, zda se v konkrétním případě na dohodu vztahuje čl. 101 odst. 1 Smlouvy a, pokud ano, zda jsou splněny podmínky čl. 101 odst. 3. Neplatí předpoklad, že dohody o převodu technologií, na něž se nevztahuje bloková výjimka, spadají do působnosti čl. 101 odst. 1 nebo že nesplňují podmínky čl. 101 odst. 3. Především samotná skutečnost, že podíly smluvních stran na trhu přesahují prahy podílu na trhu stanovené v článku 3 nařízení TTBER, není dostatečným základem pro závěr, že se na dohodu vztahuje čl. 101 odst. 1. Je zapotřebí individuálně posoudit pravděpodobné důsledky dohody.

⁽³³⁾ V této souvislosti viz sdělení o dohodách menšího významu uvedené v poznámce pod čarou 20.

⁽³⁴⁾ Podle čl. 3 odst. 2 nařízení (ES) č. 1/2003 dohody, které mohou ovlivnit obchod mezi členskými státy, ale které nejsou zakázány článkem 101, nelze zakázat ani na základě vnitrostátních právních předpisů o hospodářské soutěži.

Předpokládat, že je dohoda zakázána článkem 101, lze obvykle jen v případě, že obsahuje tvrdá omezení hospodářské soutěže.

3.2 Oblast působnosti a časová platnost nařízení TTBER

3.2.1 Pojem dohody o převodu technologií

44. Nařízení TTBER a tyto pokyny se týkají dohod o převodu technologií. Podle čl. 1 odst. 1 písm. b) nařízení TTBER pojem „technologická práva“ zahrnuje know-how a patenty, užité vzory, práva k průmyslovým vzorům, topografie polovodičových výrobků, doplňková ochranná osvědčení pro léčiva nebo jiné výrobky, pro které lze takováto osvědčení získat, osvědčení šlechtitelů rostlin a autorská práva k programovému vybavení či kombinaci výše uvedeného, jakož i přihlášky těchto práv a žádosti o zápis těchto práv. Licencovaná technologická práva by měla nabyvateli licence umožnit vyrábět smluvní výrobky, ať již s dalšími vstupy nebo bez nich. Nařízení TTBER se použije pouze v těch členských státech, v nichž je poskytovatel licence držitelem příslušných technologických práv. V opačném případě neexistují žádná „technologická práva“, které by bylo možné převádět ve smyslu nařízení TTBER.
45. Know-how je v čl. 1 odst. 1 písm. i) nařízení TTBER definováno jako soubor praktických znalostí, které jsou získány zkušenostmi a pokusy a které jsou tajné, podstatné a identifikované.
- a) Slovem „tajné“ se rozumí, že know-how není všeobecně známé nebo snadno přístupné.
- b) Slovem „podstatné“ se rozumí, že know-how obsahuje informace, které jsou důležité a užitečné pro výrobu výrobků nebo pro použití výrobního postupu, jichž se týká licenční dohoda. Jinými slovy musejí tyto informace významně přispívat k výrobě smluvních výrobků nebo tuto výrobu usnadňovat. V případech, kdy se licencované know-how netýká výrobního postupu, nýbrž výrobku, znamená tato podmínka, že je know-how užitečné pro výrobu smluvního výrobku. Podmínka není splněna, jestliže lze smluvní výrobek vyrábět na základě volně dostupné technologie. Nicméně tato podmínka nevyžaduje, aby měl smluvní výrobek vyšší hodnotu než výrobky vyráběné s využitím volně dostupné technologie. V případě technologií výrobních postupů uvedená podmínka znamená, že know-how je užitečné v tom smyslu, že lze ke dni uzavření dohody rozumně předpokládat, že má potenciál významně zvýšit konkurenceschopnost nabyvatele licence, například prostřednictvím snížení jeho výrobních nákladů.

- c) Slovem „identifikované“ se rozumí, že je možné prověřit, zda licencované know-how splňuje kritéria tajnosti a podstatnosti. Tato podmínka je splněna, jestliže je licencované know-how popsáno v příručkách nebo jiných písemných materiálech. To však v některých případech nemusí být v rámci možností možné. Licencované know-how totiž může sestávat z praktických znalostí zaměstnanců poskytovatele licence. Zaměstnanci poskytovatele licence mohou mít například tajné a podstatné znalosti o určitém výrobním postupu, které se nabyvateli licence předají ve formě školení zaměstnanců nabyvatele. V takových případech postačí popsat v dohodě obecnou povahu know-how a uvést seznam zaměstnanců, kteří se podíleli nebo budou podílet na jeho předávání nabyvateli licence.
46. Na ustanovení v dohodách o převodu technologií, jež se týkají nákupu výrobků nabyvatelem licence, se nařízení TTBER vztahuje jen tehdy, pokud tato ustanovení přímo souvisejí s výrobou či prodejem smluvních výrobků. Nařízení TTBER se proto nevztahuje na části dohody o převodu technologií týkající se vstupů a/nebo zařízení využívaných k jiným účelům, než je výroba smluvních výrobků. Například při prodeji mléka spolu s licenční technologií za účelem výroby sýra se nařízení TTBER vztahuje pouze na mléko použité k výrobě sýra za pomoci licenční technologie.
47. Na ustanovení v dohodách o převodu technologií, jež se týkají poskytování licencí na jiné druhy práv duševního vlastnictví jako ochranné známky a autorská práva, s výjimkou autorských práv k softwaru (k autorským právům k softwaru viz body (44) a (62)), se nařízení TTBER vztahuje jen tehdy, pokud tato ustanovení přímo souvisejí s výrobou či prodejem smluvních výrobků. Tato podmínka zaručuje, že na ustanovení o jiných druzích práv duševního vlastnictví se bloková výjimka vztahuje jen do té míry, do jaké tato jiná práva slouží k tomu, aby nabyvatel licence mohl lépe využívat licencovaná technologická práva. Například pokud poskytovatel licence oprávní nabyvatele licence k tomu, aby používal jeho ochrannou známku na výrobcích obsahujících licencovanou technologii, může tato licence ochranné známky nabyvateli licence pomoci lépe využívat licencovanou technologii tím, že spotřebitelům umožní, aby si vytvořili bezprostřední souvislost mezi produktem a jeho vlastnostmi, které mu licencovaná technologická práva propůjčila. Povinnost nabyvatele licence používat ochrannou známku poskytovatele licence může též podporovat šíření technologií tím, že poskytovateli licence umožňuje identifikovat se jako zdroj technologie, jež je základem výrobku. Nařízení TTBER se vztahuje na dohody o převodu technologií v této situaci i přesto, že hlavním zájmem obou stran je spíše využití ochranné známky než technologie⁽³⁵⁾.
48. Nařízení TTBER se nevztahuje na udělování licencí na autorská práva s výjimkou autorských práv k programovému vybavení (výjimku zde tvoří situace uvedené v bodě (47)). Při posuzování udělování licencí na autorská práva pro výrobu smluvních výrobků podle článku 101 Smlouvy však Komise zpravidla použije zásady stanovené v nařízení TTBER a těchto pokynech.
49. Na druhé straně se má za to, že udělování licencí na práva na pronajímání a k veřejnému provedení díla, jako je tomu zejména v případě filmů a hudby, souvisí se specifickými otázkami, a proto nemusí být vhodné posuzovat takové licenční dohody podle zásad vypracovaných v těchto pokynech. Při použití článku 101 je třeba vzít v potaz konkrétní vlastnosti díla a způsob, kterým se využívá⁽³⁶⁾. Komise proto nařízení TTBER a tyto pokyny nebude obdobně používat v případech udělování licencí na tato jiná práva.
50. Použití zásad uvedených v nařízení TTBER a těchto pokynech nebude Komise rozšiřovat ani na udělování licencí na ochranné známky (výjimku zde tvoří situace uvedené v bodě (47)). Licence na ochranné známky jsou často udělovány v souvislosti s distribucí a dalším prodejem zboží a služeb a příslušné dohody se obecně podobají spíše distribučním dohodám než dohodám o licencích na technologie. Pokud licence na ochrannou známku přímo souvisí s použitím, prodejem nebo dalším prodejem zboží a služeb a nepředstavuje hlavní předmět dohody, pak se na danou licenční dohodu vztahuje nařízení Komise (EU) č. 330/2010⁽³⁷⁾.
- ### 3.2.2 Pojem „převod“
51. Pojem „převod“ znamená, že technologie musí přejít z jednoho podniku do druhého. Takové převody mají obvykle podobu udělení licence, kdy poskytovatel licence uděluje nabyvateli licence právo využívat jeho technologických práv proti úhradě licenčních poplatků.
52. Jak je uvedeno v čl. 1 odst. 1 písm. c) nařízení TTBER, postoupení, u nichž část rizika spojeného s využíváním technologických práv zůstane na postupiteli, jsou rovněž považována za dohody o převodu technologií. Jedná se zejména o případy, kdy částka splatná za postoupení závisí na obratu nabyvatele z výrobků vyrobených pomocí postoupené technologie, na vyrobeném množství těchto výrobků nebo počtu operací provedených při používání dané technologie.

⁽³⁵⁾ Nařízení TTBER by se nyní mohlo vztahovat na dohodu o převodu technologií posouzenou rozhodnutím Komise ve věci *Moosehead/Whitbread* (Úř. věst. L 100, 20.4.1990, s. 32), viz zejména bod 16 uvedeného rozhodnutí.

⁽³⁶⁾ V této souvislosti viz rozsudek ve věci *Coditel* (II), 262/81, Recueil 1982, s. 3381.

⁽³⁷⁾ Úř. věst. L 102, 23.4.2010, s. 1.

53. Také dohodu, v níž se poskytovatel licence zavazuje, že vůči nabyvateli licence nebude uplatňovat svá technologická práva, lze považovat za převod technologických práv. Samotnou podstatou čisté licence na patent je totiž právo působit v rámci výlučného práva uděleného patentem. Z toho vyplývá, že se nařízení TTBER vztahuje i na takzvané dohody o neuplatnění práv a dohody o urovnání sporů, v nichž poskytovatel licence nabyvateli licence dovoluje vyrábět v rámci působnosti patentu ⁽³⁸⁾.

3.2.3 Dohody mezi dvěma smluvními stranami

54. Podle čl. 1 odst. 1 písm. c) nařízení TTBER se toto nařízení vztahuje pouze na dohody o převodu technologií „mezi dvěma podniky“. Nařízení TTBER se tedy netýká dohod o převodu technologií uzavřených mezi více než dvěma podniky ⁽³⁹⁾. Rozhodujícím činitelem z hlediska rozlišení mezi dvoustrannými a vícestrannými dohodami je odpověď na otázku, zda byla dotyčná dohoda uzavřena mezi více než dvěma podniky.

55. Dohody uzavřené mezi dvěma podniky spadají do působnosti nařízení TTBER, i když daná dohoda stanoví podmínky pro více než jednu úroveň obchodu. Nařízení TTBER se například použije u licenční dohody, která se týká nejen fáze výroby, ale i fáze distribuce, a která stanoví, jaké povinnosti nabyvatel licence musí nebo může uložit prodejcům výrobků vyrobených v licenci ⁽⁴⁰⁾.

56. Dohody, jimiž se zřizují technologické pooly, a udělování licencí v rámci technologických poolů jsou obecně pokládány za vícestranné dohody, a proto se na ně nevztahuje nařízení TTBER ⁽⁴¹⁾. Pojem technologické pooly zahrnuje dohody, v nichž se dvě nebo více stran dohodne, že seskupí své technologie a bude udělovat licence na výsledný soubor. Dále pojem technologické pooly zahrnuje dohody, v nichž se dva nebo více podniků dohodne, že udělí licence třetí straně a povolí jí dále udělovat licence na výsledný soubor technologií.

57. Licenční dohody uzavřené mezi více než dvěma podniky často vedou ke stejným otázkám či problémům jako

licenční dohody stejné povahy uzavřené mezi dvěma podniky. Při individuálním posuzování licenčních dohod, které jsou stejné povahy jako dohody, na něž se vztahuje bloková výjimka, ale jsou uzavřeny mezi více než dvěma podniky, použije Komise obdobně zásady stanovené v nařízení TTBER. Technologickými pooly a udělováním licencí v rámci technologických poolů se však konkrétně zabývá oddíl 4.4.

3.2.4 Dohody o výrobě smluvních výrobků

58. Z čl. 1 odst. 1 písm. c) nařízení TTBER vyplývá, že toto nařízení se na licenční dohody vztahuje jen tehdy, když jsou uzavřeny „za účelem výroby smluvních výrobků“, tedy výrobků obsahujících licencovaná technologická práva nebo vyrobených na základě těchto práv. Licence musí nabyvateli a/nebo jeho subdodavatelům dovolovat, aby licencovanou technologii využívali k produkci zboží nebo služeb (viz také 7. bod odůvodnění nařízení TTBER).

59. Pokud cílem dohody není výroba smluvních výrobků, nýbrž například pouze blokování vývoje konkurenční technologie, nařízení TTBER se na licenční dohodu nevztahuje a ani tyto pokyny nemusí být pro její posouzení vhodné. Obecněji řečeno, jestliže se smluvní strany zdrží využívání licencovaných technologických práv, nedochází k žádné činnosti zvyšující efektivitu, a chybí tak samotný důvod pro existenci blokové výjimky. Využívání technologických práv však nemusí mít podobu integrace aktiv. K využívání dochází i tehdy, když licence svému nabyvateli umožňuje svobodnou volbu konstrukčního řešení tím, že mu dovoluje využívat jeho vlastní technologii bez rizika uplatňování nároků kvůli porušení práv ze strany poskytovatele licence. Jestliže smluvní strany nevyužívají licencovanou technologii v případě udělení licence mezi soutěžiteli, tato skutečnost může nasvědčovat tomu, že se u dohody jedná o zastřený kartel. Z těchto důvodů bude Komise případy nevyužívání technologických práv velmi podrobně zkoumat.

60. Nařízení TTBER se použije u licenčních dohod uzavřených za účelem výroby smluvních výrobků nabyvatelem licence a/nebo jeho subdodavatelem. Nařízení TTBER se proto nevztahuje na dohody o převodu technologií (nebo jejich části), jež umožňují udělování sublicencí. Komise však obdobně použije zásady stanovené v nařízení TTBER a těchto pokynech na rámcové licenční dohody mezi poskytovatelem a nabyvatelem licence (tj. dohody, v nichž poskytovatel nabyvateli licence umožňuje poskytovat sublicence na určitou technologii). Na dohody mezi nabyvatelem licence a nabyvateli sublicencí o výrobě smluvních výrobků se nařízení TTBER vztahuje.

⁽³⁸⁾ Dokud převod technologických práv probíhá postupem popsaným v tomto oddíle, zahrnují pojmy „udělování licencí“ a „licencovaný“ používané v těchto pokynech rovněž dohody o neuplatnění práv a urovnání sporů. K dohodám o urovnání sporů viz dále bod (234) a násl.

⁽³⁹⁾ Podle nařízení Rady (EHS) č. 19/65 ze dne 2. března 1965 o použití čl. 85 odst. 3 Smlouvy na určité kategorie dohod a jednání ve vzájemné shodě, Úř. věst. zvláštní vydání I 1965–1966, s. 35, nemá Komise pravomoc uplatnit blokovou výjimku na dohody o převodu technologií uzavřené mezi více než dvěma podniky.

⁽⁴⁰⁾ Viz 6. bod odůvodnění nařízení TTBER a pododdíl 3.2.6 těchto pokynů.

⁽⁴¹⁾ Pro další podrobnosti viz bod (247).

61. Výraz „smluvní výrobky“ zahrnuje zboží a služby vyprodukované na základě licencovaných technologických práv. To se týká případů, kdy se licencovaná technologie používá ve výrobním procesu, i případů, kdy je obsažena v samotném výrobku. Výraz „výrobky obsahující licencovanou technologii“ používaný v těchto pokynech zahrnuje obě situace. Nařízení TTBER se použije ve všech případech, kdy je licence na technologická práva udělena za účelem produkce zboží a služeb. Rámec nařízení TTBER a těchto pokynů vychází z předpokladu, že existuje přímá souvislost mezi licencovanými technologickými právy a smluvním výrobkem. V případech, kdy takové spojení neexistuje, tj. pokud cílem dohody není umožňovat výrobu smluvního výrobku, nemusí být analytický rámec nařízení TTBER a těchto pokynů vhodný.
62. Udělení licence na autorská práva k programovému vybavení pro účely pouhého rozmnožování a šíření chráněného díla, tedy výroby kopií pro další prodej, se nepokládá za „výrobu“ ve smyslu nařízení TTBER, a proto se na ně nařízení TTBER ani tyto pokyny nevztahují. Na toto rozmnožování za účelem šíření se namísto toho obdobně použije nařízení Komise (EU) č. 330/2010⁽⁴²⁾ a pokyny k vertikálním omezením⁽⁴³⁾. K rozmnožování za účelem šíření dochází udělením licence k rozmnožování programového vybavení pomocí nosiče bez ohledu na technické prostředky, jejichž prostřednictvím je programové vybavení šířeno. Nařízení TTBER a tyto pokyny se například nevztahují na udělení licence na autorská práva k programovému vybavení, již nabyvatel licence získá originální verzi programového vybavení za účelem jeho rozmnožování a prodeje konečným uživatelům. Nevztahují se ani na udělení licence na autorská práva k programovému vybavení či jeho šíření za pomoci „balíčkové“ licence, tj. souboru podmínek vložených do balení programového vybavení, jehož otevřením se konečný uživatel zavazuje k přijetí daných podmínek, či za pomoci stahování z internetu.
63. Pokud však nabyvatel licence zakomponuje licencované programové vybavení do smluvního výrobku, nepovažuje se to za pouhé rozmnožování, ale výrobu. Například na udělení licence na autorská práva k programovému vybavení se nařízení TTBER a tyto pokyny vztahují, pokud má nabyvatel licence právo rozmnožovat programové vybavení jeho začleněním do zařízení, s nímž je programové vybavení v interakci.
64. Nařízení TTBER se vztahuje na „subdodavatelské vztahy“, v jejichž rámci poskytovatel licence udělí licenci na technologická práva nabyvateli licence, který se zaváže vyrobit na jejich základě určité výrobky výlučně pro potřeby poskytovatele licence. Subdodavatelské vztahy mohou rovněž zahrnovat dodávku zařízení poskytovatelem licence, které se má použít při produkci zboží a služeb, jichž se dohoda týká. Na druhý z uvedených typů subdodavatelských vztahů aby součástí dohody o převodu technologií se nařízení TTBER vztahuje jedině tehdy, když dodané zařízení přímo souvisí s výrobou smluvních výrobků. Subdodavatelských vztahů se týká také sdělení Komise o subdodavatelských smlouvách⁽⁴⁴⁾. Podle uvedeného sdělení, které je stále použitelné, subdodavatelské smlouvy, jimiž se subdodavatel zaváže vyrobit určité výrobky výlučně pro dodavatele, obvykle nespádají do působnosti čl. 101 odst. 1 Smlouvy. Pokud se smluvní výrobky vyrábí výlučně pro dodavatele, čl. 101 odst. 1 se na subdodavatelské smlouvy, v nichž dodavatel stanoví převodní cenu smluvních meziproduktů mezi subdodavateli v rámci hodnotového řetězce subdodavatelských vztahů, také obvykle nevztahuje. Článek 101 se však může vztahovat na jiná omezení uložená subdodavateli, například závazek neprovádět vlastní výzkum a vývoj nebo nevyužívat jeho výsledky⁽⁴⁵⁾.
65. Nařízení TTBER se použije také u dohod, které nabyvateli licence umožňují získat výrobek nebo výrobní postup připravený pro obchodní využití teprve po provedení vývojových činností, ovšem za předpokladu, že byl identifikován smluvní výrobek. I když jsou zapotřebí tyto dodatečné práce a investice, předmětem dohody je zde výroba identifikovaného smluvního výrobku, tedy výrobků, které jsou vyrobeny na základě licencovaných technologických práv.
66. Nařízení TTBER ani tyto pokyny se nevztahují na dohody, kterými se licence na technologická práva uděluje s cílem umožnit nabyvateli provádět další výzkum a vývoj v různých oblastech, včetně dalšího vývoje výrobku, který z takového výzkumu a vývoje vzešel⁽⁴⁶⁾. Nařízení TTBER a pokyny se například nevztahují na udělení licence na technologický výzkumný nástroj, který se využívá při dalších výzkumných činnostech. Nařízení TTBER a tyto pokyny se nevztahují ani na zadávání subdodavatelských zakázek na výzkum a vývoj, kdy se nabyvatel licence zaváže provést výzkumně-vývojové
- ⁽⁴²⁾ Nařízení Komise (EU) č. 330/2010 ze dne 20. dubna 2010 o použití čl. 101 odst. 3 Smlouvy o fungování Evropské unie na kategorie vertikálních dohod a jednání ve vzájemné shodě (Úř. věst. L 102, 23.4.2010, s. 1).
- ⁽⁴³⁾ Úř. věst. C 130, 19.5.2010, s. 1.
- ⁽⁴⁴⁾ Sdělení Komise ze dne 18. prosince 1978 o jejím hodnocení určitých subdodavatelských smluv ve vztahu k čl. 85 odst. 1 Smlouvy o založení Evropského hospodářského společenství, Úř. věst. C 1, 3.1.1979, s. 2.
- ⁽⁴⁵⁾ Viz sdělení Komise o subdodavatelských smlouvách, bod 3, uvedeno v pozn. pod čarou 44.
- ⁽⁴⁶⁾ Viz také pododdíl 3.2.6.1.

činnosti v oblasti licencované technologie a zdokonalení soubor technologií předat zpět poskytovateli licence⁽⁴⁷⁾. Hlavním předmětem takových dohod je poskytnutí výzkumně-vývojových služeb zaměřených na zdokonalení dané technologie, nikoli tedy produkce zboží a služeb na základě licencované technologie.

3.2.5 Doba platnosti

67. S výhradou časové platnosti nařízení TTBER, která vyprší dne 30. dubna 2026, se bloková výjimka bude uplatňovat, dokud právo duševního vlastnictví, které je předmětem licence, nezanikne, neskončí doba jeho platnosti nebo není prohlášeno za neplatné. V případě know-how bloková výjimka platí, dokud licencované know-how zůstává tajné, ledaže se know-how stane obecně známým v důsledku počínání nabyvatele licence, v kterémžto případě se výjimka použije po dobu trvání dohody (viz článek 2 nařízení TTBER).
68. Bloková výjimka se použije u každého licencovaného technologického práva, kterého se dohoda týká, a přestává platit dnem, kdy skončí doba platnosti posledního technologického práva ve smyslu nařízení TTBER nebo se toto právo stane neplatným či volně šiřitelným.

3.2.6 Vztah k ostatním nařízením o blokových výjimkách

69. Nařízení TTBER se vztahuje na dohody mezi dvěma podniky, které se týkají udělení licence na technologická práva za účelem výroby smluvních výrobků. Technologická práva však mohou být také složkou jiných druhů dohod. Kromě toho jsou výrobky obsahující licencovanou technologii následně prodávány na trhu. Je proto nutné věnovat pozornost rozhraní mezi nařízením TTBER a nařízením Komise (EU) č. 1218/2010 o specializačních dohodách⁽⁴⁸⁾, nařízením Komise (EU) č. 1217/2010 o dohodách o výzkumu a vývoji⁽⁴⁹⁾ a nařízením Komise (EU) č. 330/2010 o vertikálních dohodách⁽⁵⁰⁾.

3.2.6.1 Nařízení o blokových výjimkách pro specializační dohody a dohody o výzkumu a vývoji

70. Nařízení TTBER se nevztahuje na udělování licencí v souvislosti se specializačními dohodami, na něž se vztahuje nařízení (EU) č. 1218/2010, ani na udělování licencí v souvislosti s dohodami o výzkumu a vývoji, na něž se vztahuje nařízení (EU) č. 1217/2010 (viz 7. bod odůvodnění a článek 9 nařízení TTBER).

71. Podle čl. 1 odst. 1 písm. d) nařízení (EU) č. 1218/2010 o specializačních dohodách se toto nařízení vztahuje zejména na dohody o společné výrobě, kterými se dvě nebo více stran zavazuje vyrábět určité produkty společně. Toto nařízení se vztahuje i na ustanovení, která se týkají převodu nebo využití práv duševního vlastnictví, za předpokladu, že netvoří hlavní předmět dohody, ale přímo souvisí s jejím uplatňováním a jsou pro něj nezbytná.

72. Jestliže podniky založí společný výrobní podnik a udělí mu licenci na využívání technologie, která se používá při výrobě výrobků vyráběných tímto společným podnikem, použije se na takovéto udělení licence nařízení (EU) č. 1218/2010 o specializačních dohodách, nikoli nařízení TTBER. V souladu s tím je obvykle namístě posuzovat udělování licencí v souvislosti se společným výrobním podnikem v rámci nařízení (EU) č. 1218/2010. Jestliže se ovšem společný podnik zabývá udělováním licencí na technologie třetím stranám, není tato činnost spojena s výrobou společného podniku, a tudíž se na ni uvedené nařízení nevztahuje. Licenční dohody, jejichž předmětem je seskupení technologií smluvních stran, představují technologické pooly, kterým se věnuje oddíl 4.4 těchto pokynů.

73. Nařízení (EU) č. 1217/2010 o dohodách o výzkumu a vývoji se vztahuje na dohody, kterými se dva nebo více podniků zaváže společně provádět výzkum a vývoj a společně využívat jeho výsledky. Podle čl. 1 odst. 1 písm. m) uvedeného nařízení jsou výzkum a vývoj a využívání výsledků prováděny společně, pokud je příslušná práce prováděna společným týmem, organizací nebo společnými podniky, společně svěřena třetí straně nebo rozdělena mezi strany formou specializace ve výzkumu, vývoji, výrobě a distribuci, včetně udělení licencí. Uvedené nařízení se vztahuje také na dohody o placeném výzkumu a vývoji, kterými se dva nebo více podniků zaváže, že provádět výzkum a vývoj bude jedna smluvní strana a financovat jej bude strana druhá, a to při společném využití jeho výsledků či bez něho (viz čl. 1 odst. 1 písm. a) bod vi) nařízení (EU) č. 1217/2010).

74. Z toho vyplývá, že se nařízení (EU) č. 1217/2010 o dohodách o výzkumu a vývoji vztahuje na udělení licencí mezi smluvními stranami a udělení licencí těmito stranami společnému subjektu v rámci dohody o výzkumu a vývoji. Na takovéto udělení licence se použije pouze nařízení (EU) č. 1217/2010, nikoli nařízení TTBER. V takovýchto dohodách mohou smluvní strany také stanovit podmínky, za kterých lze třetím stranám udělovat licence na výsledky plynoucí z dané dohody o výzkumu a vývoji. Jelikož však nabyvatelé licence, kteří jsou třetími stranami, nejsou smluvními stranami dohody o výzkumu

⁽⁴⁷⁾ Nicméně na tento poslední příklad se vztahuje nařízení (EU) č. 1217/2010, viz rovněž pododdíl 2.6.2 níže, uvedeno v pozn. pod čarou 49.

⁽⁴⁸⁾ Nařízení Komise (EU) č. 1218/2010 ze dne 14. prosince 2010 o použití čl. 101 odst. 3 Smlouvy o fungování Evropské unie na některé kategorie specializačních dohod (Úř. věst. L 335, 18.12.2010, s. 43).

⁽⁴⁹⁾ Nařízení Komise (EU) č. 1217/2010 ze dne 14. prosince 2010 o použití čl. 101 odst. 3 Smlouvy o fungování Evropské unie na některé kategorie dohod o výzkumu a vývoji (Úř. věst. L 335, 18.12.2010, s. 36).

⁽⁵⁰⁾ Uvedeno v pozn. pod čarou 42.

a vývoji, nařízení (EU) č. 1217/2010 se nevztahuje na jednotlivé licenční dohody uzavřené s třetími stranami. Na tuto licenční dohodu se vztahuje bloková výjimka podle nařízení TTBER, pokud jsou splněny její podmínky.

3.2.6.2 Nařízení o blokových výjimkách pro vertikální dohody

75. Nařízení Komise (EU) č. 330/2010 o vertikálních dohodách se vztahuje na dohody uzavřené mezi dvěma nebo více podniky, z nichž, pro účely dohody, každý působí na jiné úrovni výrobního nebo distribučního řetězce, a které se týkají podmínek, za nichž mohou strany nakupovat, prodávat nebo dále prodávat určité zboží nebo služby. Vztahuje se tedy na dodavatelské a distribuční dohody⁽⁵¹⁾.
76. Vzhledem k tomu, že se nařízení TTBER se vztahuje pouze na dohody mezi dvěma stranami a že nabyvatel licence, který prodává výrobky obsahující licencovanou technologii, je dodavatelem pro účely nařízení (EU) č. 330/2010, uvedená dvě nařízení o blokových výjimkách spolu úzce souvisejí. U dohody mezi poskytovatelem a nabyvatelem licence se použije nařízení TTBER, zatímco u dohod uzavřených mezi nabyvatelem licence a jeho zákazníky, kteří nakupují smluvní výrobky, se použije nařízení (EU) č. 330/2010 a pokyny k vertikálním omezením⁽⁵²⁾.
77. Nařízení TTBER uděluje výjimku také dohodám mezi poskytovatelem a nabyvatelem licence, které nabyvateli licence ukládají povinnosti ohledně způsobu, kterým musí prodávat výrobky obsahující licencovanou technologii. Především může být nabyvatel licence zavázán k tomu, aby vytvořil určitý typ distribučního systému, například systém výhradní distribuce nebo selektivní distribuce. Distribuční dohody uzavřené za účelem splnění těchto závazků však musejí být v souladu s nařízením (EU) č. 330/2010, jinak se na ně bloková výjimka nevztahuje. Poskytovatel licence může například nabyvatele licence zavázat k tomu, aby vytvořil systém založený na výhradní distribuci podle stanovených pravidel. Z čl. 4 písm. b) nařízení (EU) č. 330/2010 ovšem vyplývá, že distributoři musejí mít obecně možnost provádět pasivní prodej na území jiných výhradních distributorů nabyvatele licence.
78. Distributoři musejí mít navíc podle nařízení (EU) č. 330/2010 o vertikálních dohodách v zásadě možnost aktivně i pasivně prodávat na územích pokrytých distribučními systémy jiných dodavatelů, tedy jiných nabyvatelů licence vyrábějících své vlastní výrobky na základě

licencovaných technologických práv. Důvodem je skutečnost, že pro účely nařízení (EU) č. 330/2010 je každý nabyvatel licence samostatným dodavatelem. Nicméně důvody, které jsou základem blokové výjimky z omezení aktivního prodeje v rámci distribučního systému dodavatele uvedené v tomto nařízení, mohou platit i v případě, že jednotliví nabyvatelé licence prodávají výrobky obsahující licencovanou technologii pod společnou značkou patřící poskytovateli licence. Když se výrobky obsahující licencovanou technologii prodávají se společnou identitou značky, mohou z hlediska efektivity existovat stejné důvody pro použití stejných druhů omezení oddělujících distribuční systémy jednotlivých nabyvatelů licence jako v rámci jednoho vertikálního distribučního systému. V takových případech je nepravděpodobné, že Komise omezení napadne, budou-li splněny požadavky nařízení (EU) č. 330/2010, které se použije obdobně. Společná identita značky existuje pouze tehdy, jestliže se výrobky prodávají a uvádějí na trh pod společnou značkou, která hraje hlavní roli, pokud jde o informování spotřebitele o jakosti a dalších významných skutečnostech. Nepostačuje tedy, že je výrobek vedle značky nabyvatele licence označen také značkou poskytovatele licence, která ho identifikuje jako zdroj licencované technologie.

3.3 Práh podílu na trhu v případě „bezpečného přístavu“

79. Podle článku 3 nařízení TTBER je uplatnění blokové výjimky pro omezující dohody – neboli jinými slovy uplatnění podmínek „bezpečného přístavu“ podle nařízení TTBER – podmíněno překročením prahů podílu na trhu, čímž je působnost blokové výjimky omezena na dohody, které sice mohou omezovat hospodářskou soutěž, ale o nichž lze obecně předpokládat, že splňují podmínky čl. 101 odst. 3 Smlouvy. Případy, v nichž nejsou splněny podmínky „bezpečného přístavu“ založeného na prazích podílu na trhu, je třeba posuzovat individuálně. Skutečnost, že podíly na trhu překračují tyto prahy, nevede k předpokladu, že daná dohoda spadá do působnosti čl. 101 odst. 1 ani že nesplňuje podmínky čl. 101 odst. 3. Při neexistenci tvrdých omezení, jež jsou upravena v článku 4 nařízení TTBER, je nutné provést analýzu trhu.

Práh podílu na relevantním trhu

80. Práh podílu na trhu, který se použije pro účely uplatnění bezpečného přístavu nařízení TTBER, závisí na tom, zda je dohoda uzavřena mezi soutěžiteli, nebo nesoutěžiteli.
81. Prah podílu na trhu se vztahují na relevantní trhy s licencovanými technologickými právy i na relevantní trhy smluvních výrobků. Je-li použitelný práh podílu na trhu překročen na alespoň jednom výrobovém trhu nebo trhu s technologií, bloková výjimka se na dohodu nepoužije, pokud jde o tento relevantní trh. Jestliže se například licenční dohoda týká dvou různých výrobových trhů, může se stát, že se bloková výjimka použije u jednoho z trhů, ale nikoli u druhého.

⁽⁵¹⁾ Viz též příručka „Politika hospodářské soutěže v Evropě – pravidla hospodářské soutěže pro dodavatelské a distribuční dohody“, Evropská komise, Úřad pro úřední tisky Evropské unie (2012), Lucemburk.

⁽⁵²⁾ Úř. věst. L 102, 23.4.2010, s. 1 a Úř. věst. C 130, 19.5.2010, s. 1.

82. Podle čl. 3 odst. 1 nařízení TTBER se „bezpečný přístav“ uvedený v článku 2 nařízení TTBER použije na dohody mezi soutěžiteli za předpokladu, že společný podíl stran na žádném z relevantních trhů nepřekročí 20 %. Práh podílu na trhu podle čl. 3 odst. 1 nařízení TTBER se použije, pokud jsou strany skutečnými nebo potenciálními soutěžiteli na výrobovém trhu a/nebo skutečnými soutěžiteli na trhu technologií (k rozdílu mezi soutěžitelem a nesoutěžitelem viz bod (27) a násl. těchto pokynů).

83. Pokud jde o použití prahu podílu na trhu a seznamu tvrdých omezení v souvislosti s dohodami mezi soutěžiteli, nebere se v úvahu potenciální hospodářská soutěž na trhu technologií. U případů, které nesplňují podmínky „bezpečného přístavu“ podle nařízení TTBER, se potenciální hospodářská soutěž na trhu technologií v úvahu bere, což ale nevede k použití seznamu tvrdých omezení, který se vztahuje na dohody mezi soutěžiteli.

84. Pokud podniky, které jsou stranami licenční dohody, nejsou soutěžiteli, použije se práh podílu na trhu uvedený v čl. 3 odst. 2 nařízení TTBER. Na dohodu mezi nesoutěžiteli se nařízení vztahuje v případě, že podíl žádné strany na dotčených relevantních trzích technologií a dotčených relevantních výrobových trzích nepřekročí 30 %.

85. Pokud se smluvní strany stanou soutěžiteli podle čl. 3 odst. 1 nařízení TTBER v pozdějším okamžiku, například v případě, že nabyvatel licence působil na relevantním trhu, na němž jsou prodávány smluvní výrobky, již před udělením licence a poskytovatel licence se následně stane skutečným či potenciálním dodavatelem na stejném relevantním trhu, použije se 20 % práh podílu na trhu od onoho pozdějšího okamžiku, kdy se z nich stali soutěžitelé. Pokud však dohoda není následně zásadně pozměněna, bude se na ni v takovém případě nadále vztahovat seznam tvrdých omezení platný pro dohody mezi nesoutěžiteli (viz čl. 4 odst. 3 nařízení TTBER a bod (39) těchto pokynů).

Výpočet podílu na trhu (tržích) technologií za účelem použití „bezpečného přístavu“

86. Výpočet podílů na relevantních trzích, na nichž jsou technologická práva předmětem licence, podle nařízení TTBER se odchyluje od běžného postupu z důvodů, jež jsou vysvětleny v bodě (86) těchto pokynů. V případě trhů technologií vyplývá z čl. 8 písm. d) nařízení TTBER, že se podíl poskytovatele licence na trhu vypočítá na základě prodeje výrobků obsahujících licencovanou technologii realizovaného poskytovatelem licence a všemi nabyvateli jeho licence, a to jak pro druh výrobků, tak pro země-

pisný rozsah relevantního trhu. Takto se společné prodeje smluvních výrobků realizované poskytovatelem licence a všemi nabyvateli jeho licence vypočtou jako součást celkového prodeje konkurenčních výrobků bez ohledu na to, zda jsou tyto konkurenční výrobky vyráběny pomocí licencované technologie.

87. Tento způsob výpočtu podílu poskytovatele licence na trhu technologií coby jeho „stopu“ na úrovni výrobků byl zvolen kvůli praktickým problémům s výpočtem podílu na trhu poskytovatele licence vycházejícího z příjmů z licenčních poplatků (viz bod (25) těchto pokynů). Kromě všeobecných obtíží se získáváním spolehlivých údajů o příjmech z licenčních poplatků může skutečná výše těchto příjmů vážným způsobem podhodnotit postavení určité technologie na trhu v případě, že se příjmy z licenčních poplatků sníží v důsledku udělování křížových licencí či dodávek vázaných výrobků. Toto riziko by nebylo dáno, pokud by se podíl poskytovatele licence na trhu technologií opíral o výrobky vyrobené za pomoci této technologie ve srovnání s výrobky vyrobenými za pomoci konkurenční technologie. Tato stopa na úrovni výrobků by v zásadě dobře odrážela tržní postavení dané technologie.

88. V ideálním případě by se taková stopa vypočítávala vyloučením výrobků vyrobených pomocí nelicencovaných vnitropodnikových technologií z výrobového trhu, neboť tento druh technologií vyvíjí pouze nepřímý tlak na licencovanou technologii. Jelikož však pro poskytovatele i nabyvatele licence může být v praxi obtížné vědět, zda se jiné výrobky na stejném výrobovém trhu vyrábějí za pomoci licencovaných či vnitropodnikových technologií, opírá se výpočet podílu na trhu technologií pro účely nařízení TTBER o výrobky vyrobené za pomoci licencované technologie coby součásti veškerých výrobků prodaných na daném výrobovém trhu. Lze očekávat, že tento způsob založený na stopě, kterou technologie zanechá na všech výrobových trzích, sníží vypočtený podíl na trhu započtením výrobků vyrobených vnitropodnikovými technologiemi, v zásadě však nabízí dobrý ukazatel síly technologie. Zaprvé tento ukazatel vyjadřuje veškerou potenciální soutěž ze strany podniků, které vyrábějí pomocí vlastní technologie a u nichž je pravděpodobné, že začnou udělovat licence, dojde-li k malému, ale trvalému zvýšení ceny licencí. Zadruhé, i když je nepravděpodobné, že vlastníci jiných technologií začnou s udělováním licencí, skutečnost, že má poskytovatel licence vysoký podíl na příjmech z licencí, neznamená nutně, že má také tržní sílu na trhu technologií. Je-li navazující výrobový trh nižší úrovně konkurenční, hospodářská soutěž na této úrovni může poskytovatele licence účinně omezovat. Zvýšení licenčních poplatků na předcházejícím trhu ovlivňuje náklady nabyvatele licence, čímž snižuje jeho konkurenceschopnost a tím může způsobit snížení jeho prodeje. Podíl určité technologie na výrobovém trhu vyjadřuje i tento aspekt, a je tedy obvykle výstižným ukazatelem tržní síly poskytovatele licence na trhu technologií.

89. K posouzení síly určité technologie je nutno zohlednit také zeměpisný rozsah trhu technologií. Tento rozsah se někdy může lišit od zeměpisného rozsahu příslušného navazujícího výrobního trhu. Za účelem použití nařízení TTBER je zeměpisný rozsah relevantního trhu technologií určen také výrobními trhy. Mimo oblast „bezpečného přístavu“ podle nařízení TTBER však může být rovněž vhodné vzít v úvahu potenciálně širokou zeměpisnou oblast, v níž se poskytovatel a nabyvatel licence na konkurenční technologie zabývají udělováním licencí na tyto technologie, v níž panují dostatečně srovnatelné podmínky hospodářské soutěže a kterou lze z důvodu výrazně rozdílných podmínek hospodářské soutěže v sousedních oblastech od těchto oblastí odlišit.

90. Novým technologiím, u nichž v předchozím kalendářním roce nedošlo k žádnému prodeji výrobků, se přiřadí nulový podíl na trhu. Po zahájení prodeje se pak podíl technologie na trhu začne postupně zvyšovat. Pokud podíl na trhu následně vzroste nad příslušný práh ve výši 20 % nebo 30 %, použije se „bezpečný přístav“ i nadále na období dvou po sobě jdoucích kalendářních roků, které následují po roce, v němž došlo k překročení jednoho z uvedených prahů (viz čl. 8 písm. e) nařízení TTBER).

Výpočet podílu na výrobních trzích za účelem použití „bezpečného přístavu“

91. V případě relevantních trhů, na nichž jsou prodávány smluvní výrobky, se podíl nabyvatele licence na trhu vypočítá na základě jeho prodeje výrobků obsahujících technologii poskytovatele licence a prodeje konkurenčních výrobků realizovaných nabyvatelem licence, tedy celkového prodeje, který nabyvatel licence uskutečňuje na dotčeném výrobním trhu. Je-li poskytovatel licence rovněž dodavatelem výrobků na relevantním trhu, je nutné vzít v úvahu také jeho prodej na dotčeném výrobním trhu. Při výpočtu podílů na výrobních trzích se však pro účely početního stanovení podílu nabyvatele a/nebo poskytovatele licence na trhu nebere v úvahu prodej uskutečněný jinými nabyvateli licence.

92. Pokud jsou k dispozici údaje o hodnotě prodeje z předchozího roku, podíly na trhu by se měly vypočítat na základě těchto údajů. Tyto údaje totiž obvykle sílu dané technologie vystihují přesněji než údaje o objemu prodeje. Pokud však údaje o hodnotě nejsou k dispozici, je možné použít odhady založené na jiných spolehlivých informacích o trhu, včetně údajů o objemu prodeje na trhu.

93. Zásady uvedené v oddíle 3.3 těchto pokynů lze ilustrovat na těchto příkladech:

Udělení licence mezi nesoutěžiteli

Příklad 1

Společnost A, která se specializuje na vývoj biotechnologických výrobků a metod, vyvinula nový výrobek Xeran. Nepůsobí však jako výrobce Xeranu; na to nemá výrobní ani distribuční zařízení. Společnost B je jedním z výrobců konkurenčních výrobků, které se vyrábějí pomocí volně dostupných nechráněných technologií. V roce 1 společnost B prodala výrobky vyrobené pomocí těchto volně dostupných technologií v hodnotě 25 milionů EUR. V roce 2 společnost A udělí společnosti B licenci na

výrobu Xeranu. Ve stejném roce společnost B prodá výrobky vyrobené pomocí volně dostupných technologií v hodnotě 15 milionů EUR a Xeran rovněž v hodnotě 15 milionů EUR. V roce 3 a následujících letech již společnost B vyrábí a prodává pouze Xeran, a to v hodnotě 40 milionů EUR ročně. Kromě toho společnost A v roce 2 udělí licenci také společnosti C. Společnost C do té doby na příslušném trhu výrobků nepůsobila. Společnost C vyrábí a prodává pouze Xeran, a to v hodnotě 10 milionů EUR v roce 2 a v hodnotě 15 milionů EUR v roce 3 a v dalších letech. Je zjištěno, že celková hodnota trhu s Xeranem a jeho substituty, na němž společnosti B a C působí, činí 200 milionů EUR v každém roce.

V roce 2, kdy dojde k uzavření licenčních dohod, činí podíl společnosti A na trhu technologií 0 %, protože její podíl je třeba vypočítat na základě celkového prodeje Xeranu v předchozím roce. V roce 3 podíl společnosti A na trhu technologií dosahuje 12,5 %, což odráží hodnotu Xeranu vyrobeného společnostmi B a C v předchozím roce 2. V roce 4 a v letech následujících podíl společnosti A na trhu technologií dosahuje 27,5 %, což odráží hodnotu Xeranu vyrobeného společnostmi B a C v příslušných předchozích letech.

Podíl společnosti B na výrobním trhu v roce 2 dosahuje 12,5 %, což odráží její prodej v hodnotě 25 milionů EUR uskutečněný v roce 1. V roce 3 podíl společnosti B na trhu činí 15 %, protože hodnota jejího prodeje se v roce 2 zvýšila na 30 milionů EUR. V roce 4 a v letech následujících roční hodnota prodeje společnosti B dosahuje 40 milionů EUR, takže její podíl na trhu činí 20 %. Společnost C má na výrobním trhu podíl 0 % v letech 1 a 2, dále 5 % v roce 3 a 7,5 % v letech následujících.

Jelikož licenční dohody mezi A a B a mezi A a C byly uzavřeny mezi nesoutěžiteli a jednotlivé podíly na trhu společností A, B a C jsou v každém roce nižší než 30 %, vztahuje se na všechny dohody „bezpečný přístav“ podle nařízení TTBER.

Příklad 2

Situace je stejná jako v příkladu 1 s výjimkou toho, že společnosti B a C působí na různých zeměpisných trzích. Je zjištěno, že celková roční hodnota trhu s Xeranem a jeho substituty činí 100 milionů EUR na každém z těchto zeměpisných trhů.

V tomto případě se podíl společnosti A na relevantních trzích technologií musí vypočítat na základě údajů o prodeji výrobků pocházejících z obou zeměpisných výrobních trhů zvlášť. Podíl společnosti A na trhu, kde působí společnost B, závisí na prodeji Xeranu společností B. Jelikož se v tomto příkladu předpokládá, že celková hodnota trhu činí 100 milionů EUR, tedy polovinu hodnoty trhu z příkladu 1, podíl společnosti A na trhu představuje 0 % v roce 2, 15 % v roce 3 a 40 % v dalších letech. Společnost B má na trhu podíl 25 % v roce 2, 30 % v roce 3 a 40 % v dalších letech. V letech 2 a 3 podíly na trhu nepřekračují práh 30 % u společnosti A ani u společnosti B. Počínaje rokem 4 je však práh překročen

a to znamená, že po roce 6 se podle čl. 8 písm. e) nařízení TTBER na licenční dohodu mezi společnostmi A a B již nevztahuje „bezpečný přístav“, ale musí být posouzena individuálně.

Podíl společnosti A na trhu, kde působí společnost C, závisí na prodeji Xeranu společností C. Podíl společnosti A na trhu technologií, odrážející prodej společnosti C v příslušném předchozím roce, tedy činí 0 % v roce 2, 10 % v roce 3 a 15 % v následujících letech. Stejných hodnot dosahuje podíl společnosti C na výrobním trhu: 0 % v roce 2, 10 % v roce 3 a 15 % v dalších letech. Na licenční dohodu mezi společnostmi A a C se tudíž „bezpečný přístav“ vztahuje po celé období.

Udělení licence mezi soutěžiteli

Příklad 3

Společnosti A a B působí na stejném relevantním výrobním trhu a stejném relevantním zeměpisném trhu s určitým chemickým výrobkem. Každá z nich rovněž vlastní patent na rozdílnou technologii sloužící k výrobě tohoto výrobku. V roce 1 společnosti A a B podepíší dohodu o křížové licenci, a navzájem si tak udělí licence k využívání svých technologií. V roce 1 společnosti A a B výrobek vyrábějí jen pomocí vlastních technologií, přičemž hodnota prodeje činí 15 milionů EUR u společnosti A a 20 milionů EUR u společnosti B. Počínaje rokem 2 každá společnost používá vlastní technologii i technologii druhé společnosti. V tomto roce a v letech následujících prodává společnost A výrobek vyráběný pomocí vlastní technologie v hodnotě 10 milionů EUR a výrobek vyráběný pomocí technologie společnosti B rovněž v hodnotě 10 milionů EUR. Počínaje rokem 2 prodává společnost B výrobek vyráběný pomocí vlastní technologie v hodnotě 15 milionů EUR a výrobek vyráběný pomocí technologie společnosti A v hodnotě 10 milionů EUR. Je zjištěno, že celková roční hodnota trhu s výrobkem a jeho substituty činí 100 milionů EUR v každém roce.

Za účelem posouzení licenční dohody podle nařízení TTBER je nutné vypočítat podíly společností A a B jak na trhu technologií, tak na výrobním trhu. Podíl společnosti A na trhu technologií závisí na množství výrobků prodaných v předchozím roce, které pomocí technologie společnosti A vyrobila společnost A i společnost B. Podíl společnosti A na trhu technologií závisí na množství výrobků prodaných v předchozím roce, které pomocí technologie společnosti A vyrobila společnost A i společnost B. V roce 2 tak podíl společnosti A na trhu technologií činí 15 %, což vyjadřuje její vlastní výrobu a prodej v hodnotě 15 milionů EUR v roce 1. Počínaje rokem 3 podíl společnosti A na trhu technologií dosahuje 20 %, neboť společnosti A a B prodaly výrobek vyrobený pomocí technologie společnosti A v hodnotě 20 milionů EUR (každá společnost 10 milionů EUR). Obdobně činí podíl společnosti B na trhu technologií 20 % v roce 2 a 25 % v letech následujících.

Podíly společností A a B na výrobním trhu závisejí na prodeji daného výrobku každou ze společností v předchozím roce bez ohledu na to, jaká technologie byla při

výrobě použita. Podíl společnosti A na výrobním trhu činí 15 % v roce 2 a 20 % v dalších letech. Podíl společnosti B na výrobním trhu činí 20 % v roce 2 a 25 % v dalších letech.

Vzhledem k tomu, že dohoda byla uzavřena mezi soutěžiteli, bezpečný přístav se na ni bude vztahovat jediné tehdy, jestliže společný podíl obou společností jak na trhu technologií, tak na výrobním trhu nepřekročí práh podílu na trhu ve výši 20 %. To v tomto případě zjevně neplatí. Společný podíl společností na trhu technologií i na výrobním trhu činí 35 % v roce 2 a 45 % v dalších letech. Tuto dohodu mezi soutěžiteli proto bude třeba posoudit individuálně.

3.4 Tvrdá omezení hospodářské soutěže podle nařízení o blokových výjimkách

3.4.1 Obecné zásady

94. Článek 4 nařízení TTBER obsahuje seznam tvrdých omezení hospodářské soutěže. Klasifikace určitého omezení jakožto tvrdého omezení hospodářské soutěže vychází z povahy tohoto omezení a ze zkušenosti, že omezení této povahy mají téměř vždy záporné účinky na hospodářskou soutěž. V souladu s judikaturou Soudního dvora a Tribunálu⁽⁵³⁾ může takové omezení vyplývat z jasného účelu dohody nebo z okolností konkrétního případu (viz bod (14) těchto pokynů). Tvrdá omezení mohou být ve výjimečných případech objektivně nutná u dohod zvláštního typu nebo povahy⁽⁵⁴⁾, a proto se na ně čl. 101 odst. 1 Smlouvy nevztahuje. Podniky se kromě toho mohou v jednotlivých případech vždy hájit argumentem zvyšování efektivnosti podle čl. 101 odst. 3⁽⁵⁵⁾.

95. Jak vyplývá z čl. 4 odst. 1 a 2 nařízení TTBER, jestliže dohoda o převodu technologií obsahuje tvrdé omezení hospodářské soutěže, bloková výjimka se na dohodu jako na celek nevztahuje. Podle nařízení TTBER nemohou být tvrdá omezení oddělena od zbylých částí dohody. Komise kromě toho soudí, že v rámci individuálního posouzení je nepravděpodobné, že by podstatná omezení hospodářské soutěže splnila čtyři podmínky uvedené v čl. 101 odst. 3 (viz bod (18) těchto pokynů).

96. Článek 4 nařízení TTBER rozlišuje mezi dohodami mezi soutěžiteli na jedné straně a dohodami mezi nesoutěžiteli na straně druhé.

3.4.2 Dohody mezi soutěžiteli

97. V čl. 4 odst. 1 nařízení TTBER jsou uvedena tvrdá omezení platná pro udělování licencí mezi soutěžiteli. Podle čl. 4 odst. 1 se bloková výjimka podle nařízení TTBER nevztahuje na dohody, jejichž účelem je přímo či nepřímo, samostatně nebo ve spojení s jinými okolnostmi pod kontrolou smluvních stran:

a) omezit možnost jedné strany, aby si sama určovala cenu, za kterou prodává své výrobky třetím stranám;

⁽⁵³⁾ Viz např. judikatura uvedená v poznámce pod čarou 16.

⁽⁵⁴⁾ V této souvislosti viz bod 18 pokynů Společnosti o použití čl. 81 odst. 3 Smlouvy, uvedených v poznámce pod čarou 3.

⁽⁵⁵⁾ Věc Matra, T-17/93, Recueil 1994, s. II-595, bod 85.

b) omezit výrobu s výjimkou omezení výroby smluvních výrobků, která jsou nabyvateli licence uložena v nevzájemné dohodě nebo jsou uložena pouze jednomu z nabyvatelů licence ve vzájemné dohodě;

c) provést rozdělení trhů nebo zákazníků s výjimkou:

i) závazku, který byl uložen poskytovateli licence a/nebo nabyvateli licence v nevzájemné dohodě, nevyrábět na základě licencovaných technologických práv na výhradním území vyhrazeném druhé straně a/nebo neprodávat aktivně a/nebo pasivně na výhradní území nebo výhradní skupině zákazníků, vyhrazeným druhé straně,

ii) omezení, jež je uloženo v nevzájemné dohodě nabyvateli licence, a týká se aktivního prodeje na výhradním území nebo výhradní skupině zákazníků, jež byly poskytovatelem licence přiděleny jinému nabyvateli licence, pokud se u tohoto jiného nabyvatele licence nejedná o podnik, který byl v okamžiku uzavření své licenční dohody soutěžícím podnikem vůči poskytovateli licence,

iii) závazku, který byl uložen nabyvateli licence, vyrábět smluvní výrobky pouze pro vlastní potřebu, pokud nabyvatel licence není omezen v aktivním nebo pasivním prodeji smluvních výrobků jako náhradních dílů pro své vlastní výrobky,

iv) závazku, který byl uložen nabyvateli licence v nevzájemné dohodě, vyrábět smluvní výrobky pouze pro určitého zákazníka, jestliže byla udělena licence, která měla tomuto zákazníkovi vytvořit alternativní zdroj dodávek;

d) omezit možnost nabyvatele licence využívat svá vlastní technologická práva, nebo omezit možnost jedné ze smluvních stran provádět výzkum a vývoj, ledaže je takové omezení nezbytné k tomu, aby se zabránilo odkrytí licencovaného know-how třetí straně.

Rozdíl mezi vzájemnými a nevzájemnými dohodami mezi soutěžiteli

98. U řady tvrdých omezení rozlišuje nařízení TTBER mezi vzájemnými a nevzájemnými dohodami. Seznam tvrdých

omezení je přísnější na vzájemné než na nevzájemné dohody mezi soutěžiteli. Vzájemné dohody jsou dohody o udělení křížové licence, jimiž jsou licencovány konkurenční technologie nebo technologie použitelné k výrobě konkurenčních výrobků. Nevzájemnou dohodou je dohoda, kterou jen jedna ze smluvních stran uděluje licenci na svá technologická práva druhé straně, nebo dohoda o křížové licenci, v níž licencovaná technologická práva nejsou konkurenční technologie ani nejsou použitelná k výrobě konkurenčních výrobků. K tomu, aby byla dohoda vzájemná, podle nařízení TTBER nestačí, že obsahuje závazek udělit zpětně licenci poskytovateli licence, ani že nabyvatel licence skutečně zpětně uděluje licence na vlastní zlepšení licencované technologie. V případě, že se nevzájemná dohoda následně stane dohodou vzájemnou v důsledku toho, že je mezi stejnými smluvními stranami udělena druhá licence, mohou být strany nuceny revidovat první licenci, aby dohoda neobsahovala tvrdé omezení. Při posuzování jednotlivých případů bude Komise brát v potaz dobu, která uběhla mezi udělením první a druhé licence.

Omezení týkající se stanovení cen mezi soutěžiteli

99. Tvrdé omezení hospodářské soutěže uvedené v čl. 4 odst. 1 písm. a) nařízení TTBER se týká dohod mezi soutěžiteli, jejichž účelem je stanovení cen výrobků prodávaných třetí stranám, včetně výrobků obsahujících licencovanou technologii. Stanovení cen dohodnuté mezi soutěžiteli představuje omezení hospodářské soutěže samotným svým účelem. Stanovení cen může mít podobu přímé dohody o přesné ceně, jež se má účtovat, nebo o ceníku, který obsahuje určité maximální přípustné rabaty. Přitom je nepodstatné, zda se dohoda týká pevně stanovených, minimálních, maximálních nebo doporučených cen. Stanovení cen může být provedeno také nepřímo, uplatňováním opatření, která odrazují od porušování dohodnuté cenové úrovně, například tak, že se stanoví, že pokud se ceny výrobků sníží pod určitou úroveň, zvýší se sazba licenčních poplatků. Avšak závazek nabyvatele licence platit určitý minimální licenční poplatek nepředstavuje sám o sobě stanovení cen.

100. Když se licenční poplatky počítají na základě jednotlivých prodejů výrobku, má výše licenčního poplatku přímý dopad na mezní náklady výrobku, a tedy i přímý dopad na ceny výrobků⁽⁵⁶⁾. Soutěžitelé proto mohou jako prostředek ke koordinaci nebo zvyšování cen na navazujících výrobních trzích použít udělení křížové licence se

⁽⁵⁶⁾ V této souvislosti viz bod 98 pokynů o použití čl. 81 odst. 3 Smlouvy, uvedených v poznámce pod čarou 3.

vzájemnými běžnými licenčními poplatky⁽⁵⁷⁾. Komise však bude křížové licence se vzájemnými běžnými licenčními poplatky pokládat za stanovení cen pouze v případě, že dohoda postrádá jakýkoli účel prospěšný hospodářské soutěži, a tedy nepředstavuje licenční dohodu uzavřenou v dobré víře. V takovýchto případech, kdy dohoda nevytváří žádnou hodnotu, a proto nemá reálné hospodářské opodstatnění, jde o fiktivní dohodu, která se rovná kartelu.

101. Tvrdé omezení uvedené v čl. 4 odst. 1 písm. a) nařízení TTBER představují rovněž dohody, u nichž se licenční poplatky vypočítávají na základě všech prodejů výrobku bez ohledu na použití licencované technologie. Na tyto dohody se vztahuje také čl. 4 odst. 1 písm. d), podle kterého nesmí být omezena možnost nabyvatele licence využívat svá vlastní technologická práva (viz bod (116) těchto pokynů). Takové dohody obvykle omezují hospodářskou soutěž, protože zvyšují náklady na využívání vlastních konkurenčních technologických práv nabyvatele licence a omezují soutěž, která existovala při neexistenci dohody⁽⁵⁸⁾. To platí jak u vzájemných, tak u nevzájemných ujednání.
102. Výjimečně však dohoda, v jejímž rámci se licenční poplatky počítají podle všech prodejů výrobku, může splňovat podmínky čl. 101 odst. 3, a to v jednotlivých případech, kdy lze na základě objektivních faktorů učinit závěr, že omezení je pro udělení licence, které podporuje hospodářskou soutěž, nezbytné. Tak tomu může být tehdy, jestliže by bez tohoto omezení bylo nemožné nebo nepřiměřeně obtížné vypočítávat a sledovat licenční poplatky, které má nabyvatel licence platit, například proto, že technologie poskytovatele licence nezanechává viditelné stopy na konečném výrobku a jiné schůdné metody sledování nejsou k dispozici.

Omezení výroby mezi soutěžiteli

103. Tvrdé omezení hospodářské soutěže uvedené v čl. 4 odst. 1 písm. b) nařízení TTBER se týká vzájemných omezení výroby smluvních stran. Omezení výroby je omezení množství výrobků, které může smluvní strana vyrobit a prodat. Ustanovení čl. 4 odst. 1 písm. b) se nevztahuje na omezení výroby, která jsou nabyvateli licence uložena v nevzájemné dohodě, ani na omezení výroby, která jsou uložena jednomu z nabyvatelů licence ve vzájemné dohodě, za podmínky, že se dané omezení týká pouze výrobků vyrobených s využitím licencované technologie. Ustanovení čl. 4 odst. 1 písm. b) tedy za tvrdá omezení označuje vzájemná omezení výroby uložena smluvními stranám a omezení výroby uložena poskytovateli licence v souvislosti s jeho vlastní technologií. Jestliže se soutěžitelé dohodnou na uložení vzájemných omezení výroby,

účelem a pravděpodobným důsledkem takové dohody je omezení nabídky na trhu. Totéž platí o dohodách, které snižují motivaci smluvních stran rozšiřovat výrobu, například tím, že uplatňují vzájemné běžné licenční poplatky za jednotku, jež se zvyšují s rostoucím objemem výroby, nebo tím, že se každá strana zaváže k provádění plateb při překročení určitého objemu výroby.

104. Příznivější zacházení s nevzájemnými množstevními omezeními vychází z úvahy, že jednosměrné omezení nevede nutně k nižší nabídce na trhu a že u nevzájemných omezení existuje také nižší riziko, že se nejedná o licenční dohodu uzavřenou v dobré víře. Jestliže je nabyvatel licence ochoten přijmout jednosměrné omezení, je pravděpodobné, že dohoda směřuje ke skutečné integraci komplementárních technologií nebo k integraci dokonalejší technologie poskytovatele licence s výrobními aktivy nabyvatele licence, která vede k vyšší efektivitě. Podobně v případě vzájemné dohody omezení výroby uložené pouze jednomu z nabyvatelů licence pravděpodobně odráží vyšší hodnotu technologie, na kterou jedna ze stran získává licenci, a může podpořit proces udělování licencí prospěšný pro hospodářskou soutěž.

Rozdělení trhů a zákazníků mezi soutěžiteli

105. Tvrdé omezení hospodářské soutěže uvedené v čl. 4 odst. 1 písm. c) nařízení TTBER se týká rozdělení trhů a zákazníků. Účelem dohod, jejichž prostřednictvím si soutěžitelé rozdělují trhy a zákazníky, je omezení hospodářské soutěže. Dohoda, kterou se soutěžitelé ve vzájemné dohodě zaváží, že nebudou vyrábět na určitých územích nebo nebudou aktivně a/nebo pasivně prodávat na určitá území nebo určitým zákazníkům vyhrazeným druhé smluvní straně, se považuje za tvrdé omezení. Proto se například vzájemná udělení výhradních licencí mezi soutěžiteli považují za rozdělení trhů.
106. Ustanovení čl. 4 odst. 1 písm. c) se použije bez ohledu na to, zda má nabyvatel licence i nadále možnost využívat svá vlastní technologická práva. Jakmile si totiž nabyvatel licence opatří potřebné zařízení k výrobě daného výrobku pomocí technologie poskytovatele licence, může být nákladné udržovat v chodu zvláštní výrobní linku využívající jinou technologii kvůli dodávkám pro zákazníky, jichž se omezení týká. Vzhledem k potenciálním záporným účinkům omezení na hospodářskou soutěž může nabyvateli licence navíc chybět motivace vyrábět pomocí své vlastní technologie. Kromě toho je vysoce nepravděpodobné, že by takováto omezení byla nezbytná k tomu, aby vůbec došlo k udělení licence podporujícím hospodářskou soutěž.

⁽⁵⁷⁾ To platí také v případě, kdy jedna strana poskytne licenci druhé straně a souhlasí s tím, že bude od nabyvatele licence nakupovat materiálový vstup. Kupní cena zde může plnit stejnou funkci jako licenční poplatek.

⁽⁵⁸⁾ V této souvislosti viz rozhodnutí ve věci Windsurfing International, 193/83, Recueil 1986, s. 611, bod 67.

107. Podle čl. 4 odst. 1 písm. c) bodu i) se nejedná o tvrdé omezení, jestliže poskytovatel licence v nevzájemné dohodě udělí nabyvateli licence výhradní licenci pro výrobu na základě licencované technologie na určitém území, čímž se zaváže, že sám nebude smluvní výrobky na tomto území vyrábět ani je z tohoto území dodávat. Na tyto výhradní licence se bloková výjimka vztahuje bez ohledu na velikost daného území. Pokud je licence celosvětová, pak z její výhradní povahy vyplývá, že poskytovatel licence nevstoupí na trh nebo na trhu nezůstane. Bloková výjimka se uplatní také tehdy, pokud nevzájemná dohoda nabyvateli licence nepovoluje, aby vyráběl na výlučném území vyhrazeném poskytovateli licence. Možným účelem takovýchto dohod je poskytnout poskytovateli a/nebo nabyvateli licence pobídku, aby investoval do licencované technologie a dále ji vyvíjel. Účelem dohody tedy není nezbytné rozdělení trhů.
108. Ze stejného důvodu se podle čl. 4 odst. 1 písm. c) bodu i) bloková výjimka použije také u nevzájemných dohod, jimiž se smluvní strany zaváží neprodávat aktivně nebo pasivně na výhradním území nebo výhradní skupině zákazníků vyhrazeným druhé straně. Pro účely nařízení TTBER chápe Komise „aktivní“ a „pasivní“ prodeje ve smyslu pokynů k vertikálním omezením⁽⁵⁹⁾. Na omezení nabyvatele či poskytovatele licence provádět aktivní a/nebo pasivní prodej na území či skupině zákazníků druhé smluvní strany se bloková výjimka vztahuje pouze v případě, že toto území či tato skupina zákazníků byly výlučně vyhrazeny této druhé smluvní straně. Za některých zvláštních okolností však dohody obsahující taková omezení prodeje podmínky stanovené v čl. 101 odst. 3 v konkrétním případě splnit mohou, i když je výhradní povaha licence sdílena ad hoc, například pokud je nutné snížit dočasné výpadky ve výrobě poskytovatele či nabyvatele licence, jemuž bylo území či skupina zákazníků výhradně přidělena. V takových případech je poskytovatel nebo nabyvatel licence pravděpodobně dostatečně chráněn proti aktivnímu a/nebo pasivnímu prodeji, tak aby měli motivaci udělovat licence na svou technologii nebo investovat do pracovních postupů využívajících licencovanou technologii. Taková omezení by i tam, kde hospodářskou soutěž omezují, podpořila šíření a integraci této technologie do výrobních aktiv nabyvatele licence, jež napomáhají hospodářské soutěži.
109. Skutečnost, že poskytovatel licence určí nabyvatele licence jako jediného nabyvatele licence na určitém území, což znamená, že třetí strany licenci na výrobu pomocí technologie poskytovatele licence na dotyčném území neobdrží, tak implicitně nepředstavuje tvrdé omezení. V případě těchto jediných licencí se bloková výjimka použije bez ohledu na to, zda je dohoda vzájemná, nebo nevzájemná, vzhledem k tomu, že dohoda neovlivní možnost smluvních stran plně využívat svá vlastní technologická práva na svých příslušných územích.
110. Ustanovení čl. 4 odst. 1 písm. c) bod ii) ze seznamu tvrdých omezení vylučuje omezení, jež jsou uložena v nevzájemné dohodě a týkají se aktivního prodeje realizovaného nabyvatelem licence na území nebo skupině zákazníků, kterou poskytovatel licence přidělil jinému nabyvateli licence; na tato omezení se tak do výše prahu podílu na trhu vztahuje bloková výjimka. Zde se však předpokládá, že nabyvatel licence chráněný tímto ustanovením nebyl v době uzavření dohody vůči poskytovateli licence soutěžitelem. Považovat taková omezení v uvedené situaci za tvrdá omezení není opodstatněné. Tato omezení totiž poskytovateli licence umožňují chránit nabyvatele licence, který dosud na trhu nepůsobil, před aktivním prodejem ze strany nabyvatelů licence, kteří jsou vůči poskytovateli licence v soutěžním vztahu, a jsou tedy již na trhu zavedeni; proto je pravděpodobné, že tato omezení podnítl nabyvatele licence k efektivnějšímu využívání licencované technologie. Na druhou stranu, pokud by se nabyvatelé licence mezi sebou dohodli, že nebudou provádět aktivní nebo pasivní prodej na určité území nebo určitým skupinám zákazníků, jedná se o kartel mezi nabyvateli licence. Jelikož taková dohoda nezahrnuje žádný převod technologií, ocitla by se nadto mimo oblast působnosti nařízení TTBER.
111. Ustanovení čl. 4 odst. 1 písm. c) bod iii) obsahuje další výjimku z tvrdého omezení podle čl. 4 odst. 1 písm. c), která se týká omezení na použití pro vlastní potřebu (*captive use restriction*), tedy požadavku, aby nabyvatel licence výrobky obsahující licencovanou technologii vyráběl jen pro svou vlastní potřebu. V případech, kdy je smluvním výrobkem součástka, tak může být nabyvatel licence zavázán k tomu, aby tuto součástku vyráběl jen za účelem začlenění do svých vlastních výrobků a neprodával ji jiným výrobcům. Nabyvatel licence však musí mít možnost prodávat dané součástky jako náhradní díly pro své vlastní výrobky, čili dodávat je třetím stranám, které poskytují poprodejní služby k těmto výrobkům. Omezení použití pro vlastní potřebu mohou být nezbytná jako motivace pro šíření technologií, zvláště mezi soutěžiteli, přičemž se na ně vztahuje bloková výjimka. Těmito omezeními se zabývá také pododíl 4.2.5 těchto pokynů.
112. Konečně čl. 4 odst. 1 písm. c) bod iv) ze seznamu tvrdých omezení vylučuje v nevzájemné dohodě přijatý závazek nabyvatele licence vyrábět smluvní výrobky pouze pro určitého zákazníka s cílem vytvořit pro tohoto zákazníka alternativní zdroj dodávek. Použití čl. 4 odst. 1 písm. c) bodu iv) je tedy podmíněno tím, že je licence omezena na vytvoření alternativního zdroje dodávek pro tohoto konkrétního zákazníka. Neplatí však podmínka, že musí být udělena jen jedna taková licence. Ustanovení čl. 4 odst. 1 písm. c) bod iv) se vztahuje i na situace, kdy je licence pro dodávky témuž konkrétnímu zákazníkovi udělena více než jednomu podniku. Ustanovení čl. 4 odst. 1 písm. c) bodu iv) se použije bez ohledu na

⁽⁵⁹⁾ Úř. věst. C 130, 19.5.2010, s. 1, bod 51.

dobu účinnosti licenční dohody. Tato výjimka se například vztahuje na jednorázovou licenci na splnění požadavků projektu konkrétního zákazníka. Jestliže je licence udělena jen za účelem dodávek pro určitého zákazníka, mají takové dohody jen omezený potenciál vést ke sdílení trhů. Za takovýchto okolností především nelze předpokládat, že dohoda přiměje nabyvatele licence k tomu, aby přestal využívat svou vlastní technologii.

113. Tvrdými omezeními nejsou omezení uložená v dohodách mezi soutěžiteli, která platnost licence omezují na jeden nebo více výrobních trhů či jednu nebo více technických oblastí použití⁽⁶⁰⁾. Na tato omezení se bloková výjimka vztahuje do prahu podílu na trhu ve výši 20 % bez ohledu na to, zda je dohoda vzájemná. Za účel těchto omezení se nepovažuje rozdělení trhů nebo zákazníků. Uplatnění blokové výjimky je však podmíněno tím, že se omezení oblasti použití týkají jen licencovaných technologií. Pokud jsou nabyvatelé licence např. omezeni také v technické oblasti, v níž by mohli využít svá vlastní technologická práva, pak se jedná o dohodu o sdílení trhu.

114. Bloková výjimka se použije nezávisle na tom, zda je omezení oblasti použití symetrické, nebo asymetrické. Asymetrické omezení oblasti použití uložené ve vzájemné licenční dohodě znamená, že obě smluvní strany mohou využívat příslušné technologie, na které si pořizují licence, jenomže v jiných oblastech použití. Pokud není omezoována možnost smluvních stran využívat vlastní technologie, nepředpokládá se, že dohoda přiměje smluvní strany k tomu, aby opustily oblasti použití, na něž se vztahuje licence udělená druhé straně, nebo aby do těchto oblastí nevstupovaly. I když se nabyvatelé licence vybaví zařízením nutným k využívání licencované technologie v oblasti použití, již se licence týká, nemusí to mít žádný vliv na výrobní aktiva užívaná při výrobě mimo oblast platnosti licence. V tomto ohledu je důležité, aby se omezení týkalo zřetelně vymezených výrobních trhů, průmyslových odvětví nebo oblastí použití, a nikoli zákazníků přidělených podle území nebo skupiny, kteří nakupují výrobky na stejném výrobním trhu nebo pro stejnou technickou oblast použití. Ve druhém z uvedených případů se riziko sdílení trhu považuje za podstatně vyšší (viz bod (106) těchto pokynů). Kromě toho mohou být omezení oblasti použití nutná pro podporu udělování licencí, které prospívá hospodářské soutěži (viz bod (212) těchto pokynů).

⁽⁶⁰⁾ Omezeními oblasti použití se dále zabývají bod (208) a násl. těchto pokynů.

Omezení schopnosti smluvních stran provádět výzkum a vývoj

115. Tvrdé omezení hospodářské soutěže uvedené v čl. 4 odst. 1 písm. d) se týká omezení možnosti kterékoli smluvní strany provádět výzkum a vývoj. Obě strany musejí mít možnost provádět nezávislý výzkum a vývoj. Toto pravidlo platí bez ohledu na to, zda se omezení vztahuje na oblast, již se týká licence, nebo na jiné oblasti. Nicméně samotná skutečnost, že se smluvní strany zavází navzájem si poskytovat budoucí zlepšení svých technologií, ještě nepředstavuje omezení nezávislého výzkumu a vývoje. Důsledky takových dohod pro hospodářskou soutěž je třeba posuzovat ve světle okolností konkrétního případu. Ustanovení čl. 4 odst. 1 písm. d) se také nevztahuje na omezení možnosti smluvní strany provádět výzkum a vývoj se třetími stranami, pokud je takové omezení nutné pro ochranu know-how poskytovatele licence před prozračením. Použití výjimky je podmíněno tím, že jsou omezení uložená z důvodů ochrany know-how poskytovatele licence před prozračením nezbytná a přiměřená vzhledem k zajištění této ochrany. Například když jsou v dohodě určeni konkrétní zaměstnanci nabyvatele licence, kteří budou vyškoleni pro používání licencovaného know-how a budou za něj zodpovědní, může být dostatečně zavázat nabyvatele licence k tomu, aby těmto zaměstnancům nepovolil podílet se na výzkumu a vývoji s třetími stranami. Stejně vhodná mohou být i jiná ochranná opatření.

Omezení možnosti nabyvatele licence využívat vlastní technologii

116. Podle čl. 4 odst. 1 písm. d) nesmí být nabyvatel licence omezován ani ve využívání svých vlastních konkurenčních technologických práv, pokud při tom nevyužívá technologická práva, na která mu poskytovatel licence udělil licenci. Pokud jde o jeho vlastní technologická práva, nabyvatel licence nesmí být podrobován omezením ohledně místa, kde vyrábí nebo prodává, technických oblastí použití nebo výrobních trhů, v jejichž rámci vyrábí, množství, které vyrábí nebo prodává, ani ceny, za kterou prodává. Nesmí být také zavazován k placení licenčních poplatků za výrobky vyrobené na základě svých vlastních technologických práv (viz bod (101) těchto pokynů). Kromě toho nesmí být omezena možnost nabyvatele licence poskytovat licence na svá vlastní technologická práva třetím stranám. Jsou-li nabyvateli licence uložena omezení týkající se používání jeho vlastních technologických práv či práv na provádění výzkumu a vývoje, sníží se konkurenceschopnost technologie nabyvatele licence. To má za následek oslabení hospodářské soutěže na stávajících výrobních trzích a trzích technologií a snížení motivace nabyvatele licence investovat do vývoje a zdokonalování své technologie. Ustanovení čl. 4 odst. 1 písm. d) se také nevztahuje na omezení možnosti nabyvatele licence využívat technologii třetí strany, která je

vůči licencované technologii konkurenční. Ačkoliv takové závazky nesoutěžít mohou mít důsledky způsobující uzavření trhu technologiím třetí strany (viz pododdíl 4.2.7 těchto pokynů), nesnižují obvykle motivaci nabyvatele licence investovat do vývoje a zlepšování svých vlastních technologií.

3.4.3 Dohody mezi nesoutěžiteli

117. V čl. 4 odst. 2 nařízení TTBER jsou uvedena tvrdá omezení platná pro udělování licencí mezi nesoutěžiteli. Podle tohoto ustanovení se bloková výjimka stanovená v nařízení TTBER nepoužije na dohody, jejichž účelem je přímo nebo nepřímo, samostatně nebo ve spojení s jinými faktory pod kontrolou smluvních stran:

- a) omezit možnost jedné strany, aby si sama stanovovala cenu, za kterou prodává své výrobky třetím stranám, aniž je dotčena možnost stanovovat maximální prodejní cenu nebo doporučovat prodejní cenu, pokud se v důsledku vyvíjení tlaku nebo vytváření pobídek jednou ze smluvních stran tyto nerovnájí pevným nebo minimálním prodejním cenám;
- b) omezit území, na kterém smí nabyvatel licence pasivně prodávat smluvní výrobky, nebo okruh zákazníků, kterým smí nabyvatel licence tyto výrobky pasivně prodávat, s výjimkou:
 - i) omezení pasivního prodeje na výhradním území nebo výhradní skupině zákazníků, které jsou vyhrazeny poskytovateli licence,
 - ii) závazku vyrábět smluvní výrobky pouze pro vlastní potřebu, pokud nabyvatel licence není omezen v aktivním nebo pasivním prodeji těchto výrobků jako náhradních dílů pro své vlastní výrobky,
 - iii) závazku vyrábět smluvní výrobky pouze pro určitého zákazníka, jestliže byla licence udělena proto, aby tomuto zákazníkovi vytvořila alternativní zdroj dodávek,
 - iv) omezení prodeje konečnému spotřebiteli nabyvatelem licence, který působí na velkoobchodní úrovni,
 - v) omezení prodeje neschváleným distributorům členy systému selektivní distribuce;
- c) omezit aktivní nebo pasivní prodej konečným spotřebitelům realizovaný nabyvatelem licence, který je

členem systému selektivní distribuce a působí na maloobchodní úrovni, aniž je dotčena možnost zakázat členovi systému vykonávat činnost z neschválených poboček.

Stanovení cen

118. Tvrdé omezení hospodářské soutěže uvedené v čl. 4 odst. 2 písm. a) se týká stanovení cen, za které se výrobky prodávají třetím stranám. Konkrétněji se toto ustanovení vztahuje na omezení, jejichž přímým nebo nepřímým účelem je určení pevné nebo minimální prodejní ceny nebo pevné či minimální cenové úrovně, kterou má poskytovatel nebo nabyvatel licence dodržovat při prodeji výrobků třetím stranám. V případě dohod přímo určujících prodejní cenu je omezení jasné. Stanovení prodejních cen však lze dosáhnout i nepřímými prostředky. Příklady takových prostředků jsou dohody stanovující zisková rozpětí, stanovující maximální úroveň slev či vázající prodejní cenu na prodejní ceny jiných soutěžitelů, dále hrozby, zastrasování, varování, sankce nebo ukončování smluv v souvislosti s dodržováním dané cenové úrovně. Účinnost přímých nebo nepřímých nástrojů stanovení cen lze zvýšit jejich spojením s opatřeními pro zjišťování poklesu cen, jako je zavedení systému sledování cen nebo závazek nabyvatelů licence podávat zprávy o cenových odchylkách. Obdobně je účinnost přímého nebo nepřímého stanovení cen možné zvýšit v kombinaci s opatřeními, která oslabují motivaci nabyvatele licence snižovat svou prodejní cenu; například když poskytovatel licence zaváže nabyvatele k uplatňování doložky nejvyšších výhod, tedy k tomu, aby zákazníkovi přiznal případně výhodnější podmínky přiznané libovolnému jinému zákazníkovi. Stejnými prostředky lze docílit toho, aby maximální nebo doporučené ceny fungovaly jako pevné nebo minimální prodejní ceny. Nemá se však za to, že by předání ceníků s doporučenými cenami nebo uložení maximální ceny nabyvateli licence poskytovatelem licence samo o sobě vedlo ke stanovení pevných nebo minimálních prodejních cen.

Omezení pasivního prodeje nabyvatelem licence

119. Ustanovení čl. 4 odst. 2 písm. b) za tvrdé omezení hospodářské soutěže označuje dohody nebo jednání ve vzájemné shodě, jejichž přímým nebo nepřímým účelem je omezit pasivní prodej⁽⁶¹⁾ výrobků obsahujících licencovanou technologii prováděný nabyvateli licence⁽⁶²⁾. Omezení pasivního prodeje uložená nabyvateli licence mohou být výsledkem přímých závazků, například závazku neprodávat určitým zákazníkům nebo

⁽⁶¹⁾ K definici pasivního prodeje viz bod (108) těchto pokynů a pokyny k vertikálním omezením, které jsou uvedeny v poznámce pod čarou 52, bod 51.

⁽⁶²⁾ Toto tvrdé omezení se vztahuje na dohody o převodu technologií týkající se obchodu v rámci Unie. K dohodám o převodu technologií, které se týkají vývozu mimo Unii či dovozu / opětovných dovozů ze zemí mimo Unii, viz rozsudek Soudního dvora ve věci Javico v. Yves Saint Laurent, C-306/96, Recueil 1998, s. I-1983. V tomto rozsudku Soudní dvůr v bodě 20 uvedl, že „dohodu, kterou se další prodejce výrobci zaváže k prodeji smluvního zboží na trhu mimo Společenství, nelze považovat za dohodu s účelem výrazně omezit hospodářskou soutěž na společném trhu ani s výraznými účinky na obchod mezi členskými státy“.

zákazníkům na určitých územích či závazku předávat objednávky od těchto zákazníků jiným nabyvatelům licence. Mohou vycházet také z nepřímých opatření motivujících nabyvatele licence, aby od takového prodeje upustil, jako jsou finanční pobídky nebo zavedení systému sledování, kterým se ověřuje skutečné místo určení výrobků vyrobených v licenci. Nepřímým prostředkem k omezování pasivního prodeje mohou být množstevní omezení. Komise však nebude předpokládat, že množstevní omezení jako taková slouží k tomuto účelu. Jinak tomu ovšem bude v případech, kdy se množstevní omezení používají k uplatňování základní dohody o rozdělení trhu. O její existenci svědčí například úpravy množství v čase s cílem uspokojovat pouze místní poptávku, spojování množstevních omezení se závazkem prodávat minimální množství na daném území, jakož i závazky ohledně minimálních licenčních poplatků svázané s prodejem na daném území, sazby licenčních poplatků diferencované podle místa určení výrobků či sledování místa určení výrobků prodaných jednotlivými nabyvateli licence. Na obecné tvrdé omezení týkající se pasivního prodeje nabyvatelů licence se vztahuje řada výjimek, kterými se tyto pokyny zabývají v bodech (120) až (125).

120. Výjimka 1: Ustanovení čl. 4 odst. 2 písm. b) se neuplatní u omezení prodeje (jak aktivního, tak pasivního) uložených poskytovateli licence. Blokovaná výjimka se vztahuje na veškerá omezení prodeje uložená poskytovateli licence do prahu podílu na trhu ve výši 30 %. Totéž platí pro veškerá omezení aktivního prodeje realizovaného nabyvatelem licence s výjimkou toho, co je o aktivním prodeji uvedeno v bodě (125) těchto pokynů. Blokovaná výjimka pro omezení aktivního prodeje vychází z předpokladu, že tato omezení řeší problémy parazitování a problémy finanční podpory, a tím podporují investice, necenovou soutěž a zlepšování kvality služeb, jež poskytují nabyvatelé licence. V případě omezení aktivního prodeje mezi územími nebo skupinami zákazníků přidělenými jednotlivým nabyvatelům licence není nutné, aby chráněnému nabyvateli licence muselo být přiděleno výhradní území nebo výhradní skupina zákazníků. Blokovaná výjimka se u omezení aktivního prodeje použije i tehdy, když určité území nebo určitá skupina zákazníků byly přiděleny více než jednomu nabyvateli licence. Podpora investic vedoucích ke zvýšení efektivity bude pravděpodobně zajištěna, jestliže bude mít nabyvatel licence jistotu, že v oblasti aktivního prodeje bude soutěžit jen s omezeným počtem nabyvatelů licence v rámci daného území, a nikoli také s nabyvateli licence z jiných území.

121. Výjimka 2: Omezení aktivního a pasivního prodeje realizovaného nabyvateli licence na výhradním území nebo výhradní skupině zákazníků vyhrazeným poskytovateli licence nejsou tvrdými omezeními hospodářské soutěže (viz čl. 4 odst. 2 písm. b) bod i)) a vztahuje se na ně blokovaná výjimka. Předpokládá se, že do výše prahu podílu na trhu tato omezení, pokud omezují hospodářskou soutěž, zároveň přispívají k šíření technologií a jejich začleňování do výrobních aktiv nabyvatelů licenci, což jsou procesy podporující hospodářskou soutěž. Území nebo skupina zákazníků může být poskytovateli licence vyhrazena, aniž by bylo nutné, aby poskytovatel licence skutečně vyráběl pomocí licencované technologie na

dotyčném území nebo pro dotyčnou skupinu zákazníků. Poskytovatel licence si může nějaké území nebo skupinu zákazníků vyhradit také pro pozdější využití.

122. Výjimka 3: Ustanovení čl. 4 odst. 2 písm. b) bod ii) vztahuje blokovanou výjimku na omezení, které nabyvatel licence zavazuje k tomu, aby výrobky obsahující licencovanou technologii vyráběl jen pro svou vlastní potřebu. V případech, kdy je smluvním výrobkem součástí, tak může být nabyvatel licence zavázán k tomu, aby tento výrobek používal jen za účelem začlenění do svých vlastních výrobků a neprodával jej jiným výrobcům. Nabyvatel licence však musí mít možnost tyto výrobky aktivně a pasivně prodávat jako náhradní díly pro své vlastní výrobky, čili dodávat je třetím stranám, které poskytují poprodejní služby k těmto výrobkům. Omezení na použití pro vlastní potřebu se zabývá také pododdíl 4.2.5 těchto pokynů.

123. Výjimka 4: Stejně jako v případě dohod mezi soutěžiteli (viz bod (112) těchto pokynů) se blokovaná výjimka použije také u dohod, které nabyvatel licence zavazují k výrobě smluvních výrobků pouze pro určitého zákazníka s cílem poskytnout tomuto zákazníkovi alternativní zdroj dodávek bez ohledu na dobu účinnosti licenční dohody (srov. čl. 4 odst. 2 písm. b) bod iii)). V případě dohod mezi nesoutěžiteli je nepravděpodobné, že se na tato omezení bude vztahovat čl. 101 odst. 1 Smlouvy.

124. Výjimka 5: Ustanovení čl. 4 odst. 2 písm. b) bod iv) blokovanou výjimku vztahuje na závazek nabyvatele licence, pokud je činný na velkoobchodní úrovni, neprodávat konečným spotřebitelům, a tedy prodávat jen maloobchodníkům. Na takovýto závazek, který poskytovateli licence umožňuje přenést na nabyvatele licence úlohu velkoobchodního distributora, se čl. 101 odst. 1 obvykle nevztahuje⁽⁶³⁾.

125. Výjimka 6: Konečně čl. 4 odst. 2 písm. b) bod v) blokovanou výjimku vztahuje na omezení, které nabyvateli licence zakazuje prodávat neschváleným distributorům. Tato výjimka poskytovateli licence umožňuje uložit nabyvatelům licence povinnost stát se součástí systému selektivní distribuce. V tomto případě však musí být podle čl. 4 odst. 2 písm. c) nabyvatelům licence povoleno prodávat jak aktivně, tak pasivně konečným uživatelům, aniž by byla dotčena možnost omezit nabyvatele licence na velkoobchodní úroveň, jak je uvedeno v čl. 4 odst. 2 písm. b) bod iv) (viz bod (124)). Na území, na němž poskytovatel licence provozuje systém selektivní distribuce, nesmí být tento systém spojen s přidělením výhradních území či výhradních skupin zákazníků, pokud by to vedlo k omezení aktivního či pasivního prodeje konečným uživatelům, neboť by to podle čl. 4 odst. 2 písm. c) vedlo k tvrdému omezení, aniž je dotčena možnost zakázat nabyvateli licence vykonávat činnost z neschválených poboček.

⁽⁶³⁾ V této souvislosti viz rozsudek ve věci Metro (I), 26/76, Recueil 1977, s. 1875.

126. Na omezení pasivního prodeje realizovaného nabyvateli licence na výhradním území nebo výhradní skupině zákazníků přiděleným jinému nabyvateli licence, které je obvykle tvrdým omezením, se po určitou dobu čl. 101 odst. 1 Smlouvy nemusí vztahovat, jestliže jsou tato omezení objektivně nezbytná k tomu, aby mohl chráněný nabyvatel licence proniknout na nový trh. To může nastat v případě, že nabyvatelé licence, kteří chtějí začít podnikat na novém trhu a toto podnikání rozvinout, často musejí výrazně investovat do výrobních aktiv a propagačních činností. Nový nabyvatel licence proto může být vystaven značným rizikům, a to především proto, že výdaje na propagaci a investice do aktiv potřebných pro výrobu na základě určité technologie jsou často nenávratné, což znamená, že pokud nabyvatel licence opustí danou konkrétní oblast činnosti, nemůže investici využívat pro další činnosti, ani ji prodat bez významné ztráty. Nabyvatel licence může například jako první vyrábět a prodávat nový druh výrobku nebo používat novou technologii. Za těchto okolností často platí, že kdyby nabyvatelé licence nebyli po určitou dobu chráněni před (aktivním a) pasivním prodejem jiných nabyvatelů licence na jejich území nebo jejich skupinám zákazníků, licenční dohodu by neuzavřeli. Pokud nabyvatel licence musí vynaložit značné investice na to, aby začal podnikat na novém trhu a toto podnikání rozvinul, pak se na omezení pasivního prodeje ze strany jiných nabyvatelů licence na tomto území nebo této skupině zákazníků čl. 101 odst. 1 nevztahuje po dobu, která je pro uvedeného nabyvatele licence z hlediska návratnosti jeho investic nezbytná. Doba až dvou let ode dne, kdy dotyčný nabyvatel licence smluvní výrobek poprvé uvede na trh na tomto výhradním území nebo prodá své výhradní skupině zákazníků, se většinou považuje za dostatečnou k tomu, aby se nabyvateli licence vrátily prostředky vynaložené na investice. V jednotlivém případě by však pro nabyvatele licence mohlo být nezbytné delší ochranné období, aby se mu vzniklé náklady vrátily.

127. Stejně tak zákaz uložený všem nabyvatelům licence, aby neprodávali zboží určitým kategoriím koncových uživatelů, nemusí omezovat hospodářskou soutěž, je-li toto omezení objektivně nutné z důvodu bezpečnosti nebo ochrany zdraví v souvislosti s nebezpečnou povahou dotyčného výrobku.

3.5 Vyloučená omezení

128. V článku 5 nařízení TTBER jsou uvedeny tři typy omezení, na které se bloková výjimka nevztahuje, a jejichž záporné a kladné důsledky pro hospodářskou soutěž je proto třeba posuzovat individuálně. Účelem článku 5 je nepřipustit blokovou výjimku pro dohody, které mohou snížit motivaci inovovat. Z článku 5 vyplývá, že zařazení libovolných omezení uvedených v tomto článku do licenční dohody nebrání použití blokové výjimky u ostat-

ních částí dohody, jestliže jsou tyto zbývající části oddělitelné od vyloučených omezení. Bloková výjimka se nevztahuje právě jen na dané jednotlivé omezení, z čehož plyne potřeba jeho individuálního posouzení.

Zpětné výhradní licence

129. Ustanovení čl. 5 odst. 1 písm. a) nařízení TTBER se týkají zpětného udělování výhradních licencí na zlepšení licencované technologie (tj. udělení výhradní licence zpět poskytovateli licence na zlepšení provedené nabyvatelem licence) poskytovateli licence a převádění těchto zlepšení na poskytovatele licence. Je pravděpodobné, že závazek udělit poskytovateli licence výhradní licenci na zlepšení licencované technologie nebo na poskytovatele licence tato zlepšení převést povede ke snížení motivace nabyvatele licence inovovat, protože nabyvateli licence brání ve využívání těchto zlepšení mimo jiné tím, že mu neumožňuje udělovat na ně licence třetím stranám. Zpětné udělování výhradních licencí se definuje jako zpětné udělení licence, které nabyvateli licence (který je v tomto případě zároveň inovátorem a poskytovatelem licence na zlepšení) znemožní, aby využíval zlepšení (buď pro svou vlastní výrobu nebo pro udělování licencí třetím stranám). To platí jak v případě, že má zlepšení stejné použití jako licencovaná technologie, tak v případě, že nabyvatel licence zavedl nová použití licencované technologie. Podle čl. 5 odst. 1 písm. a) se na takové závazky bloková výjimka nevztahuje.

130. Použití čl. 5 odst. 1 písm. a) nezávisí na tom, zda poskytovatel licence získá zlepšení nebo výhradní licenci úplatně, nebo bezúplatně. Nicméně existence a výše úplaty může být relevantním činitelem v rámci individuálního posouzení podle článku 101. Pokud jsou zpětné licence udělovány za úplatu, je méně pravděpodobné, že by takový závazek nabyvatele licence odrazoval od inovace. Při posuzování zpětných výhradních licencí, na které se bloková výjimka nevztahuje, je relevantním činitelem také postavení poskytovatele licence na trhu technologií. Čím je postavení poskytovatele licence silnější, tím je pravděpodobnější, že závazky udělovat výhradní zpětné licence budou mít omezující důsledky pro soutěž v oblasti inovace. Čím silnější je postavení technologie poskytovatele licence, tím důležitější je, že se nabyvatel licence může stát důležitým zdrojem inovace a budoucí hospodářské soutěže. Nepříznivý dopad závazků udělovat zpětné licence se může zvýšit také v případě existence paralelních sítí licenčních dohod obsahujících taková omezení. Jestliže jsou dostupné technologie ovládány omezeným počtem poskytovatelů licencí, kteří nabyvatelům licencí ukládají povinnost udělovat výhradní zpětné licence, riziko záporných důsledků pro hospodářskou soutěž je větší, než když existuje řada technologií a jen na některé z nich jsou poskytovány licence s podmínkou udělovat výhradní zpětné licence.

131. Na závazky udělovat nevýhradní zpětné licence se vztahuje „bezpečný přístav“ podle nařízení TTBER. Tak tomu je i tehdy, když jsou tyto závazky nevzájemné, tedy jsou uloženy pouze nabyvateli licence, a když dohoda poskytovatele licence opravňuje předávat zlepšení ostatním nabyvatelům licence. Nevzájemný závazek udělovat zpětné licence může podpořit šíření nové technologie tím, že poskytovateli licence dovoluje svobodně určit, zda a do jaké míry bude nabyvatelům svých licencí předávat svá vlastní zlepšení. Šíření technologie může podpořit i doložka o předávání zlepšení ostatním nabyvatelům licence (*feed-on clause*), zejména když každý nabyvatel licence v okamžiku uzavření smlouvy ví, že bude mít stejné postavení jako ostatní nabyvatelé licence, pokud jde o technologii, na jejímž základě bude vyrábět.

132. Závazky udělovat nevýhradní zpětné licence mohou mít záporné důsledky pro inovace zejména v případě udělení křížové licence mezi soutěžiteli, kdy je závazek obou smluvních stran udělovat si zpětné licence spojen se závazkem obou stran sdílet s druhou stranou zlepšení své vlastní technologie. Když soutěžitelé sdílejí veškerá zlepšení, může to každému z nich bránit v získání konkurenčního náskoku před tím druhým (viz též bod (241) těchto pokynů). Jestliže je však účelem licence umožnit smluvním stranám rozvíjet jejich vlastní technologii a licence je nevede k tomu, aby používaly stejnou technickou základnu při navrhování svých výrobků, není pravděpodobné, že by jim bránila získat konkurenční náskok před druhou stranou. Tak je tomu v případě, že účelem licence je umožnit svobodnou volbu konstrukčního řešení, a nikoli zdokonalit technickou základnu nabyvatele licence.

Doložky o nenapadnutí práv a ukončení dohod

133. Vyloučené omezení uvedené v čl. 5 odst. 1 písm. b) nařízení TTBER se týká doložek o nenapadnutí práv, tedy přímých či nepřímých závazků nenapadat platnost práv duševního vlastnictví poskytovatele licence, aniž by tím u výhradní licence byla dotčena možnost, aby poskytovatel licence ukončil dohodu o převodu technologií v případě, že nabyvatel licence napadne platnost kteréhokoli z licencovaných technologických práv.

134. Důvodem vyloučení doložek o nenapadnutí práv z oblasti působnosti blokové výjimky je skutečnost, že právě nabyvatelé licence mohou obvykle nejlépe posoudit, zda je určité právo duševního vlastnictví platné, nebo neplatné. V zájmu nenarušené hospodářské soutěže a v souladu se zásadami, na nichž je založena ochrana duševního vlastnictví, by neplatná práva duševního vlastnictví měla být rušena. Neplatné duševní vlastnictví inovaci nepodporuje, nýbrž brzdí. Ustanovení čl. 101 odst. 1 Smlouvy se na doložky o nenapadnutí práv pravděpodobně použije v případech, kdy je licencovaná technologie hodnotná, a tudíž podniky, které ji nemohou využívat nebo ji mohou využívat jedinečně po zaplacení licenčních poplatků,

jsou v konkurenční nevýhodě. V takových případech je nepravděpodobné, že budou splněny podmínky čl. 101 odst. 3. Pokud se však licencovaná technologie týká technicky zastaralého postupu, který nabyvatel licence již nepoužívá, nebo jestliže je licence udělena zdarma, nevzniká žádné omezení hospodářské soutěže⁽⁶⁴⁾. Pokud jde o doložky o nenapadnutí práv v rámci dohod o urovnání sporů, viz body (241) a (242) těchto pokynů.

135. Doložka zavazující nabyvatele licence nenapadat vlastnictví technologických práv obecně omezení hospodářské soutěže podle čl. 101 odst. 1 nepředstavuje. Bez ohledu na to, zda poskytovatel licence je nebo není vlastníkem technologických práv, je použití technologie nabyvatelem licence nebo jakoukoli jinou stranou v každém případě podmíněno získáním licence, což by se hospodářské soutěže nemělo obecně dotknout⁽⁶⁵⁾.

136. Ustanovením čl. 5 odst. 1 písm. b) nařízení TTBER je z „bezpečného přístavu“ blokové výjimky v souvislosti s nevýhradními licencemi vyloučeno také právo poskytovatele licence ukončit dohodu v případě, že nabyvatel licence napadne platnost jakéhokoli práva duševního vlastnictví, jehož je v Unii poskytovatel licence majitelem. Takové právo na ukončení dohody může mít stejné důsledky jako doložka o nenapadnutí práv, zejména pokud by přechod od technologie poskytovatele licence měl pro nabyvatele licence za následek závažné ztráty (například v případě, že nabyvatel licence již investoval do specifických strojů nebo nástrojů, které nemohou být použity k výrobě na základě jiné technologie), nebo pokud je technologie poskytovatele licence pro výrobu nabyvatele licence nezbytným vstupem. Například v případě standardních nepostradatelných patentů bude nabyvatel licence, který vyrábí výrobek odpovídající standardu, muset používat všechny patenty obsažené ve standardu. V takovém případě může mít zpochybnění platnosti příslušných patentů za následek značné ztráty, pokud dojde k ukončení dohody o převodu technologií. Pokud technologie poskytovatele licence není z hlediska standardu nepostradatelná, ale má velmi významné postavení na trhu, motiv zdržet se napadnutí práv může být rovněž silný vzhledem k obtížím nabyvatele licence najít životaschopnou alternativní technologii, na niž by si mohl pořídit licenci. Otázka, zda ušlý zisk nabyvatele licence bude značný, a proto bude silně odrazovat od napadnutí práv, se bude muset posuzovat případ od případu.

137. Ve scénářích popsanych v bodě (136) může být nabyvatel licence odrazován od napadnutí platnosti práva duševního vlastnictví, pokud by tím riskoval ukončení licenční dohody, což by vedlo k rizikům jdoucím nad jeho závazky platit licenční poplatky. Je ovšem rovněž nutné poznamenat, že mimo rámec těchto scénářů doložka o ukončení často nebude stačit k tomu, aby od napadnutí práv výrazněji odrazovala, a proto nebude mít stejný důsledek jako doložka o nenapadnutí práv.

⁽⁶⁴⁾ V této souvislosti viz rozsudek ve věci Bayer v. Süllhofer, 65/86, Recueil 1988, s. 5249.

⁽⁶⁵⁾ V souvislosti s napadnutím vlastnictví ochranné známky viz rozhodnutí Komise ve věci Moosehead/Whitbread (Úř. věst. L 100, 20.4.1990, s. 32).

138. Veřejný zájem na silnějších pobídkách pro poskytovatele licence udělovat licence, které jsou dány tím, že poskytovatel není nucen pokračovat v kontaktech s nabyvatelem licence, který napadl samý předmět licenční dohody, je třeba vyvážit vůči veřejnému zájmu na odbourání veškerých překážek hospodářské činnosti, jež mohou plynout ze skutečnosti, že bylo právo duševního vlastnictví poskytnuto omylem⁽⁶⁶⁾. Při vyvažování těchto zájmů by mělo být zohledněno, zda nabyvatel licence v čase napadnutí plní všechny závazky vyplývající z dohody, zejména závazek platit sjednané licenční poplatky.

139. V případě výhradních licencí je obvykle méně pravděpodobné, aby doložka o ukončení dohody měla záporné důsledky pro hospodářskou soutěž. Jakmile je licence jednou udělena, může se její poskytovatel ocitnout v situaci zvláštní závislosti, neboť nabyvatel licence bude jeho jediným zdrojem příjmů, pokud jde o licencovaná technologická práva, jestliže licenční poplatky závisí na výrobě na základě licencovaných technologických práv, což může být často účinný způsob, jak strukturovat úhrady licenčních poplatků. Podle tohoto scénáře by mohlo dojít k oslabení pobídek k inovacím a udělování licencí, pokud by poskytovatel licence měl být například vázán dohodou s výhradním nabyvatelem licence, který již nijak významně neusiluje o to, aby vyvíjel, vyráběl a uváděl na trh výrobky vyráběné (či které by se měly vyrábět) na základě licencovaných technologických práv⁽⁶⁷⁾. Proto nařízení TTBER uděluje blokovou výjimku na doložky o ukončení výhradních licenčních dohod, pokud jsou splněny i další podmínky „bezpečného přístavu“, jako je dodržování prahu podílu na trhu. Mimo „bezpečný přístav“ je nutné posuzovat případ od případu a současně brát zřetel na různé zájmy, jak je popsáno v bodě (138).

140. Komise nadto příznivěji posuzuje ustanovení o nenapadnutí práv a ukončení dohod týkající se know-how, jestliže by bylo pravděpodobné nemožné nebo velmi obtížné získat licencované know-how zpět poté, co bylo jednou prozrazeno. V těchto případech závazek nabyvatele licence nenapadat licencované know-how podporuje šíření nových technologií zejména tím, že slabším poskytovatelům licencí umožňuje udělovat licence silnějším nabyvatelům licencí bez obav z toho, že jejich práva budou napadena poté, co si nabyvatel licence know-how osvojí. Doložky o nenapadnutí práv a ukončení dohod týkající se výhradně know-how proto nejsou vyloučeny z působnosti nařízení TTBER.

Omezení použití nebo vývoje vlastní technologie uložená nabyvateli licence (mezi nesoutěžiteli)

141. V případě dohod mezi nesoutěžiteli jsou čl. 5 odst. 2 z oblasti působnosti blokové výjimky vyloučeny všechny přímé nebo nepřímé závazky, které omezují možnost nabyvatele licence využívat jeho vlastní technologická práva nebo možnost jedné ze smluvních stran provádět výzkum a vývoj, ledaže takové omezení nezbytně k tomu,

aby se zabránilo předání licencovaného know-how třetí straně. Obsah této podmínky je stejný jako u seznamu tvrdých omezení pro dohody mezi soutěžiteli uvedeného v čl. 4 odst. 1 písm. d), kterým se zabývají body (115) a (116) těchto pokynů. U dohody mezi nesoutěžiteli však nelze mít obecně za to, že takováto omezení mají záporné důsledky pro hospodářskou soutěž nebo že nejsou splněny podmínky čl. 101 odst. 3 Smlouvy⁽⁶⁸⁾. Zapotřebí je proto individuální posouzení.

142. V případě dohod mezi nesoutěžiteli nabyvatel licence obvykle nevlastní konkurenční technologii. Mohou však existovat případy, kdy se smluvní strany považují za nesoutěžitele pro účely blokové výjimky navzdory tomu, že nabyvatel licence konkurenční technologii vlastní. Tak je tomu tehdy, když nabyvatel licence technologii vlastní, ale neuděluje na ni licence a poskytovatel licence není skutečným ani potenciálním dodavatelem na výrobním trhu. Za takových okolností nejsou smluvní strany pro účely blokové výjimky ani soutěžiteli na trhu technologií, ani soutěžiteli na navazujícím výrobním trhu⁽⁶⁹⁾. V těchto případech je důležité zajistit, aby nebyla omezena možnost nabyvatele licence využívat a dále rozvíjet svou vlastní technologii. Tato technologie totiž na trhu představuje konkurenční tlak, který by měl být zachován. U omezení využívání vlastních technologických práv a omezení výzkumu a vývoje uložených nabyvateli licence se v takovéto situaci obvykle má za to, že omezují hospodářskou soutěž a nesplňují podmínky čl. 101 odst. 3 Smlouvy. Například závazek nabyvatele licence platit licenční poplatky nejen za výrobky, které vyrábí pomocí licencované technologie, ale i za výrobky, které vyrábí pouze za pomoci své vlastní technologie, obecně omezuje možnost nabyvatele licence využívat svou vlastní technologii, a proto je vyloučen z oblasti působnosti blokové výjimky.

143. V případech, kdy nabyvatel licence nevlastní ani nezačal vyvíjet konkurenční technologii, může omezení možnosti smluvních stran provádět nezávislý výzkum a vývoj omezovat hospodářskou soutěž tehdy, když je k dispozici jen omezený počet technologií. V takovém případě mohou být smluvní strany důležitým (potenciálním) zdrojem inovace na trhu. Tak je tomu především v situacích, kdy smluvní strany disponují aktivy a schopnostmi nutnými k provádění dalšího výzkumu a vývoje. V tomto případě je nepravděpodobné, že budou splněny podmínky čl. 101 odst. 3 Smlouvy. V jiných případech, kdy existuje určité množství dostupných technologií a kdy smluvní strany nedisponují zvláštními aktivy ani schopnostmi, je pravděpodobné, že omezení výzkumu a vývoje buď nebude spadat do působnosti článku 101 odst. 1 kvůli neexistenci výrazného omezujícího důsledku, nebo splní podmínky čl. 101 odst. 3. Toto omezení může podpořit šíření nových technologií tím, že poskytovateli licence zaručí, že si udělením licence nevytvoří nového konkurenta, a tím, že přiměje nabyvatele licence, aby se soustředil na využívání a vývoj licencované technologie. Kromě toho se čl. 101 odst. 1 použije pouze v případě, že dohoda oslabuje motivaci nabyvatele licence zdokonalovat

⁽⁶⁶⁾ Věc Windsurfing International, 193/83, Recueil 1986, s. 611, bod 92.

⁽⁶⁷⁾ V rámci dohody, která v technickém smyslu není výhradní dohodou a u níž se na doložku o ukončení nevztahuje „bezpečný přístav“ podle nařízení TTBER, se poskytovatel licence může v konkrétním případě nacházet v podobné závislosti na nabyvateli licence v silném vyjednávacím postavení coby kupující. Taková závislost se při posuzování jednotlivých případů zohlední.

⁽⁶⁸⁾ Viz výše bod (14).

⁽⁶⁹⁾ Viz výše bod (36).

a využívat svou vlastní technologii. Tak tomu pravděpodobně nebude např. v situaci, kdy je poskytovatel licence oprávněn ukončit licenční dohodu, jakmile začne nabyvatel licence vyrábět na základě své vlastní konkurenční technologie. Takovéto právo nesnižuje motivaci nabyvatele licence inovovat, protože dohoda může být ukončena teprve v okamžiku, kdy byla vyvinuta obchodně životaschopná technologie a výrobky vyrobené na jejím základě jsou připraveny k uvedení na trh.

3.6 Odnětí blokové výjimky a nepoužití nařízení o blokových výjimkách

3.6.1 Řízení o odnětí výjimky

144. Podle článku 6 nařízení TTBER může Komise nebo orgány pro hospodářskou soutěž členských států odejmout výhodu blokové výjimky u jednotlivých dohod, které by mohly narušovat hospodářskou soutěž (nutno je zohlednit jak skutečná, tak možná narušení) a nesplňují podmínky čl. 101 odst. 3 Smlouvy. Pravomoc orgánů pro hospodářskou soutěž členských států odejmout výhodu blokové výjimky je omezena na případy, kdy je relevantním zeměpisným trhem nanejvýš území dotyčného členského státu.

145. Čtyři podmínky uvedené v čl. 101 odst. 3 jsou kumulativní, a pravidlo o výjimce je tedy použitelné, jen pokud jsou splněny všechny ⁽⁷⁰⁾. Bloková výjimka tak může být odňata, jestliže konkrétní dohoda nesplňuje jednu nebo více z těchto čtyř podmínek.

146. Dojde-li k řízení o odnětí výjimky, odnímající orgán musí dokázat, že dohoda spadá do působnosti čl. 101 odst. 1 a že nesplňuje všechny čtyři podmínky stanovené v čl. 101 odst. 3. Jelikož z odnětí výjimky vyplývá, že dotyčná dohoda omezuje hospodářskou soutěž ve smyslu čl. 101 odst. 1 a nesplňuje podmínky čl. 101 odst. 3, je odnětí nezbytně doprovázeno záporným rozhodnutím na základě článků 5, 7 nebo 9 nařízení (ES) č. 1/2003.

147. Podle článku 6 nařízení TTBER může být odnětí opodstatněné zvláště za těchto okolností:

⁽⁷⁰⁾ V této souvislosti viz bod 42 pokynů o použití čl. 81 odst. 3 Smlouvy, uvedených v poznámce pod čarou 3.

a) je omezen přístup technologií patřících třetím stranám na trh, například v důsledku kumulativního účinku paralelních sítí omezujících dohod stejného druhu, které nabyvatelům licence zakazují používání technologií třetích stran;

b) je omezen přístup potenciálních nabyvatelů licence na trh, například v důsledku kumulativního účinku paralelních sítí omezujících dohod podobného druhu, které poskytovatelům licence brání v udělování licencí jiným nabyvatelům licence, nebo protože jediný vlastník technologie, který uděluje licence na příslušná technologická práva, uzavře výhradní licenci s nabyvatelem licence, který již působí na výrobkovém trhu na základě nahraditelných technologických práv. Aby technologická práva byla kvalifikována jako relevantní, musí být jak z technického, tak z obchodního hlediska vzájemně nahraditelná, tak aby nabyvatel licence mohl být aktivní na relevantním výrobkovém trhu.

148. Cílem článků 4 a 5 nařízení TTBER, které obsahují seznam tvrdých omezení hospodářské soutěže a vyloučených omezení, je zajistit, aby dohody, na něž se bloková výjimka vztahuje, neoslabovaly motivaci inovovat, nebrzdily šíření technologií a neomezovaly nepřiměřeně soutěž mezi poskytovatelem a nabyvatelem licence nebo mezi nabyvateli licence. Seznam tvrdých omezení ani seznam vyloučených omezení však nezohledňuje všechny možné dopady licenčních dohod. Bloková výjimka zvláště nebere v potaz případný kumulativní účinek obdobných omezení v sítích licenčních dohod. Licenční dohody mohou vést k uzavření trhu třetím stranám jak na úrovni poskytovatele licence, tak na úrovni nabyvatele licence. Uzavření trhu jiným poskytovatelům licence může vycházet z kumulativního účinku sítí licenčních dohod, které nabyvatelům licence zakazují využívat konkurenční technologie, což vede k vyloučení jiných (potenciálních) poskytovatelů licence. K uzavření trhu poskytovatelům licence bude pravděpodobně docházet v případech, kdy je většině podniků na trhu, které by si mohly (efektivně) pořídit konkurenční licenci, bráněno v tom, aby tak učinily, v důsledku omezujících dohod a kdy vstupu potenciálních nabyvatelů licence na trh brání poměrně velké překážky. Uzavření trhu jiným nabyvatelům licence může vyplývat z kumulativního účinku licenčních dohod, které poskytovatelům licence zakazují udělovat licence dalším nabyvatelům, a tím potenciálním nabyvatelům licence brání

v přístupu k nezbytné technologii. Otázkou uzavření trhu se podrobněji zabývají pododdíly 4.2.2 a 4.2.7 těchto pokynů. Dále je pravděpodobné, že Komise odejme výhodu blokové výjimky v situaci, kdy značný počet poskytovatelů licencí na konkurenční technologie v jednotlivých dohodách uloží nabyvatelům svých licencí, aby jim poskytli výhodnější podmínky, pokud si takové podmínky dohodnou s jinými poskytovateli licence.

3.6.2 Nepoužití nařízení o blokových výjimkách

149. Ustanovení článku 7 nařízení TTBER umožňuje Komisi, aby formou nařízení rozhodla o nepoužití nařízení TTBER v případech, kdy je více než 50 % relevantního trhu pokryto paralelními sítěmi dohod podobného druhu. Takové opatření není určeno jednotlivým podnikům, ale týká se všech podniků, jejichž dohody jsou vymezené v nařízení, kterým se prohlásí nepoužitelnost nařízení TTBER.
150. Zatímco odnětí výhody plynoucí z nařízení TTBER Komisi podle článku 6 znamená přijetí rozhodnutí podle článků 7 nebo 9 nařízení (ES) č. 1/2003, účinkem nařízení Komise podle článku 7 nařízení TTBER, kterým se prohlásí nepoužitelnost nařízení TTBER, je pouze odebrání výhody plynoucí z nařízení TTBER a obnova plného použití čl. 101 odst. 1 a 3 Smlouvy vzhledem k dotčeným omezením a trhům. Bude-li přijato nařízení, kterým se prohlásí nepoužitelnost nařízení TTBER na určitý trh vzhledem k dohodám obsahujícím určitá omezení, bude se použití článku 101 na jednotlivé dohody řídit hledisky určenými na základě příslušné judikatury soudů Unie a na základě sdělení a předchozích rozhodnutí přijatých Komisí. V případě potřeby Komise vydá rozhodnutí o jedné věci, které pak bude vodítkem pro všechny podniky působící na daném trhu.
151. Pro účely výpočtu pokrytí 50 % trhu je třeba vzít v potaz každou jednotlivou síť licenčních dohod obsahujících omezení nebo kombinace omezení, která mají obdobné účinky na trh.
152. Článek 7 nařízení TTBER nestanoví Komisi povinnost zasáhnout, pokud je 50 % podíl pokrytí trhu překročen. Obecně je přijetí nařízení podle článku 7 vhodné v případech, kdy je pravděpodobné, že je výrazně omezen přístup na relevantní trh nebo soutěž na tomto trhu. Při hodnocení, zda je třeba použít článek 7, Komise posoudí, zda by individuální odnětí výjimky nebylo vhodnějším opravným prostředkem. To může záviset především na počtu konkurenčních podniků přispívajících ke kumulativnímu účinku na daném trhu nebo počtu zasažených zeměpisných trhů v rámci Unie.
153. Nařízení přijaté podle článku 7 musí mít jasně vymezenou působnost. Komise musí proto zaprvé definovat jeden či více relevantních výrobních a zeměpisných trhů a zadruhé určit, u jakého druhu licenčních omezení se nařízení TTBER přestane používat. Pokud jde o druhý aspekt, Komise může působnost nařízení upravit podle toho, na jaký problém v oblasti hospodářské soutěže se chce zaměřit. Například, i když při určování 50 % podílu pokrytí trhu budou zvažovány všechny paralelní sítě dohod obsahujících závazky nesoutěžit, Komise může omezit oblast působnosti tohoto nařízení pouze na

závazky nesoutěžit, jejichž doba platnosti přesahuje určitou hranici. Dohody kratší platnosti nebo méně omezující povahy tak nemusejí být dotčeny, protože takovýmto omezením lze uzavření trhu přičítat v menší míře. V případě potřeby se Komise může též poskytnout vodítko ohledně výše podílu podniku na určitém konkrétním trhu, protože není-li tento podíl dostatečně velký, obvykle ke kumulativnímu účinku významně nepřispívá. Obecně platí, že když podíl výrobků obsahujících technologii licencovanou jedním poskytovatelem licence na trhu nepřekračuje 5 %, má se za to, že dohoda nebo síť dohod týkající se této technologie nepřispívá významně ke kumulativnímu účinku, jenž způsobuje uzavření trhu ⁽⁷¹⁾.

154. Komise musí podle čl. 7 odst. 2 stanovit přechodné období alespoň v délce šesti měsíců a umožnit tak dotyčným podnikům, aby přizpůsobily své dohody skutečnosti, že bylo vydáno nařízení, kterým se prohlašuje nepoužitelnost nařízení TTBER.
155. Nařízení, kterým se prohlašuje nepoužitelnost nařízení TTBER, nebude mít dopad na blokovou výjimku udělenou v souvislosti s danými dohodami před tím, než uvedené nařízení vstoupí v platnost.

4. POUŽITÍ ČL. 101 ODS. 1 A 3 SMLOUVY MIMO OBLAST PŮSOBNOSTI NAŘÍZENÍ TTBER

4.1 Obecný analytický rámec

156. Dohody, na které se bloková výjimka nevztahuje, například proto, že jsou překročeny prahy podílu na trhu, nebo proto, že se dané dohody účastní více než dvě strany, se posuzují individuálně. Dohody, které buď neomezují hospodářskou soutěž ve smyslu čl. 101 odst. 1 Smlouvy nebo splňují podmínky uvedené v čl. 101 odst. 3, jsou platné a vymahatelné. Je třeba připomenout, že u dohod, na které se bloková výjimka nevztahuje, neplatí domněnka nezákonnosti, pokud neobsahují tvrdá omezení hospodářské soutěže. Zvláště se nelze domnívat, že se čl. 101 odst. 1 použije jen proto, že jsou překročeny prahy podílu na trhu. Vždy je zapotřebí individuální posouzení podle zásad popsanych v těchto pokynech.

Použití „bezpečného přístavu“ v případě existence dostatečných, nezávisle kontrolovaných technologií

157. V zájmu posílení předvídatelnosti i mimo oblast použití nařízení TTBER a s cílem omezit podrobnou analýzu jen na případy, které pravděpodobně povedou ke skutečným problémům z hlediska hospodářské soutěže, zastává Komise názor, že mimo rozsah tvrdých omezení je porušení článku 101 Smlouvy nepravděpodobné, jestliže vedle technologií kontrolovaných stranami dohody existují alespoň čtyři nezávisle kontrolované technologie, kterými by bylo možné licencovanou technologii nahradit za srovnatelných nákladů pro uživatele. Při posuzování toho, zda jsou technologie dostatečně nahraditelné, je nutné zohlednit relativní obchodní sílu dotyčných technologií.

⁽⁷¹⁾ V této souvislosti viz bod 8 sdělení Komise o dohodách menšího významu uvedené v poznámce pod čarou 20.

Konkurenční tlak, který vyvíjí určitá technologie, je omezený, jestliže tato technologie nepředstavuje obchodně životaschopnou alternativu k licencované technologii. Jestliže například v důsledku síťových účinků působících na trhu dávají spotřebitelé výrazně přednost výrobkům obsahujícím licencovanou technologii, jiné technologie, které již byly nebo v přiměřeně krátké době pravděpodobně budou uvedeny na trh, nemusejí představovat skutečnou alternativu, a mohou tedy vyvíjet jen omezený konkurenční tlak.

158. Ze skutečnosti, že dohoda nesplňuje podmínky „bezpečného přístavu“ popsaného v bodě (157), nevyplývá, že se na ni vztahuje čl. 101 odst. 1 Smlouvy, ani že nejsou splněny podmínky čl. 101 odst. 3, pokud se na ni odstavec 1 vztahuje. Pokud jde o „bezpečný přístav“ podle nařízení TTBER, který je vymezen podíly na trhu, tento dodatečný „bezpečný přístav“ pouze vytváří předpoklad, že dohoda není zakázána článkem 101. Dohody, na něž se „bezpečný přístav“ nevztahuje, je třeba posoudit individuálně podle zásad uvedených v těchto pokynech.

4.1.1 Relevantní činitele

159. Při použití článku 101 Smlouvy v jednotlivých případech je nutné náležitě zohlednit způsob, jakým probíhá hospodářská soutěž na dotyčném trhu. V tomto ohledu mají zvláštní význam tyto činitele:

- a) povaha dohody;
- b) postavení smluvních stran na trhu;
- c) postavení konkurentů na trhu;
- d) postavení odběratelů na relevantním trhu;
- e) překážky vstupu na trh;
- f) vyspělost trhu.

160. Význam jednotlivých činitelů se může lišit případ od případu a závisí na všech ostatních činitelích. Například vysoký podíl smluvních stran na trhu je obvykle výstižným ukazatelem tržní síly, ale v případě nízkých překážek vstupu na trh o tržní síle vypovídat nemusí. Proto není možné stanovit pevná pravidla ohledně důležitosti jednotlivých činitelů.

161. Dohody o převodu technologií mohou mít mnoho různých podob. Proto je důležité analyzovat povahu každé dohody z hlediska soutěžního vztahu mezi smluvními stranami a z hlediska omezení, která dohoda obsahuje. V případě druhého z uvedených hledisek je třeba jít nad rámec výslovného znění dohody. Existenci implicitních omezení lze odvodit ze způsobu, jakým smluvní strany dohodu uplatňují, a z pobídek, jejichž působení jsou vystaveny.

162. Postavení smluvních stran na trhu, včetně každého podniku fakticky nebo právně kontrolovaného jednou ze smluvních stran, je ukazatelem stupně případné tržní síly, kterou má poskytovatel licence, nabyvatel licence nebo oba subjekty. Čím vyšší je jejich podíl na trhu, tím větší bude pravděpodobně jejich tržní síla. Tak je tomu zvláště tehdy, když podíl na trhu odráží výhody v oblasti nákladů nebo jiné konkurenční výhody vůči ostatním soutěžitelům. Tyto konkurenční výhody mohou například vyplývat z toho, že daný podnik vstoupil na trh jako první, že vlastní důležité patenty nebo že má dokonalejší technologii. Podíly na trhu jsou však pouze jedním z činitelů posuzování postavení na trhu. Například zejména u trhů technologií nemusí podíly na trhu vždy být dobrým ukazatelem relativní síly dotyčné technologie a údaje o podílu na trhu se v závislosti na různých výpočetních metodách mohou značně lišit.

163. K posouzení postavení konkurentů na trhu se také používají podíly na trhu a případné konkurenční výhody a nevýhody. Čím silnější a početnější jsou skuteční soutěžitelé, tím menší je riziko, že smluvní strany budou moci samostatně uplatňovat tržní sílu. Pokud je však počet těchto soutěžitelů spíše menší a jejich postavení na trhu (velikost, náklady, potenciál pro výzkum a vývoj atd.) je dosti podobné, pak může takováto struktura trhu zvyšovat riziko koluze.

164. Postavení odběratelů na trhu je ukazatelem toho, zda má alespoň jeden odběratel silné vyjednávací postavení. Hlavním ukazatelem kupní síly je podíl odběratele na nákupním trhu. Tento podíl odráží důležitost jeho poptávky pro případné dodavatele. Další ukazatele jsou zaměřeny na postavení odběratele na jeho trhu pro další prodej, včetně takových vlastností, jako je velké zeměpisné rozšíření jeho prodejen a image jeho značky u konečných spotřebitelů. Za určitých okolností může kupní síla odběratele poskytovateli nebo nabyvateli licence bránit v uplatňování tržní síly na trhu, a řešit tak problém v oblasti hospodářské soutěže, který by jinak existoval. To platí zejména tehdy, když mají silní odběratelé kapacitu a motivaci, aby v případě malého, ale trvalého zvýšení relativních cen na trh přivedli nové zdroje dodávek. Jestliže silní odběratelé pouze získávají výhodné podmínky od dodavatele nebo prostě přenášejí každé zdražení na své zákazníky, postavení odběratelů není takové, aby nabyvateli licence mohlo zabránit v uplatnění tržní síly na výrobním trhu a tak vyřešit problém s hospodářskou soutěží na tomto trhu ⁽⁷²⁾.

165. Překážky vstupu na trh se měří podle toho, do jaké míry mohou společnosti již působící na trhu zvýšit cenu nad konkurenční úroveň, aniž by vyvolaly zájem o vstup nového soutěžitele na trh. Při neexistenci překážek vstupu je na trh možné vstoupit snadno a rychle, což vede

⁽⁷²⁾ V této souvislosti viz rozsudek ve věci Irish Sugar, T-228/97, Recueil 1999, s. II-2969, bod 101.

k nerentabilitě zvyšování cen. Pokud je pravděpodobné, že k účinnému vstupu na trh, který by zabránil nebo narušil uplatnění tržní síly, dojde do jednoho nebo dvou let, lze překážky vstupu zpravidla označit za nízké.

166. Překážky vstupu na trh mohou být důsledkem široké škály činitelů, jako jsou úspory z rozsahu a sortimentu, opatření státu, zejména pokud se jimi udělují výhradní práva, státní podpora, dovozní cla, práva duševního vlastnictví, vlastnictví zdrojů, jejichž dostupnost je omezena například přírodními podmínkami, nezbytná zařízení, výhoda prvního subjektu na trhu nebo věrnost spotřebitelů značce vybudovaná pomocí intenzivní reklamy působící po určitou dobu. Omezující dohody uzavřené mezi podniky mohou rovněž působit jako překážka vstupu tím, že ztěžují přístup k trhu a uzavírají jej (potenciálním) soutěžitelům. Překážky vstupu se mohou vyskytovat ve všech fázích procesu výzkumu a vývoje, výroby a distribuce. Otázku, zda je některé z uvedených činitelů vhodné označit za překážky vstupu, je třeba zodpovědět především podle toho, zda z nich vyplývají nenávratné náklady. Nenávratné náklady jsou náklady, bez jejichž vynaložení není možné vstoupit na trh nebo působit na trhu, ale které jsou při opuštění trhu ztraceny. Čím vyšší jsou nenávratné náklady, tím pečlivěji musejí potenciální zájemci zvažovat riziko spojené se vstupem na trh a tím přesvědčivěji bude působit odhodlání stávajících soutěžitelů vyrovnat se nové konkurenci, protože kvůli nenávratným nákladům by pro ně bylo opuštění trhu drahé. Vstup na trh je obecně spojen s nenávratnými náklady, které jsou někdy nízké a jindy vysoké. Proto je při posuzování určitého případu skutečná soutěž zpravidla důležitější než soutěž potenciální a přikládá se jí větší váha.

167. Na vyspělém trhu, tj. trhu, který již určitou dobu existuje, kde používaná technologie je již dobře známá, rozšířená a relativně neměnná a kde je poptávka poměrně stabilní nebo klesající, se záporné důsledky omezení hospodářské soutěže projeví spíše než na dynamičtějším trzích.

168. Při posuzování konkrétních omezení je někdy nutné vzít v úvahu i další činitele. K nim patří například kumulativní účinky, tedy pokrytí trhu obdobnými dohodami, doba účinnosti dohod, právní prostředí a chování, které může svědčit o koluzi nebo jí napomáhat, například výsadní postavení při tvorbě cen, předem oznámené změny cen a jednání o „správné“ ceně, cenová nepružnost vyvolaná nadbytečnou kapacitou, cenová diskriminace a nekalé praktiky v minulosti.

4.1.2 Záporné důsledky omezujících licenčních dohod

169. Omezující dohody o převodu technologií mohou mít tyto záporné důsledky na hospodářskou soutěž na trhu:

a) omezení soutěže mezi společnostmi používajícími různé technologie a působícími na trhu technologií nebo na trhu s výrobky obsahujícími dotyčné technologie, včetně usnadnění koluze jak výslovné, tak tiché;

b) uzavření trhu konkurentům zvýšením jejich nákladů, omezením jejich přístupu k základním vstupům nebo jiným zvýšením překážek vstupu a

c) omezení soutěže v rámci téže technologie mezi podniky, které vyrábějí výrobky na základě stejné technologie.

170. Dohody o převodu technologií mohou oslabit soutěž mezi technologiemi, tedy soutěž mezi podniky, které udělují licence na vzájemně nahraditelné technologie nebo na jejich základě vyrábějí. Tak je tomu zvláště v případech, kdy jsou uloženy vzájemné závazky. Jestliže na sebe například soutěžitelé navzájem převedou konkurenční technologie a uloží si vzájemný závazek poskytovat si budoucí zlepšení svých příslušných technologií a jestliže tato dohoda brání každému ze soutěžitelů, aby před tím druhým získal technický náskok, je omezena soutěž mezi smluvními stranami v oblasti inovace (viz též bod (241) těchto pokynů).

171. Udělování licencí mezi soutěžiteli může též usnadňovat koluzi. Riziko koluze je zvláště vysoké na koncentrovaných trzích. Předpokladem koluze je, že podniky, které se na ní podílejí, mají podobné názory na svůj společný zájem a na způsob fungování mechanismů koordinace. Aby mohla koluze fungovat, podniky musejí mít také možnost vzájemně sledovat své chování na trhu a musejí existovat dostatečné nástroje odrazující je od toho, aby se odchýlily od společného postupu na trhu, přičemž překážky vstupu musejí být dostatečně vysoké, aby omezovaly vstup vnějších subjektů na trh nebo rozvoj jejich aktivit. Dohody mohou koluzi usnadnit prostřednictvím zvýšení průhlednosti trhu, kontroly určitého chování a zvýšení překážek vstupu. Výjimečně mohou koluze usnadnit také licenční dohody, které vedou k vysoké míře shodnosti nákladů, protože podniky s podobnými náklady budou mít pravděpodobněji podobné názory na podmínky koordinace⁽⁷³⁾.

172. Licenční dohody mohou rovněž ovlivnit soutěž mezi technologiemi vytvořením překážek pro vstup konkurentů a rozvoj jejich aktivit. Tyto účinky způsobující uzavření trhu mohou vyplývat z omezení, která nabyvatelům licence brání získávat licence od třetích stran nebo je od toho určitými prostředky odrazují. Trh může být třetím stranám uzavřen například tehdy, když stávající poskytovatelé licence ukládají nabyvatelům licence závazky nesoutěžit v takové míře, že je třetím stranám k dispozici nedostatečný počet nabyvatelů licence, přičemž vstup na trh na

⁽⁷³⁾ V této souvislosti viz bod 36 pokynů k dohodám o horizontální spolupráci, uvedených v poznámce pod čarou 27.

úrovni nabyvatelů licence je obtížný. Dodavatelům substitučních technologií může být trh uzavřen také v případě, že poskytovatel licence s dostatečnou tržní silou sváže různé části technologie a uděluje licence na celý soubor, ačkoli jen část tohoto souboru má zásadní význam pro výrobu určitého výrobku.

173. Licenční dohody mohou také oslabit hospodářskou soutěž v rámci téže technologie, tj. soutěž mezi podniky vyrábějícími na základě stejné technologie. Dohoda, která nabyvatelům licence ukládá územní omezení, tedy brání jim v prodeji směrem do území toho druhého, omezuje soutěž mezi nimi. Hospodářskou soutěž v rámci téže technologie mohou licenční dohody omezovat též usnadňováním koluze mezi nabyvateli licence. Licenční dohody, které oslabují hospodářskou soutěž v rámci téže technologie, mohou navíc usnadnit koluzi mezi vlastníky konkurenčních technologií nebo omezit soutěž mezi technologiemi zvýšením překážek vstupu na trh.

4.1.3 Kladné důsledky omezujících licenčních dohod a rámec pro analýzu těchto důsledků

174. I omezující licenční dohody mají často také kladné důsledky pro hospodářskou soutěž v podobě zvýšení efektivity a ty mohou převážit nad jejich protisoutěžními důsledky. Posouzení možných kladných důsledků pro hospodářskou soutěž se provádí v rámci stanoveném v čl. 101 odst. 3, který obsahuje výjimku z pravidla o zákazu uvedeného v čl. 101 odst. 1 Smlouvy. Aby byla tato výjimka použitelná, musí licenční dohoda vést k objektivním hospodářským přínosům, omezení hospodářské soutěže musejí být nezbytná k dosažení efektivity, spotřebitelé musejí dostat přiměřený podíl na výhodách plynoucích ze zvýšení efektivity a dohoda smluvními stranám nesmí umožnit vyloučení hospodářské soutěže ve vztahu k podstatné části dotčených výrobků. Podnik, který se dovolává čl. 101 odst. 3, musí prokázat prostřednictvím přesvědčivých argumentů a důkazů, že podmínky požadované pro udělení výjimky jsou splněny⁽⁷⁴⁾.

175. Posouzení omezujících dohod podle čl. 101 odst. 3 Smlouvy se provádí ve skutečném rámci, v němž se

dohody uskutečňují⁽⁷⁵⁾, a na základě faktů, které v daném okamžiku existují. Posouzení musí proto reagovat na podstatné změny těchto skutečností. Pravidlo výjimky podle čl. 101 odst. 3 platí, pokud jsou splněny čtyři podmínky, a přestává platit, pokud tomu tak již není⁽⁷⁶⁾. Při použití čl. 101 odst. 3 je ovšem třeba brát v úvahu počáteční nenávratné investice provedené kteroukoli ze stran i dobu a omezení nutná k tomu, aby byla určitá investice do zvýšení efektivity provedena a aby se vrátila. Článek 101 nelze používat bez zvážení předběžných investic a rizik, která jsou s nimi spojena. Riziko, kterému jsou strany vystaveny, a nenávratné investice, které jsou nutné k uplatnění dohody, tak mohou vést k tomu, že po dobu návratnosti těchto investic dohoda nespadá do působnosti čl. 101 odst. 1, případně splňuje podmínky čl. 101 odst. 3.

176. Z první podmínky v čl. 101 odst. 3 Smlouvy vyplývá, že je nutné posoudit objektivní přínosy dohody z hlediska efektivity, která je případně jejím výsledkem. V tomto ohledu mají licenční dohody potenciál spojit komplementární technologie a jiná aktiva, jež umožňují uvést na trh nové nebo zdokonalené výrobky nebo vyrábět stávající výrobky s nižšími náklady. Mimo oblast nejtvrdějších kartelů k udělování licencí často dochází proto, že pro poskytovatele licence je účelnější udělit na technologii licenci než ji využívat sám. Tak tomu může být zvláště v případě, že nabyvatel licence již má přístup k nezbytným výrobním aktivům. Dohoda poté nabyvateli licence zpřístupňuje technologii, kterou může spojit s těmito aktivy, a tedy mu umožňuje využívat nové nebo zdokonalené technologie. Dalším příkladem udělení licence, které může vést ke zvýšení efektivity, je situace, kdy nabyvatel licence již má k dispozici nějakou technologii a spojení této technologie s technologií poskytovatele licence vede k synergii. Spojením obou technologií může nabyvatel licence případně dosáhnout konfigurace nákladů a výstupů, která by jinak nemohla vzniknout. Licenční dohody mohou být rovněž zdrojem efektivity ve fázi distribuce, a to stejným způsobem jako vertikální dohody o distribuci. Této efektivity může být dosaženo v podobě úspory nákladů nebo poskytování hodnotných služeb spotřebitelům. Kladné důsledky vertikálních dohod jsou popsány v pokynech k vertikálním omezením⁽⁷⁷⁾. Dalším příkladem možných přínosů z hlediska efektivity jsou dohody, jejichž prostřednictvím vlastníci technologií sestaví soubor technologií za účelem udělování licencí

⁽⁷⁴⁾ Spojené věci GlaxoSmithKline Services a další v. Komise a další, C-501/06 P, C-513/06 P, C-515/06 P a C-519/06 P, Sb. rozh. 2009, s. I-9291, bod 82.

⁽⁷⁵⁾ Viz spojené věci Ford, 25/84 a 26/84, Recueil 1985, s. 2725; spojené věci GlaxoSmithKline Services a další v. Komise a další, C-501/06 P, C-513/06 P, C-515/06 P a C-519/06 P, Sb. rozh. 2009, s. I-9291, bod 103.

⁽⁷⁶⁾ V této souvislosti viz například rozhodnutí Komise ze dne 3. března 1999 ve věci TPS (Úř. věst. L 90, 2.4.1999, s. 6). Stejně tak zákaz podle čl. 101 odst. 1 platí pouze tehdy, pokud má dohoda omezující účel nebo důsledky.

⁽⁷⁷⁾ Uvedeno v pozn. pod čarou 52. Viz zejména bod 106 a násl.

třetím stranám. Tyto technologické pooly mohou především snižovat transakční náklady, protože nabyvatelé licence nemusejí uzavírat zvláštní licenční dohodu s každým poskytovatelem licence. K udělení licence, které je prospěšné hospodářské soutěži, může dojít také s cílem zajistit svobodu konstrukčního řešení. V odvětvích, kde existuje mnoho práv duševního vlastnictví a kde jednotlivé výrobky mohou porušovat řadu stávajících a budoucích vlastnických práv, licenční dohody, v nichž se smluvní strany zaváží neuplatňovat vůči sobě navzájem svá vlastnická práva, často podporují hospodářskou soutěž, protože stranám umožňují vyvíjet vlastní technologie bez rizika, že budou následně čelit nárokům kvůli porušení těchto práv.

177. Při uplatňování kritéria nezbytnosti obsaženého v čl. 101 odst. 3 Smlouvy bude Komise především zkoumat, zda jednotlivá omezení umožňují vykonávat příslušnou činnost efektivněji, než jak by tomu bylo bez dotyčného omezení. Toto posouzení musí vzít v úvahu podmínky na trhu a skutečné okolnosti, jejichž působení jsou smluvní strany vystaveny. Podniky využívající výhody čl. 101 odst. 3 nemusí zvažovat hypotetické nebo teoretické alternativy. Musejí však vysvětlit a doložit, proč by alternativy, které se jeví jako realistické a významně méně omezující, byly podstatně méně efektivní. Jestliže by volba alternativy, která se jeví jako realistická z obchodního hlediska a přitom méně omezující, vedla k významné ztrátě efektivity, považuje se dotyčné omezení za nezbytné. V některých případech může být nutné zkoumat také to, zda je k dosažení efektivity nezbytná dohoda jako taková. Tak tomu může být například u technologických poolů, které obsahují komplementární, ale postradatelné technologie⁽⁷⁸⁾, kdy je třeba zkoumat, do jaké míry ze zařazení těchto technologií do poolu vyplývá konkrétní zvýšení efektivity, nebo zda je to spíše tak, že by bylo bez významného snížení efektivity možné pool omezit na technologie, za něž neexistuje substitut. V případě prostého udělení licence mezi dvěma stranami obecně není nutné jít nad rámec zkoumání nezbytnosti jednotlivých omezení. Obvykle totiž neexistuje méně omezující alternativa než licenční dohoda jako taková.

178. Z podmínky, že spotřebitelům musí být vyhrazen přiměřený podíl na výhodách, vyplývá, že spotřebitelé výrobků vyrobených v licenci musejí získat alespoň rovnocennou náhradu za záporné důsledky dohody⁽⁷⁹⁾. To znamená, že zvýšení efektivity musí plně vyrovnat pravděpodobný

záporný dopad dohody na ceny, objem výroby a další relevantní činitele. Toho může být dosaženo tak, že se změní struktura nákladů u dotyčných podniků, že budou motivovány ke snížení cen, nebo tím, že spotřebitelé získají přístup k novým či zdokonaleným výrobkům, což jim vynahradí jakékoli pravděpodobné zdražení⁽⁸⁰⁾.

179. Posouzení poslední podmínky stanovené v čl. 101 odst. 3 Smlouvy, tedy že dohoda nesmí smluvním stranám umožnit vyloučení hospodářské soutěže ve vztahu k podstatné části dotčených výrobků, předpokládá analýzu zbývajících konkurenčních tlaků na trhu a dopadu dohody na tyto zdroje hospodářské soutěže. Při použití poslední podmínky čl. 101 odst. 3 je nutné vzít v úvahu vztah mezi čl. 101 odst. 3 a článkem 102. Podle ustálené judikatury nemůže použití čl. 101 odst. 3 bránit použití článku 102 Smlouvy⁽⁸¹⁾. Protože články 101 i 102 sledují jako cíl zachování účinné hospodářské soutěže na trhu, vyžaduje soudržnost, aby se čl. 101 odst. 3 vykládal tak, že je vyloučeno použití pravidla o výjimce na omezující dohody, které představují zneužití dominantního postavení⁽⁸²⁾.

180. Skutečnost, že dohoda podstatně omezuje jeden rozměr hospodářské soutěže, nutně neznamená, že je hospodářská soutěž vyloučena ve smyslu čl. 101 odst. 3. Například technologický pool může vyústit ve vznik odvětvového standardu, a tedy vést k situaci, kdy je soutěž mezi technickými formáty velmi omezená. Jakmile hlavní účastníci trhu přijmou určitý formát, síťové účinky mohou výrazně ztížit další uplatnění alternativních formátů. To ovšem neznamená, že vytvořením faktického odvětvového standardu je vždy vyloučena hospodářská soutěž ve smyslu poslední podmínky čl. 101 odst. 3. Dodavatelé totiž mohou v rámci standardu soutěžit prostřednictvím ceny, jakosti a vlastností výrobků. Avšak má-li být dohoda v souladu s čl. 101 odst. 3, musí být zajištěno, že nezpůsobí nepřiměřené omezení hospodářské soutěže ani budoucích inovací.

⁽⁸⁰⁾ Tamtéž, body 98 a 102.

⁽⁸¹⁾ Viz obdobné spojené věci *Compagnie Maritime Belge*, C-395/96 P a C-396/96 P, bod 130, uvedeno v pozn. pod čarou 3. Stejně tak uplatnění čl. 101 odst. 3 nebrání použít pravidla Smlouvy o volném pohybu zboží, služeb, osob a kapitálu. Tato ustanovení jsou za určitých okolností použitelná na dohody, rozhodnutí a jednání ve vzájemné shodě ve smyslu článku 101, v této souvislosti viz rozsudek ve věci *Wouters*, C-309/99, Recueil 2002, s. I-1577, bod 120.

⁽⁸²⁾ V této souvislosti viz rozsudek ve věci *Tetra Pak (I)*, T-51/89, Recueil 1990, s. II-309. Viz bod 106 pokynů o použití čl. 81 odst. 3 Smlouvy, uvedeno v poznámce pod čarou 3.

⁽⁷⁸⁾ Pokud jde o tyto pojmy, viz pododdíl 4.4.1 těchto pokynů.

⁽⁷⁹⁾ Viz bod 85 pokynů o použití čl. 81 odst. 3 Smlouvy, uvedených v poznámce pod čarou 3.

4.2 Použití článku 101 na různé typy licenčních omezení

181. Tento oddíl se zabývá různými typy omezení, která jsou běžnou součástí licenčních dohod. Vzhledem k jejich četnosti je užitečné nabídnout vodítko ohledně způsobu jejich posuzování mimo oblast „bezpečného přístavu“ podle nařízení TTBER. Omezeními, kterým se věnují jiné části těchto pokynů, zejména oddíly 3.4 a 3.5, se tento oddíl zabývá jen stručně.
182. Tento oddíl se týká jak dohod mezi nesoutěžiteli, tak dohod mezi soutěžiteli. U druhého typu dohod se v případě potřeby rozlišuje mezi vzájemnými a nevzájemnými dohodami. Pokud jde o dohody mezi nesoutěžiteli, toto rozlišení není nutné. Jestliže totiž podniky nejsou skutečnými ani potenciálními soutěžiteli na relevantním trhu s výrobky obsahujícími licencovanou technologii, vzájemná licence se z praktického hlediska neliší od dvou samostatných licencí. Situace je jiná u dohod, jejichž prostřednictvím smluvní strany sestaví soubor technologií, na něž pak udělí licence třetím stranám. Takové dohody jsou technologické pooly, kterým se věnuje oddíl 4.
183. Tento oddíl pokynů se nezabývá těmi závazky v licenčních dohodách, které obecně neomezují hospodářskou soutěž ve smyslu čl. 101 odst. 1 Smlouvy. K takovým závazkům mimo jiné patří:
- a) závazky zachování důvěrnosti;
 - b) závazky nabyvatelů licence neudělovat sublicence;
 - c) závazky nepoužívat licencovaná technologická práva po skončení účinnosti dohody, jestliže jsou licencovaná technologická práva i nadále platná a účinná;
 - d) závazky pomáhat poskytovateli licence s vymáháním licencovaných práv duševního vlastnictví;
 - e) závazky platit minimální licenční poplatky nebo vyrábět minimální množství výrobků obsahujících licencovanou technologii a
 - f) závazky používat ochrannou známku poskytovatele licence nebo na výrobku uvádět název poskytovatele licence.

4.2.1 Závazky týkající se licenčních poplatků

184. Strany licenční dohody mají obvykle možnost svobodně určit výši i způsob platby licenčních poplatků hrazených nabyvatelem licence, aniž by se dostaly do působnosti čl. 101 odst. 1 Smlouvy. Tato zásada se týká jak dohod mezi soutěžiteli, tak dohod mezi nesoutěžiteli. Licenční

poplatky mohou mít například podobu paušálních plateb, procentního podílu z prodejní ceny nebo pevně stanovené částky za každý výrobek obsahující licencovanou technologii. V případech, kdy se licencovaná technologie týká vstupu, který je začleňován do konečného výrobku, je všeobecným pravidlem, které neomezuje hospodářskou soutěž, že se licenční poplatky počítají na základě ceny konečného výrobku, jestliže tento výrobek obsahuje licencovanou technologii⁽⁸³⁾. U licencí na programové vybavení jsou licenční poplatky vycházející z počtu uživatelů a licenční poplatky stanovené na počítač všeobecně slučitelné s čl. 101 odst. 1.

185. Pokud jde o licenční dohody mezi soutěžiteli (viz body (100) až (101) a (116) těchto pokynů), je třeba mít na paměti, že závazky platit licenční poplatky se mohou v určitém omezeném počtu situací rovnat stanovení cen, což se považuje za tvrdé omezení (viz čl. 4 odst. 1 písm. a)). Tvrdým omezením podle čl. 4 odst. 1 písm. a) je, jestliže si soutěžitelé stanoví vzájemné běžné licenční poplatky za okolností, kdy je licence fiktivní v tom smyslu, že jejím účelem není umožnit integraci komplementárních technologií ani dosáhnout jiného cíle prospěšného pro hospodářskou soutěž. O tvrdé omezení podle čl. 4 odst. 1 písm. a) a d) se jedná také tehdy, když se licenční poplatky vztahují i na výrobky vyrobené výlučně s využitím vlastních technologických práv nabyvatele licence.
186. Na ostatní typy úprav licenčních poplatků mezi soutěžiteli se bloková výjimka vztahuje do prahu podílu na trhu ve výši 20 %, i když omezují hospodářskou soutěž. Mimo oblast „bezpečného přístavu“ blokové výjimky může být čl. 101 odst. 1 Smlouvy použitelný, jestliže si soutěžitelé udělí křížovou licenci a uloží si povinnost platit běžné licenční poplatky, které jsou zjevně nepřiměřené ve srovnání s tržní hodnotou licence, a jestliže tyto licenční poplatky mají významný dopad na tržní ceny. Při posuzování otázky, zda jsou licenční poplatky nepřiměřené, je nezbytné posoudit licenční poplatky placené jinými nabyvateli licence působícími na výrobovém trhu za stejné nebo substituční technologie. V takových případech je splnění podmínek čl. 101 odst. 3 nepravděpodobné.
187. Navzdory tomu, že bloková výjimka platí jen po dobu platnosti a účinnosti technologických práv, smluvní strany obvykle mohou sjednat závazky platit licenční poplatky i po skončení platnosti licencovaných práv duševního vlastnictví, aniž by se dostaly do rozporu s čl. 101 odst. 1 Smlouvy. Jakmile platnost těchto práv vyprší, třetí strany mohou dotyčnou technologii zákonně využívat a soutěžit se stranami dohody. Tato skutečná a potenciální hospodářská soutěž obvykle dostatečně zajistí, aby dotyčný závazek neměl výrazné záporné důsledky pro hospodářskou soutěž.

⁽⁸³⁾ Tím není dotčena možná použitelnost článku 102 SFEU při stanovení výše licenčních poplatků (viz rozsudek ve věci United Brands, 27/76, bod 250, viz také rozsudek ve věci Der Grüne Punkt — Duales System Deutschland GmbH, C-385/07 P, Sb. rozh. 2009, s. I-6155, bod 142).

188. V případě dohod mezi nesoutěžiteli se bloková výjimka vztahuje na dohody, podle nichž se při výpočtu licenčních poplatků vychází jak z výrobků vyrobených pomocí licencované technologie, tak z výrobků vyrobených pomocí technologií, na něž udělily licenci třetí strany. Takové dohody mohou usnadnit vyměřování licenčních poplatků. Na druhé straně však mohou vést k uzavření trhu prostřednictvím zvýšení nákladů na využívání vstupů pocházejících od třetích stran, a tedy mohou mít podobné důsledky jako závazky nesoutěžit. Jestliže se licenční poplatky platí nejen za výrobky vyrobené pomocí licencované technologie, ale také za výrobky vyrobené pomocí technologií třetích stran, budou tyto poplatky zvyšovat cenu výrobků vyrobených pomocí technologií třetích stran a snižovat poptávku po technologiích třetích stran. Mimo oblast působnosti blokové výjimky je tedy třeba zvážit otázku, zda toto omezení způsobuje uzavření trhu. K tomuto účelu je vhodné použít analytický rámec uvedený v pododdíle 4.2.7 těchto pokynů. Jestliže se projevují výrazné důsledky způsobující uzavření trhu, pak se na takové dohody vztahuje čl. 101 odst. 1 Smlouvy a není pravděpodobné, že splní podmínky čl. 101 odst. 3, ledaže neexistuje žádný jiný prakticky proveditelný způsob výpočtu a sledování úhrad licenčních poplatků.

4.2.2 Výhradní licence a omezení prodeje

189. Pro účely těchto pokynů je užitečné rozlišovat mezi omezeními výroby v rámci daného území (výhradní nebo jediné licence) a omezeními prodeje výrobků obsahujících licencovanou technologii na daném území a dané skupině zákazníků (omezení prodeje).

4.2.2.1 Výhradní a jediné licence

190. „Výhradní licence“ znamená, že poskytovatel licence sám nesmí vyrábět na základě licencovaných technologických práv a nesmí udělovat licence na tato práva třetím stranám, a to obecně nebo k určitému užití nebo na určitém území. To znamená, že nabyvatel licence je jediný, kdo může vyrábět na základě licencovaných technologických práv, a to obecně nebo k určitému užití nebo na určitém území.

191. Pokud se poskytovatel licence zaváže, že nebude sám vyrábět ani neudělí licenci pro výrobu jiným subjektům na určitém území, může tímto územím být celý svět nebo kterákoli jeho část. Jestliže se poskytovatel licence pouze zaváže, že licence za účelem výroby na daném území neudělí třetím stranám, jedná se o jedinou licenci. Udělení výhradní či jediné licence je často doprovázeno omezeními prodeje, která omezují smluvní strany, pokud jde o místa, kde mohou prodávat výrobky obsahující licencovanou technologii.

192. Vzájemné udělení výhradních licencí mezi soutěžiteli spadá do působnosti čl. 4 odst. 1 písm. c) nařízení TTBER, který řadí sdílení trhu a zákazníků mezi soutěžiteli k tvrdým omezením. Na vzájemné udělení jediné licence mezi soutěžiteli se však bloková výjimka vztahuje do prahu podílu na trhu ve výši 20 %. Strany takové dohody se vzájemně zaváží, že nebudou licence na své konkurenční technologie udělovat třetím stranám. V případech, kdy mají smluvní strany významný stupeň tržní síly, mohou takové dohody usnadňovat koluzi, protože stranám zajišťují postavení jediné zdroje nabídky výrobků založených na licencovaných technologiích na trhu.

193. Na nevzájemné udělení výhradních licencí mezi soutěžiteli se bloková výjimka vztahuje do prahu podílu na trhu ve výši 20 %. Při překročení prahu je třeba analyzovat pravděpodobné záporné důsledky tohoto udělení výhradních licencí pro hospodářskou soutěž. Je-li výhradní licence celosvětová, znamená to, že poskytovatel licence opustí trh. V případech, kdy je výhradní povaha licence omezena na určité území, například na některý z členských států, pak dohoda znamená, že poskytovatel licence upustí od produkce zboží a služeb na dotčeném území. V souvislosti s čl. 101 odst. 1 Smlouvy je zvláště nutné posoudit konkurenční význam poskytovatele licence. Jestliže má poskytovatel licence omezené postavení na výrobovém trhu nebo postrádá kapacitu pro účinné využívání technologie na území nabyvatele licence, čl. 101 odst. 1 se na dohodu pravděpodobně vztahovat nebude. Zvláštní situace nastává, jestliže poskytovatel a nabyvatel licence soutěží pouze na trhu technologií a poskytovatel licence nemá výrobní a distribuční aktiva nutná pro účinné uvedení výrobků obsahujících licencovanou technologii na trh například proto, že se jedná o výzkumný ústav nebo malý podnik orientovaný převážně na výzkum. V takových případech čl. 101 odst. 1 pravděpodobně porušen nebude.

194. Udělení výhradních licencí mezi nesoutěžiteli – v míře, v jaké se na něj vztahuje čl. 101 odst. 1 Smlouvy⁽⁸⁴⁾ – pravděpodobně splní podmínky čl. 101 odst. 3. Právo udělit výhradní licenci je všeobecně nutné k tomu, aby byl nabyvatel licence motivován investovat do licencované technologie a uvést výrobky včas na trh. Tak je tomu zvláště v případě, že nabyvatel licence musí provést velké investice do dalšího vývoje licencované technologie. Zásah proti výhradní povaze licence poté, co nabyvatel licence s licencovanou technologií dosáhl obchodního úspěchu, by nabyvateli připravil o plody tohoto úspěchu a poškodil by hospodářskou soutěž, šíření technologií a inovaci. Komise proto proti výhradním licencím v dohodách mezi nesoutěžiteli zasáhne jen výjimečně, a to bez ohledu na územní rozsah licence.

⁽⁸⁴⁾ Viz rozsudek ve věci Nungesser uvedený v poznámce pod čarou 13.

195. Pokud nabyvatel licence již ovšem vlastní nahraditelnou technologií užívanou pro výrobu uvnitř podniku, nemusela by být z hlediska pobídek pro nabyvatele licence, aby výrobek uvedl na trh, výhradní licence nutná. V takové situaci by se na udělení výhradních licencí mohl naopak vztahovat čl. 101 odst. 1 Smlouvy, zejména v případech, kdy nabyvatel licence má tržní sílu na výrobním trhu. Zásah může být opodstatněný především v situaci, kdy dominantní nabyvatel licence získá výhradní licenci na jednu nebo více konkurenčních technologií. Takové dohody pravděpodobně spadají do působnosti čl. 101 odst. 1 a není pravděpodobné, že by splnily podmínky čl. 101 odst. 3. Podmínkou pro uplatnění čl. 101 odst. 1 však je, že vstoupit na trh technologií musí být obtížné a licencovaná technologie musí být skutečným zdrojem hospodářské soutěže na trhu. Za těchto okolností může výhradní licence uzavřít trh pro nabyvatele licence z řad třetích stran, zvýšit překážky vstupu na trh a umožnit nabyvateli licence, aby si uchoval svou tržní sílu.

196. Ujednání, při nichž si dvě nebo více stran vzájemně udělí křížové licence a zaváže se neudělovat licence třetím stranám, vzbuzují zvláštní obavy v případě, že soubor technologií, který je výsledkem křížových licencí, vytváří faktický odvětvový standard, k němuž třetí strany musejí mít přístup, aby mohly účinně soutěžit na trhu. V takových situacích dohoda vytváří uzavřený standard vyhrazený smluvním stranám. Komise bude tato ujednání posuzovat podle stejných zásad jako technologické pooly (viz oddíl 4.4 těchto pokynů). Obvykle se bude vyžadovat, aby na technologie, jež jsou základem standardu, byly udělovány licence třetím stranám za spravedlivých, přiměřených a nediskriminačních podmínek⁽⁸⁵⁾. Jestliže strany ujednání soutěží s třetími stranami na stávajícím výrobním trhu a ujednání se tohoto výrobního trhu týká, bude mít uzavřený standard pravděpodobně podstatné vylučující účinky. Tomuto zápornému dopadu na hospodářskou soutěž se lze vyhnout jedině udělením licencí také třetím stranám.

4.2.2.2 Omezení prodeje

197. Také u omezení prodeje je důležité rozlišovat mezi udělováním licencí mezi soutěžiteli a udělováním licencí mezi nesoutěžiteli.

198. Omezení aktivního a pasivního prodeje uložená jedné nebo oběma smluvními stranám ve vzájemné dohodě mezi soutěžiteli jsou tvrdými omezeními hospodářské soutěže podle čl. 4 odst. 1 písm. c) nařízení TTBER. Taková omezení prodeje pak spadají do působnosti čl. 101 odst. 1 a není pravděpodobné, že by splnily

podmínky čl. 101 odst. 3. Taková omezení se obecně považují za sdílení trhu, protože dotčené straně brání aktivně a pasivně prodávat na území a skupinám zákazníků, které předtím skutečně obsluhovala nebo které by při neexistenci dohody mohla za realistických podmínek obsluhovat.

199. V případě nevzájemných dohod mezi soutěžiteli se bloková výjimka použije u omezení aktivního a/nebo pasivního prodeje nabyvatele nebo poskytovatele licence na výhradním území nebo výhradní skupině zákazníků vyhrazeným druhé smluvní straně (viz čl. 4 odst. 1 písm. c) bod i) nařízení TTBER). Při překročení 20 % prahu podílu na trhu se na omezení prodeje dohodnutá mezi poskytovatelem a nabyvatelem licence vztahuje čl. 101 odst. 1 Smlouvy, jestliže má alespoň jedna smluvní strana významný stupeň tržní síly. Taková omezení však mohou být nezbytná pro šíření hodnotných technologií, a tedy splňovat podmínky čl. 101 odst. 3. Tak tomu může být tehdy, když má poskytovatel licence poměrně slabé postavení na trhu na území, kde technologii sám využívá. Za takovýchto okolností mohou být zvláště omezení aktivního prodeje nezbytná z hlediska motivace poskytovatele licence licenci udělit. Bez těchto omezení by byl poskytovatel licence vystaven riziku aktivní konkurence v oblasti své hlavní činnosti. Obdobně mohou být nezbytná i omezení aktivního prodeje uložená poskytovateli licence, zvláště v případě, že nabyvatel licence má na území, jež mu bylo přiděleno, poměrně slabé postavení na trhu a musí provést významné investice za účelem efektivního využití licencované technologie.

200. Bloková výjimka se vztahuje také na omezení aktivního prodeje na území nebo skupině zákazníků vyhrazených jinému nabyvateli licence, který v době, kdy s poskytovatelem licence uzavřel licenční dohodu, nebyl vůči poskytovateli licence v soutěžním vztahu. K tomu však dochází pouze tehdy, když je dohoda mezi dotčnými smluvními stranami nevzájemná (viz čl. 4 odst. 1 písm. c) bod ii) nařízení TTBER). Při překročení prahu podílu na trhu budou taková omezení aktivního prodeje pravděpodobně spadat do působnosti čl. 101 odst. 1 Smlouvy, jestliže mají smluvní strany významný stupeň tržní síly. Je nicméně pravděpodobné, že toto omezení bude nezbytné ve smyslu čl. 101 odst. 3 po dobu nutnou k tomu, aby chráněný nabyvatel licence pronikl na nový trh a aby si na přiděleném území nebo vůči přidělené skupině zákazníků vytvořil zastoupení na trhu. Takováto ochrana proti aktivnímu prodeji umožňuje nabyvateli licence překonat asymetrii, které je vystaven proto, že někteří nabyvatelé licence jsou ve vztahu k poskytovateli licence soutěžícími podniky, a jsou tedy již na trhu zavedeni. Omezení pasivního prodeje nabyvatelů licence na území nebo skupině zákazníků vyhrazených jinému nabyvateli licence jsou tvrdými omezeními podle čl. 4 odst. 1 písm. c) nařízení TTBER.

⁽⁸⁵⁾ V tomto směru viz sdělení Komise ve věci Canon/Kodak (Úř. věst. C 330, 1.11.1997, s. 10) a ve věci IGR Stereo Television, uvedený v XI. zprávě o politice hospodářské soutěže, bod 94.

201. V případě dohod mezi nesoutěžiteli se na omezení prodeje sjednaná mezi poskytovatelem a nabyvatelem licence vztahuje bloková výjimka do prahu podílu na trhu ve výši 30 %. Při překročení prahu podílu na trhu mohou být omezení aktivního a pasivního prodeje nabyvatelů licence na území nebo skupinám zákazníků vyhrazeným výhradně poskytovateli licence nezbytná pro šíření hodnotných technologií, a tedy nemusí spadat do působnosti čl. 101 odst. 1 nebo mohou splňovat podmínky čl. 101 odst. 3 Smlouvy. Tak tomu může být tehdy, když má poskytovatel licence poměrně slabé postavení na trhu na území, kde technologii sám využívá. Za takovýchto okolností mohou být zvláště omezení aktivního prodeje nezbytná z hlediska motivace poskytovatele licence licenci udělit. Bez těchto omezení by byl poskytovatel licence vystaven riziku aktivní konkurence v oblasti své hlavní činnosti. V jiných případech mohou omezení prodeje uložená nabyvateli licence spadat do působnosti čl. 101 odst. 1 a nemusí splňovat podmínky čl. 101 odst. 3. Taková situace je pravděpodobná, pokud má jednotlivý poskytovatel licence významný stupeň tržní síly a také pokud řada podobných dohod uzavřených poskytovateli licencí, kteří mají společně silné postavení na trhu, má kumulativní účinek.

202. Omezení prodeje uložená poskytovateli licence, na která se čl. 101 odst. 1 Smlouvy vztahuje, pravděpodobně splní podmínky čl. 101 odst. 3 s výjimkou případů, kdy na trhu neexistují žádné skutečné alternativy k technologii poskytovatele licence nebo kdy nabyvatel licence na tyto alternativní technologie získal licence od třetích stran. Takové omezení, a zvláště omezení aktivního prodeje, budou pravděpodobně nezbytná ve smyslu čl. 101 odst. 3 k tomu, aby nabyvatelé licence přiměla investovat do výroby, uvedení na trh a prodeje výrobků obsahujících licencovanou technologii. Je pravděpodobné, že motivace nabyvatele licence investovat by se podstatně snížila, kdyby musel přímo soutěžit s poskytovatelem licence, jehož výrobní náklady nejsou zatíženy platbou licenčních poplatků, což by mohlo vést k nižší než optimální úrovni investic.

203. Pokud jde o omezení prodeje mezi nabyvateli licence uložená v dohodách mezi nesoutěžiteli, nařízení TTBER uděluje blokovou výjimku pro omezení aktivního prodeje mezi územími či skupinami zákazníků. Při překročení 30% prahu podílu na trhu omezení aktivního prodeje mezi územími a skupinami zákazníků různých nabyvatelů licence omezují hospodářskou soutěž v rámci téže technologie a čl. 101 odst. 1 Smlouvy se na ně pravděpodobně bude vztahovat, jestliže má daný nabyvatel licence významný stupeň tržní síly. Tato omezení však mohou splnit podmínky čl. 101 odst. 3, jestliže jsou nezbytná k tomu, aby se zamezilo parazitování a aby měl nabyvatel licence motivaci provést investice nutné pro efektivní využití licencované technologie na svém území a věnovat

se podpoře prodeje licenčního výrobku. Omezení pasivního prodeje jsou tvrdými omezeními podle čl. 4 odst. 2 písm. b) nařízení TTBER (viz body (119) až (127) těchto pokynů).

4.2.3 Omezení výroby

204. Vzájemná omezení výroby v licenčních dohodách mezi soutěžiteli představují tvrdé omezení podle čl. 4 odst. 1 písm. b) nařízení TTBER (viz bod (102) těchto pokynů). Ustanovení čl. 4 odst. 1 písm. b) se nevztahuje na omezení výroby týkající se technologie poskytovatele licence uložená nabyvateli licence v nevzájemné dohodě nebo jednomu z nabyvatelů licence ve vzájemné dohodě. U takovýchto omezení se bloková výjimka uplatní až do prahu podílu na trhu ve výši 20 %. Při překročení prahu podílu na trhu mohou omezení výroby uložená nabyvateli licence omezovat hospodářskou soutěž, jestliže mají smluvní strany významný stupeň tržní síly. Avšak v případech, kdy je technologie poskytovatele licence podstatně dokonalejší než technologie nabyvatele licence a výroba je omezena na úroveň podstatně převyšující objem výroby nabyvatele licence před uzavřením dohody, se pravděpodobně použije čl. 101 odst. 3. V takovém případě je důsledek omezení výroby nevelký i na trzích s rostoucí poptávkou. Při použití čl. 101 odst. 3 Smlouvy je rovněž třeba vzít v úvahu, že takováto omezení mohou být nutná, má-li být poskytovatel licence motivován k co největšímu šíření své technologie. Poskytovatel licence se například může zdráhat udělovat licence konkurentům, jestliže nemůže platnost licence omezit na určité výrobní zařízení s konkrétní kapacitou (licence vázaná na místo). Pokud licenční dohoda vede ke skutečné integraci doplňujících se aktiv, omezení výroby uložená nabyvateli licence tedy mohou splnit podmínky čl. 101 odst. 3. V případě, že smluvní strany mají podstatnou tržní sílu, to ovšem není pravděpodobné.

205. Na omezení výroby uložená v licenčních dohodách mezi nesoutěžiteli se vztahuje bloková výjimka do prahu podílu na trhu ve výši 30 %. Hlavním rizikem pro hospodářskou soutěž, které vyplývá z omezení výroby uložených nabyvatelům licence v dohodách mezi nesoutěžiteli, je oslabení hospodářské soutěže v rámci téže technologie mezi nabyvateli licence. Význam takových záporných důsledků pro hospodářskou soutěž závisí na postavení poskytovatele a nabyvatelů licence na trhu a na tom, do jaké míry omezení výroby nabyvateli licence znemožňuje uspokojovat poptávku po výrobcích obsahujících licencovanou technologii.

206. Omezující důsledky jsou větší, jestliže jsou omezení výroby spojena s přidělením výhradních území či výhradních skupin zákazníků. Při spojení těchto dvou typů omezení je pravděpodobnější, že dohoda slouží k rozdělení trhů.

207. Omezení výroby uložená nabyvateli licence v dohodách mezi nesoutěžiteli mohou mít také kladné důsledky pro hospodářskou soutěž, spočívající v podpoře šíření technologií. Jakožto dodavatel technologie by poskytovatel licence obvykle měl mít možnost svobodně určovat objem produkce vyrobený nabyvatelem licence s využitím licencované technologie. Kdyby poskytovatel licence nemohl svobodně určovat objem výroby nabyvatele licence, řada licenčních dohod by možná vůbec nebyla uzavřena, což by mělo nepříznivý dopad na šíření nových technologií. To je zvláště pravděpodobné, jestliže je poskytovatel licence také výrobcem, protože v takovém případě se může produkce nabyvatele licence dostat do hlavní oblasti působení poskytovatele licence, a tedy mít přímý dopad na jeho činnost. Na druhé straně pokud jsou omezení výroby spojena s omezeními prodeje, které nabyvateli licence zakazují prodávat na území nebo skupině zákazníků vyhrazených poskytovateli licence, je méně pravděpodobné, že jsou nezbytná k tomu, aby bylo zajištěno šíření technologie poskytovatele licence.

4.2.4 Omezení oblasti použití

208. V případě omezení oblasti použití je platnost licence omezena buď na jednu či více technických oblastí použití nebo na jeden či více výrobních trhů nebo na jedno či více průmyslových odvětví. Průmyslové odvětví v sobě může zahrnovat několik výrobních trhů, nikoli však část výrobního trhu. Existuje řada případů, kdy lze stejnou technologii použít k výrobě různých výrobků nebo ji začlenit do výrobků patřících na různé výrobní trhy. Nová technologie lisování může být například použita pro výrobu plastových lahví a plastových brýlí, přičemž každý z těchto výrobků patří na jiný výrobní trh. Nicméně jeden výrobní trh může obsáhnout několik technických oblastí použití. Nová technologie motorů se například může uplatnit ve čtyřválcových motorech i v šestiválcových motorech. Obdobně technologie pro výrobu čipových sad může být použita k výrobě čipových sad s maximálně čtyřmi jednotkami CPU nebo s více než čtyřmi CPU. Licence, která použití licencované technologie omezuje kupříkladu na výrobu čtyřválcových motorů nebo čipových sad s nanejvýš čtyřmi jednotkami CPU, představuje omezení technické oblasti použití.

209. Vzhledem k tomu, že na omezení oblasti použití se vztahuje bloková výjimka a že některá omezení okruhu zákazníků jsou tvrdými omezeními podle čl. 4 odst. 1 písm. c) a odst. 2 písm. b) nařízení TTBER, je důležité rozlišovat mezi těmito dvěma kategoriemi omezení. Omezení okruhu zákazníků předpokládá, že jsou identifikovány konkrétní skupiny zákazníků a že je omezena možnost smluvních stran prodávat těmto identifikovaným skupinám. Ze skutečnosti, že nějaká technická oblast

použití může odpovídat určitým skupinám zákazníků na výrobním trhu, nevylučuje, že by se omezení mělo klasifikovat jako omezení okruhu zákazníků. Například z toho, že určití zákazníci kupují převážně nebo výhradně čipové sady s více než čtyřmi jednotkami CPU, neplyne, že licence omezená na čipové sady s nanejvýš čtyřmi jednotkami CPU představuje omezení okruhu zákazníků. Oblast použití však musí být objektivně vymezena prostřednictvím odkazů na identifikované a smysluplné technické vlastnosti smluvního výrobku.

210. Jelikož jsou některá omezení výroby tvrdými omezeními podle čl. 4 odst. 1 písm. b) nařízení TTBER, je důležité poznamenat, že omezení oblasti použití se nepovažují za omezení výroby, neboť omezení oblasti použití neomezuje objem výroby, který může nabyvatel licence vyprodukovat v rámci licencované oblasti použití.

211. Omezení oblasti použití omezuje využití licencované technologie nabyvatelem licence na jednu nebo více konkrétních oblastí použití, aniž by byla omezena možnost poskytovatele licence využívat licencovanou technologii. Kromě toho je podobně jako u území možné tyto oblasti použití nabyvateli licence přidělit prostřednictvím výhradní nebo jediné licence. Omezení oblasti použití spojená s výhradní nebo jedinou licencí omezují také možnost poskytovatele licence využívat jeho vlastní technologii, protože mu brání, aby tuto technologii využíval sám, mimo jiné udělováním licencí jiným subjektům. V případě jediné licence je omezeno pouze udělování licencí třetím stranám. S omezeními oblasti použití spojenými s výhradními a jedinámi licencemi se zachází stejně jako s výhradními a jedinámi licencemi, jimiž se zabývá pododdíl 4.2.2 těchto pokynů. To především znamená, že vzájemné udělení výhradních licencí mezi soutěžiteli se považuje za tvrdé omezení podle čl. 4 odst. 1 písm. c).

212. Omezení oblasti použití mohou mít kladné důsledky pro hospodářskou soutěž jakožto motivace pro poskytovatele licence, aby uděloval licence na ta použití své technologie, která nespádají do hlavní oblasti jeho zájmu. Kdyby poskytovatel licence nemohl nabyvatelům licence zabránit, aby působili v oblastech, kde technologii využívá sám nebo kde hodnota technologie zatím není zcela známa, poskytovatele licence by to pravděpodobně odradilo od udělování licencí nebo přimělo k účtování vyšších licenčních poplatků. Dále je třeba vzít v úvahu, že v některých odvětvích se licence často udělují proto, aby se zabránilo vznášení nároků kvůli porušení práv, a tím vznikla možnost svobodné volby konstrukčního řešení. V oblasti působnosti takové licence může její nabyvatel vyvíjet svou vlastní technologii bez obav z toho, že poskytovatel licence vznese nároky kvůli porušení svých práv.

213. Na omezení oblasti použití uložená nabyvatelům licence v dohodách mezi skutečnými nebo potenciálními soutěžiteli se vztahuje bloková výjimka do prahu podílu na trhu ve výši 20 %. Hlavní obavou z hlediska hospodářské soutěže je u takovýchto omezení riziko, že nabyvatel licence přestane být konkurenční silou mimo licencovanou oblast použití. Toto riziko je vyšší v případě dohody o udělení křížové licence mezi soutěžiteli, která stanoví asymetrická omezení oblasti použití. Omezení oblasti použití je asymetrické, jestliže je jedné straně dovoleno používat licencovanou technologii v rámci jednoho průmyslového odvětví, výrobního trhu nebo jedné technické oblasti použití a druhé straně je dovoleno používat druhou licencovanou technologii v rámci jiného průmyslového odvětví, výrobního trhu či jiné technické oblasti použití. Obavy o hospodářskou soutěž mohou vzniknout zvláště v případě, že se výrobní zařízení nabyvatele licence, které je vybaveno pro používání licencované technologie, používá rovněž k výrobě výrobků nespadajících do licencované oblasti použití pomocí vlastní technologie nabyvatele licence. Jestliže dohoda pravděpodobně povede k tomu, že nabyvatel licence omezí výrobu mimo licencovanou oblast použití, pravděpodobně se na ni bude vztahovat čl. 101 odst. 1. U symetrických omezení oblasti použití, tedy dohod, jimiž smluvní strany získávají licence na použití technologie druhé strany ve stejné oblasti nebo stejných oblastech použití, není pravděpodobné, že by spadaly do působnosti čl. 101 odst. 1 Smlouvy. Takovéto dohody pravděpodobně neomezí hospodářskou soutěž, která existovala před jejich uzavřením. Dále je nepravděpodobné, že by se čl. 101 odst. 1 použil v případě dohod, které nabyvateli licence pouze umožňují vyvíjet a využívat vlastní technologii v oblasti působnosti licence bez obav z toho, že bude poskytovatel licence vznášet nároky kvůli porušení práv. Za těchto okolností omezení oblasti použití sama o sobě neomezuje hospodářskou soutěž, která neexistovala před uzavřením dohody. I před uzavřením dohody totiž nabyvatel licence riskoval, že bude čelit nárokům kvůli porušení práv mimo licencovanou oblast použití. Pokud ovšem nabyvatel licence bez hospodářského opodstatnění ukončí nebo omezí svou činnost mimo licencovanou oblast použití, může to nasvědčovat existenci ujednání o sdílení trhu, které by bylo tvrdým omezením podle čl. 4 odst. 1 písm. c) nařízení TTBER.
214. Na omezení oblasti použití uložená nabyvateli a poskytovateli licence v dohodách mezi nesoutěžiteli se vztahuje bloková výjimka do prahu podílu na trhu ve výši 30 %. Omezení oblasti použití uložená v dohodách mezi nesoutěžiteli, jejichž prostřednictvím si poskytovatel licence pro sebe vyhrazuje jeden nebo více výrobních trhů či jednu nebo více technických oblastí použití, obecně buď neomezuje hospodářskou soutěž nebo zvyšují efektivitu. Představují totiž pobídku pro poskytovatele licence, aby uděloval licence na využití nové technologie v oblastech, kde ji sám využívat nechce, a tím podporují její šíření. Kdyby poskytovatel licence nemohl nabyvatelům licence zabránit v působení v oblastech, kde technologii využívá sám, pravděpodobně by ho to odradilo od udělování licencí.
215. V dohodách mezi nesoutěžiteli má poskytovatel licence obvykle také právo udělovat různým nabyvatelům licence jediné nebo výhradní licence, jejichž platnost je omezena na jednu nebo více oblastí použití. Taková omezení omezují hospodářskou soutěž v rámci téže technologie mezi nabyvateli licence stejně jako výhradní licence a stejným způsobem se také analyzují (viz pododdíl 4.2.2.1 těchto pokynů).
- #### 4.2.5 Omezení na použití pro vlastní potřebu
216. Omezení na použití pro vlastní potřebu lze definovat jako závazek nabyvatele licence omezit výrobu licenčního výrobku na množství potřebné pro výrobu jeho vlastních výrobků a pro údržbu a opravy těchto výrobků. Jinými slovy má tento typ omezení použití podobu závazku nabyvatele licence používat výrobky obsahující licencovanou technologii pouze jako vstup, který se začleňuje do jeho vlastní produkce; neumožňuje tedy prodej licenčního výrobku za účelem jeho začlenění do výrobků jiných výrobců. Na omezení na použití pro vlastní potřebu se vztahuje bloková výjimka do výše příslušného prahu podílu na trhu (20 % nebo 30 %). Mimo oblast působnosti blokové výjimky je třeba zkoumat kladné a záporné důsledky daného omezení pro hospodářskou soutěž. V tomto ohledu je nutné rozlišovat dohody mezi soutěžiteli a dohody mezi nesoutěžiteli.
217. Pokud jde o licenční dohody mezi soutěžiteli, omezení, kterými je nabyvateli licence uloženo vyrábět licenční výrobky pouze za účelem jejich začlenění do jeho vlastních výrobků, tomuto nabyvateli brání stát se dodavatelem součástek pro výrobce, kteří jsou třetími stranami. Jestliže nabyvatel licence před uzavřením dohody nebyl skutečným ani pravděpodobným dodavatelem součástek pro jiné výrobce, pak omezení na použití pro vlastní potřebu na stávající situaci nic nemění. Za takových okolností se toto omezení posuzuje stejně jako u dohod mezi nesoutěžiteli. Na druhé straně pokud nabyvatel licence je skutečným nebo pravděpodobným dodavatelem součástek, je třeba zkoumat dopad dohody na tuto jeho činnost. Jestliže se nabyvatel licence vybaví zařízením nutným k využívání technologie poskytovatele licence, a v důsledku toho přestane používat svou vlastní technologii na samostatném základě, a tudíž přestane být dodavatelem součástek, dohoda omezuje hospodářskou soutěž, která existovala před jejím uzavřením. To může mít závažné záporné důsledky pro trh v případě, že má poskytovatel licence významný stupeň tržní síly na trhu se součástkami.

218. Pokud jde o licenční dohody mezi nesoutěžiteli, z omezení na použití pro vlastní potřebu vyplývají dvě hlavní rizika pro hospodářskou soutěž: omezení soutěže v rámci téže technologie na trhu s dodávkami vstupů a vyloučení možnosti nabyvatelů licence využívat rozdílnosti cen na různých místech, což dává poskytovateli licence větší prostor k ukládání diskriminačních licenčních poplatků těmto nabyvatelům.
219. Omezení na použití pro vlastní potřebu však mohou též podporovat proces udělování licencí, jenž prospívá hospodářské soutěži. Je-li poskytovatel licence dodavatelem součástek, omezení může být nezbytné pro šíření technologií mezi nesoutěžiteli. Bez tohoto omezení by poskytovatel licence možná licenci neudělil nebo by vyžadoval vyšší licenční poplatky, protože jinak by si vytvářel přímou konkurenci na trhu se součástkami. V takových případech obvykle omezení na použití pro vlastní potřebu buď neomezuje hospodářskou soutěž nebo se na něj vztahuje čl. 101 odst. 3 Smlouvy. Nabyvatel licence však nesmí být omezen v prodeji licenčních výrobků jako náhradních dílů pro své vlastní výrobky. Nabyvatel licence musí mít možnost obsluhovat následný trh se svými vlastními výrobky, včetně nezávislých servisních organizací, které provádějí servis a opravy jeho výrobků.
220. Jestliže poskytovatel licence není dodavatelem součástek na relevantním výrobním trhu, výše uvedený důvod pro uložení omezení na použití pro vlastní potřebu neplatí. V takových případech může tento typ omezení v zásadě podporovat šíření technologií tím, že zajistí, aby nabyvatelé licence neprodávali výrobkům, kteří soutěží s poskytovatelem licence na jiných výrobních trzích. Méně omezující alternativou však obvykle je omezení zakazující nabyvateli licence prodávat určitým skupinám zákazníků vyhrazeným poskytovateli licence. V důsledku toho omezení na použití pro vlastní potřebu není v takových případech obvykle nezbytné pro šíření technologií.
- #### 4.2.6 Svazování a spojený prodej
221. V souvislosti s udělováním licencí na technologie dochází ke svazování (tying), jestliže poskytovatel licence podmiňuje udělení licence na určitou technologii (vázájící produkt) tím, že si nabyvatel licence pořídí licenci na jinou technologii nebo zakoupí nějaký výrobek od poskytovatele licence nebo subjektu jím určeného (vázaný produkt). Ke spojenému prodeji (bundling) dochází tehdy, když se dvě technologie nebo nějaká technologie a nějaký výrobek prodávají pouze společně jako jeden celek. V obou případech však platí podmínka, že dotyčné výrobky nebo technologie musejí být odlišné v tom smyslu, že existuje samostatná poptávka po každém z výrobků a každé z technologií tvořících součást svázaného nebo spojeného souboru. Tak tomu obvykle není, jestliže jsou dané technologie nebo výrobky nutně provázány takovým způsobem, že licencovanou technologii nelze využívat bez vázaného produktu nebo že obě části spojení je možné využívat jediné společně. V dalším textu se výrazem „svazování“ rozumí jak svazování, tak spojený prodej.
222. Článkem 3 nařízení TTBER, který použití blokové výjimky omezuje prostřednictvím prahů podílu na trhu, je zajištěno, že se bloková výjimka na svazování a spojený prodej nevztahuje při překročení prahu 20 % u dohod mezi soutěžiteli a 30 % u dohod mezi nesoutěžiteli. Prahy podílu na trhu platí pro jakýkoli trh technologií nebo výrobní trh dotčený licenční dohodou, a to včetně trhu s vázaným produktem. V případě překročení prahů podílu na trhu je nutné zvážit záporné a kladné důsledky svazování pro hospodářskou soutěž.
223. Hlavním omezujícím důsledkem svazování je uzavření trhu konkurenčním dodavatelům vázaného produktu. Svazování může také umožnit poskytovateli licence, aby si uchoval tržní sílu na trhu s vázájícím produktem, a to zvýšením překážek vstupu, protože může nutit nové účastníky trhu, aby vstupovali na několik trhů současně. Kromě toho může svazování poskytovateli licence umožnit, aby zvýšil licenční poplatky, zvláště v případě, že vázájící a vázaný produkt jsou částečně vzájemně nahraditelné a nepoužívají se v pevně stanoveném poměru. Svazování nabyvateli licence brání v tom, aby v reakci na zvýšené licenční poplatky za vázájící produkt přešel na náhradní vstupy. Tyto problémy pro hospodářskou soutěž nezávisí na tom, zda jsou strany dohody soutěžiteli. Pravděpodobné záporné důsledky pro hospodářskou soutěž má svazování pouze tehdy, když má poskytovatel licence natolik významný stupeň tržní síly na trhu s vázájícím produktem, aby mohl omezit soutěž na trhu s vázaným produktem. Bez tržní síly na trhu s vázájícím produktem nemůže poskytovatel licence pomocí své technologie poškozovat hospodářskou soutěž uzavíráním trhu dodavatelům vázaného produktu. Navíc se stejně jako v případě závazků nesoutěžitel musí svazování týkat určité poměrné části trhu s vázaným produktem, aby se projevil výrazný důsledek způsobující uzavření trhu. V případech, kdy má poskytovatel licence tržní sílu na trhu s vázaným produktem, a nikoli s vázájícím produktem, se omezení analyzuje jakožto závazek nesoutěžitel nebo množstevní povinnost, což odráží skutečnost, že případné problémy s hospodářskou soutěží mají původ na trhu s „vázaným“ produktem, a nikoli na trhu s „vázájícím“ produktem⁽⁸⁶⁾.
224. Svazování může rovněž vést ke zvýšení efektivity. Tak je tomu například tehdy, když je vázaný produkt nezbytný pro technicky uspokojivé využívání licencované technologie nebo jako záruka toho, že výroba v licenci bude odpovídat jakostním normám, které dodržuje poskytovatel a ostatní nabyvatelé licence. V takových případech svazování buď neomezuje hospodářskou soutěž nebo se na něj vztahuje čl. 101 odst. 3 Smlouvy. Jestliže nabyvatelé licence používají ochrannou známku či obchodní značku poskytovatele licence nebo je z hlediska spotřebitelů jinak zjevné, že existuje vazba mezi výrobkem obsahujícím licencovanou technologii a poskytovatelem licence, má poskytovatel licence oprávněný zájem, aby byla zajištěna taková jakost výrobků, která neohrožuje

⁽⁸⁶⁾ Použitelný analytický rámec lze najít v pododdíle 4.2.7 těchto pokynů a v bodu 129 a následně v pokynů k vertikálním omezením, uvedených v poznámce pod čarou 52.

hodnotu jeho technologie ani jeho pověst jako hospodářského subjektu. Navíc když je spotřebitelům známo, že nabyvatelé (a poskytovatel) licence vyrábějí na základě stejné technologie, je nepravděpodobné, že by nabyvatelé licence měli o licenci zájem, kdyby danou technologii nevyužívali všichni technicky uspokojivým způsobem.

225. Kladné účinky na hospodářskou soutěž bude mít svazování pravděpodobně také v případě, že vázaný produkt nabyvateli licence umožňuje využívat licencovanou technologii podstatně efektivněji. Jestliže poskytovatel licence například udělí licenci na určitou technologii výrobního postupu, mohou se smluvní strany dohodnout také na tom, že nabyvatel licence bude od poskytovatele nakupovat katalyzátor, který byl vyvinut pro použití s licencovanou technologií a umožňuje efektivnější využití této technologie než jiné katalyzátory. Pokud se v takovýchto případech na omezení vztahuje čl. 101 odst. 1, budou podmínky čl. 101 odst. 3 pravděpodobně splněny i při překročení prahů podílu na trhu.

4.2.7 Závazky nesoutěžit

226. V souvislosti s udělováním licencí na technologie mají závazky nesoutěžit podobu závazku nabyvatele licence nepoužívat technologie třetích stran, které soutěží s licencovanou technologií. V míře, v jaké se závazek nesoutěžit vztahuje na výrobek nebo další technologii dodanou poskytovatelem licence, platí pro něj to, co je uvedeno v pododdíle 4.2.6 o svazování.
227. Nařízení TTBER závazkům nesoutěžit uděluje výjimku jak u dohod mezi soutěžiteli, tak u dohod mezi nesoutěžiteli, a to do výše příslušného prahu podílu na trhu, tedy 20 %, respektive 30 %.
228. Hlavním rizikem pro hospodářskou soutěž, které závazky nesoutěžit představují, je uzavření trhu technologií třetích stran. Závazky nesoutěžit mohou také usnadnit koluzi mezi poskytovateli licence, když jej několik poskytovatelů licence používá ve zvláštních dohodách (což je případ kumulativního použití). Uzavření trhu konkurenčním technologiím snižuje konkurenční tlak vyvíjený na licenční poplatky účtované poskytovatelem licence a omezuje hospodářskou soutěž mezi stávajícími technologiemi tím, že omezuje možnost nabyvatelů licence přecházet mezi konkurenčními technologiemi. U dohod mezi soutěžiteli i u dohod mezi nesoutěžiteli lze obecně provést stejnou analýzu, protože v obou případech je hlavním problémem uzavření trhu. V případě udělení křížové licence mezi soutěžiteli, kdy se obě strany zavázají nepoužívat technologie třetích stran, však dohoda může usnadnit koluzi mezi těmito stranami na výrobovém trhu, což opodstatňuje uplatnění nižšího prahu podílu na trhu ve výši 20 %.
229. K uzavření trhu může dojít, jestliže je podstatná část potenciálních nabyvatelů licence již vázána k jednomu nebo, v případě kumulativních účinků, více zdrojům technologie a nemůže využívat konkurenční technologie. Důsledky způsobující uzavření trhu mohou vyplývat z dohod uzavřených jedním poskytovatelem licence s významným stupněm tržní síly nebo z kumulativního účinku dohod uzavřených několika poskytovateli licence, a to i v případě, že se na každou jednotlivou dohodu nebo síť dohod vztahuje nařízení TTBER. Ve druhém z uvedených případů však závažný kumulativní účinek pravděpodobně nenastane, není-li svázáno alespoň 50 % trhu. Při překročení tohoto limitu k významnému uzavření trhu dojde pravděpodobně tehdy, když existují poměrně vysoké překážky pro vstup nových nabyvatelů licence na trh. Jsou-li překážky vstupu nízké, noví nabyvatelé licence představují skutečnou alternativu ke stávajícím nabyvatelům licence, protože mohou vstupovat na trh a využívat obchodně atraktivní technologie třetích stran. Aby bylo možné stanovit skutečnou možnost vstupu třetích stran na trh a rozvoje jejich aktivit, je třeba zohlednit také otázku, do jaké míry jsou distributoři prostřednictvím závazků nesoutěžit svázáni s nabyvateli licence. Skutečná možnost vstupu technologií třetích stran na trh existuje pouze v případě, že je zajištěn přístup k nezbytným výrobním a distribučním aktivům. Jinými slovy snadnost vstupu na trh závisí nejen na tom, zda existují nabyvatelé licence, ale také na tom, do jaké míry mají přístup k distribuci. Při posuzování důsledků způsobujících uzavření trhu na úrovni distribuce použije Komise analytický rámec uvedený v pododdílu 2.1 části VI pokynů k vertikálním omezením⁽⁸⁷⁾.
230. Jestliže má poskytovatel licence významný stupeň tržní síly, mohou závazky nabyvatelů licence získávat technologii pouze od tohoto poskytovatele vést k významným důsledkům způsobujícím uzavření trhu. Čím silnější je postavení poskytovatele licence na trhu, tím větší je riziko uzavření trhu konkurenčním technologiím. K tomu, aby se projevil výrazné důsledky způsobující uzavření trhu, není nezbytně nutné, aby se závazky nesoutěžit týkaly podstatné části trhu. I když se závazky podstatné části trhu netýkají, výrazné důsledky se mohou vyskytnout v případě, že jsou závazky nesoutěžit zacíleny na podniky, které by s nejvyšší pravděpodobností mohly získávat licence na konkurenční technologie. Riziko uzavření trhu je zvláště vysoké v situaci, kdy existuje jen omezený počet potenciálních nabyvatelů licence a licenční dohoda se týká technologie, kterou nabyvatelé licence používají k výrobě vstupu pro vlastní potřebu. V takových případech budou překážky vstupu pro nového poskytovatele licence pravděpodobně vysoké. Uzavření trhu může být méně pravděpodobné v případech, kdy se technologie používá k výrobě výrobku prodávaného třetím stranám. Omezení sice i zde svazuje výrobní kapacitu určenou pro dotýčný vstup, ale nesvazuje následnou poptávku nabyvatelů licence. Ve druhém z uvedených případů poskytovateli licence ke vstupu na trh stačí mít přístup alespoň

⁽⁸⁷⁾ Viz poznámka pod čarou 52.

k jednomu nabyvateli licence, který má vhodnou výrobní kapacitu. S výjimkou situací, kdy aktiva nutná k využití licence vlastní nebo může získat jen malý počet podniků, tedy není pravděpodobné, že by poskytovatel licence mohl konkurentům zabránit v přístupu k efektivním nabyvatelům licence prostřednictvím uložení závazků nesoutěžit nabyvatelům licence na svou technologii.

231. Závazky nesoutěžit mohou mít také kladné důsledky pro hospodářskou soutěž. Zprvce mohou podporovat šíření technologií snížením rizika odcizení licencované technologie, zvláště pokud jde o know-how. Jestliže je nabyvatel licence oprávněn získávat licence na konkurenční technologii od třetích stran, existuje riziko, že se zejména licencované know-how bude používat v rámci využívání konkurenčních technologií, a tedy že z něj budou mít prospěch konkurenti. Jestliže nabyvatel licence využívá také konkurenční technologie, obvykle to také ztěžuje sledování úhrad licenčních poplatků, což může od udělování licencí odrazovat.

232. Zadruhé mohou být závazky nesoutěžit, případně spolu s přidělením výhradního území, nezbytné jako pobídka pro nabyvatele licence, aby investoval do licencované technologie a účinně ji využíval. V případech, kdy se na dohodu vztahuje čl. 101 odst. 1 Smlouvy, protože výrazně uzavírá trh, může být pro aplikaci čl. 101 odst. 3 nutné zvolit méně omezující alternativu, například uložení závazků ohledně minimálního objemu výroby nebo minimálních licenčních poplatků, které mají obvykle menší potenciál uzavřít trh konkurenčním technologiím.

233. Zatřetí v případech, kdy se poskytovatel licence zaváže provést významné investice ve prospěch konkrétního klienta, například do školení nebo přizpůsobení licencované technologie potřebám nabyvatele licence, mohou být závazky nesoutěžit, případně závazky ohledně minimálního objemu výroby či minimálních licenčních poplatků, nutné k tomu, aby měl poskytovatel licence motivaci provést tyto investice a aby se předešlo problémům finanční podpory. Poskytovatel licence však má obvykle možnost takovéto investice zpoplatnit přímo prostřednictvím paušální platby, z čehož plyne, že jsou k dispozici méně omezující alternativy.

4.3 Dohody o urovnání sporů

234. Udělení licence na technologická práva v dohodách o urovnání sporů mohou sloužit k urovnání sporu nebo k tomu, aby se předešlo uplatnění práv duševního vlastnictví jednou smluvní stranou s cílem zabránit druhé straně ve využívání jejích vlastních technologických práv⁽⁸⁸⁾.

235. Dohody o urovnání sporů jsou při sporech o technologie, podobně jako v mnoha jiných oblastech obchodních sporů, v zásadě legitimní cestou k nalezení vzájemně přijatelného kompromisu v případě právního sporu v dobré víře. Smluvní strany mohou dát přednost přerušení sporu či pře z důvodů jejich vysokých nákladů, časové náročnosti a/nebo nejistých výsledků. Urovnání sporů mohou také soudům a/nebo příslušným správním orgánům ušetřit práci s rozhodováním o dané věci, a mohou tak přispět k většímu blahobytu. Na druhé straně je ve veřejném zájmu, aby došlo k odstranění neplatných práv duševního vlastnictví coby všechny překážky inovacím a hospodářské činnosti⁽⁸⁹⁾.

236. Udělování licencí včetně licencí křížových v souvislosti s dohodami o urovnání sporů samo o sobě neomezuje hospodářskou soutěž, protože smluvní strany mají po uzavření dohody možnost využívat své technologie. V případech, v nichž je při neexistenci licence možné, že by nabyvatel licence mohl být z trhu vyloučen, se na jeho přístup k dané technologii umožněný dohodou o urovnání sporů obecně čl. 101 odst. 1 nevztahuje.

237. Ustanovení čl. 101 odst. 1 se však může vztahovat na jednotlivé podmínky obsažené v dohodách o urovnání sporů. K udělení licence v rámci dohod o urovnání sporů se přistupuje stejně jako k jiným licenčním dohodám⁽⁹⁰⁾. V těchto případech je zejména zapotřebí posoudit, jsou-li smluvní strany potenciálními či skutečnými soutěžiteli.

Kompenzace za omezení obsažená v dohodách o urovnání sporů

238. Dohody o urovnání sporů v podobě kompenzace za omezení či plateb za prodloužení často nevyžadují převod technologických práv, ale jsou založeny na převodu hodnot jedné strany výměnou za omezení vstupu na trh a/nebo expanze na trhu druhé strany a může se na ně vztahovat čl. 101 odst. 1⁽⁹¹⁾.

239. Pokud však taková dohoda o urovnání sporů rovněž zahrnuje udělení licencí na technologická práva, jež jsou předmětem daného sporu, a pokud tato dohoda má za následek zpoždění nebo jiné omezení schopnosti nabyvatele licence uvést výrobek na kterýkoli z dotčených trhů, může se na dohodu vztahovat čl. 101 odst. 1, a pak by ji bylo třeba posoudit především na základě čl. 4 odst. 1 písm. c) a d) nařízení TTBER (viz pododdíl 3.4.2 těchto pokynů). Pokud jsou smluvní strany takové dohody

⁽⁸⁸⁾ Nařízením TTBER ani těmito pokyny není dotčeno použití článku 101 u těch dohod o urovnání sporů, jejichž součástí není licenční dohoda.

⁽⁸⁹⁾ Rozsudek ve věci Windsurfing v. Komise, C-193/83, Recueil 1986, s. 611, bod 92.

⁽⁹⁰⁾ Srov. rozsudek ve věci Bayer v. Sulhofer, 65/86, Recueil 1988, s. 5259, bod 15.

⁽⁹¹⁾ Viz například rozhodnutí Komise ve věci Lundbeck, dosud nezveřejněno.

o urovnání sporů skutečnými nebo potenciálními soutěžiteli a pokud došlo k významnému převodu hodnot od poskytovatele směrem k nabyvateli licence, bude Komise věnovat zvláštní pozornost riziku rozdělování/sdílení trhu.

Udělování křížových licencí obsažené v dohodách o urovnání sporů

240. Na dohody o urovnání sporů, v nichž si smluvní strany udělí křížovou licenci a uloží omezení ohledně používání svých technologií, včetně omezení udělování licencí třetím stranám, se může vztahovat čl. 101 odst. 1 Smlouvy. Jestliže mají smluvní strany významný stupeň tržní síly a dohoda ukládá omezení jednoznačně jdoucí nad rámec toho, co je nutné k odblokování technologií, bude dohoda pravděpodobně spadat do působnosti čl. 101 odst. 1, i když vzájemné blokování pravděpodobně existuje. Použití čl. 101 odst. 1 je zvláště pravděpodobné v případech, že smluvní strany sdílejí trhy nebo si stanoví vzájemné běžné licenční poplatky, které mají významný dopad na tržní ceny.

241. Jestliže dohoda o urovnání sporů každou smluvní stranu opravňuje k využívání technologie druhé strany a vztahuje se i na budoucí vývoj technologií, je třeba posoudit její dopad na inovační pobídky smluvních stran. V případech, kdy mají smluvní strany významný stupeň tržní síly, bude dohoda pravděpodobně spadat do působnosti čl. 101 odst. 1 Smlouvy, jestliže smluvním stranám brání získat konkurenční náskok před druhou stranou. Dohody, které vylučují nebo podstatně omezují možnost jedné smluvní strany získat konkurenční náskok před druhou stranou, zmenšují motivaci inovovat, a tedy nepříznivě ovlivňují podstatnou složku soutěžního procesu. Takové dohody také pravděpodobně nesplní podmínky čl. 101 odst. 3. Zvláště nepravděpodobné je, že by omezení bylo možno považovat za nezbytné ve smyslu třetí podmínky čl. 101 odst. 3. Pro dosažení cíle dohody, kterým je zajistit, aby smluvní strany mohly nadále využívat své vlastní technologie bez blokování druhou stranou, není nutné, aby se smluvní strany zavázaly sdílet budoucí inovace. Jestliže je však účelem licence umožnit smluvním stranám rozvíjet jejich vlastní technologie a licence je nevede k tomu, aby používaly stejná technická řešení, není pravděpodobné, že by jim bránila získat konkurenční náskok před druhou stranou. Takovéto dohody pouze umožňují svobodnou volbu konstrukčního řešení tím, že předcházejí budoucímu vznášení nároků kvůli porušení práv druhé strany.

Doložky o nenapadnutí práv obsažené v dohodách o urovnání sporů

242. Pokud jde o doložky o nenapadnutí práv v dohodách o urovnání sporů, má se obecně za to, že se na ně čl. 101 odst. 1 Smlouvy nevztahuje. O těchto dohodách platí z podstaty věci, že se smluvní strany zavázají nenapadat následně práva duševního vlastnictví, kterých se daný

spor týkal. Samotným účelem dohody totiž je urovnat probíhající spory a/nebo se vyhnout sporům budoucím.

243. Za zvláštních okolností však doložky o nenapadnutí práv uvedené v dohodách o urovnání sporů mohou mít rušivý vliv na hospodářskou soutěž a může se na ně vztahovat čl. 101 odst. 1 Smlouvy. Omezení svobody napadnout určité právo duševního vlastnictví není součástí konkrétního předmětu daného práva duševního vlastnictví a může omezovat hospodářskou soutěž. Například doložky o nenapadnutí práv mohou porušit čl. 101 odst. 1, pokud bylo právo duševního vlastnictví uděleno na základě nesprávných nebo zavádějících informací⁽⁹²⁾. Kontrola těchto doložek může být rovněž nezbytná, pokud poskytovatel licence vedle udělování licencí na technologická práva finančními či jinými prostředky motivuje nabyvatele licence k souhlasu s tím, že nenapadne platnost technologických práv, nebo pokud jsou technologická práva pro výrobu nabyvatele licence nezbytným vstupem (viz také bod (136)).

4.4 Technologické pooly

244. Technologické pooly lze definovat jako ujednání, jejichž prostřednictvím dvě nebo více smluvních stran sestaví soubor technologií, na který se udělují licence nejen účastníkům poolu, ale též třetím stranám. Z hlediska struktury mohou mít technologické pooly podobu jednoduchých ujednání mezi omezeným počtem stran nebo propracovaných organizačních ujednání, kdy je organizační stránka udělování licencí na seskupené technologie svěřena samostatnému subjektu. V obou případech je možné, že díky poolu nabyvatelům licence postačí jedna licence k tomu, aby mohli působit na trhu.

245. Mezi technologickými pooly a standardy neexistuje nutná vazba, ale často technologie sdružené v poolu nezřídka (plně nebo zčásti) podporují faktický nebo právně existující odvětvový standard⁽⁹³⁾. Různé technologické pooly mohou podporovat konkurenční standardy⁽⁹⁴⁾. Technologické pooly mohou mít kladné důsledky pro hospodářskou soutěž, zejména tím, že snižují transakční náklady a prostřednictvím omezení kumulace licenčních poplatků zamezují účtování dvojích marží. Vytvoření poolu umožňuje pořídit si licenci na technologie zahrnuté do poolu na jednom místě. To je důležité zvláště v odvětvích, kde existuje mnoho práv duševního vlastnictví a kde lze na trhu působit jediné po získání licencí od značného počtu jejich poskytovatelů. V případech, kdy jsou nabyvatelům

⁽⁹²⁾ Viz věc *AstraZeneca v. Komise*, C-457/10 P, Sb. rozh. 2012, dosud nezveřejněno.

⁽⁹³⁾ Pokud jde o přístup ke standardům či se standardizačním dohodám viz horizontální pokyny, bod 257 a násl., uvedené v poznámce pod čarou 27.

⁽⁹⁴⁾ V této souvislosti viz tiskovou zprávu Komise IP/02/1651 týkající se udělování licencí na patenty mobilních služeb třetí generace (3G). Tento případ se týkal pěti technologických poolů tvořících pět různých technologií a každá z nich by se mohla využít pro výrobu vybavení 3G.

licence trvale poskytované služby v souvislosti s používáním licencované technologie, může společné udělení licence a společné poskytování služeb vést k dalšímu snížení nákladů. Příznivě mohou na plnění standardů, jež mají kladné účinky na hospodářskou soutěž, působit též patentové pooly.

246. Technologické pooly mohou hospodářskou soutěž také omezovat. Z vytvoření technologického poolu nutně vyplývá společný prodej technologií seskupených v poolu, což se v případě poolů složených výlučně nebo převážně ze substitučních technologií rovná cenovému kartelu. Kromě omezení hospodářské soutěže mezi smluvními stranami mohou technologické pooly, zvláště když podporují odvětvový standard nebo vytvářejí faktický odvětvový standard, navíc vést k omezení inovace prostřednictvím uzavření trhu alternativním technologiím. Existence standardu a souvisejícího technologického poolu může ztížit podmínky pro vstup nových, zdokonalených technologií na trh.

247. Na dohody zakládající technologické pooly a stanovující podmínky jejich fungování se – bez ohledu na počet zúčastněných stran – bloková výjimka nevztahuje, neboť dohoda, kterou se zakládá pool, jednotlivým nabyvatelům licence nedovoluje vyrábět smluvní výrobky (viz pododdíl 3.2.4 těchto pokynů). Těmito dohodami se zabývají pouze tyto pokyny. Ujednání o poolech jsou spojena s řadou specifických otázek ohledně výběru technologií zařazených do poolu a fungování poolu, které se neobjevují v souvislosti s jinými způsoby udělování licencí. Udělování licencí v rámci poolu je obecně mnohostrannou dohodou, neboť účastníci poolu společně stanoví podmínky pro udělení těchto licencí, a proto se na ně bloková výjimka nevztahuje. Udělováním licencí v rámci poolu se zabývá bod (261) a pododdíl 4.4.2 těchto pokynů.

4.4.1 Posuzování vytvoření a fungování technologických poolů

248. Způsob vytvoření, organizace a fungování technologického poolu může snížit riziko, že účelem nebo důsledkem poolu bude omezení hospodářské soutěže, a poskytnout záruky ohledně kladných účinků daného uspořádání na hospodářskou soutěž. Při posuzování rizik, která technologické pooly představují pro hospodářskou soutěž, a jejich efektivity Komise mimo jiné zohlední transparentnost procesu jejich tvorby; výběr a povahu technologií seskupených v poolu, včetně míry zapojení nezávislých odborníků do vytvoření a fungování poolu, a zda došlo k vytvoření ochranných opatření zabráňujícím výměně citlivých informací a nezávislých mechanismů pro řešení sporů.

Otevřená účast

249. Jestliže je účast na procesu tvorby standardu a poolu umožněna všem zúčastněným stranám, je pravděpodobnější, že technologie budou k zařazení do poolu vybrány na základě ceny či kvality, než v případě, že pool založí omezená skupina vlastníků technologií.

Výběr a povaha technologií seskupených v poolu

250. Rizika, která technologické pooly představují pro hospodářskou soutěž, a potenciál poolů ke zvyšování efektivity do značné míry závisejí na vztahu mezi do poolu seskupenými technologiemi a na jejich vztahu k technologiím mimo pool. Je třeba provést dvě základní rozlišení: a) mezi technologickými komplementy a technologickými substituty a b) mezi nepostradatelnými a postradatelnými technologiemi.

251. Dvě technologie jsou komplementy, a nikoli substituty, jestliže jsou obě nutné k výrobě výrobku nebo používání výrobního postupu, kterého se tyto technologie týkají. Dvě technologie jsou naopak substituty, jestliže kterákoli z nich svému držiteli umožňuje vyrábět výrobek nebo používat výrobní postup, kterého se technologie týkají.

252. Technologie může být nepostradatelná buď a) pro výrobu výrobku nebo použití konkrétního výrobního postupu, kterého se technologie seskupené do poolu týkají, nebo b) pro výrobu tohoto výrobku nebo použití tohoto výrobního postupu v souladu se standardem zahrnujícím technologie seskupené do poolu. V prvním případě je technologie nepostradatelná, a nikoli postradatelná, jestliže za ni neexistuje žádný (jak z komerčního, tak technického hlediska) schůdný substitut, a to ani v poolu, ani mimo něj, a dotyčná technologie představuje součást souboru technologií nezbytnou pro účely výroby výrobku (výrobků) nebo používání výrobního postupu (výrobních postupů), kterých se pool týká. V druhém případě je technologie nepostradatelná, jestliže představuje nezbytnou součást (tedy neexistuje za ni žádný schůdný substitut) technologií seskupených do poolu, kterých je zapotřebí k dosažení souladu se standardem, který je poolem podporován (standardní nepostradatelné technologie). Technologie, které jsou nepostradatelné, jsou nutné také komplementární. Skutečnost, že vlastník technologie pouze prohlašuje, že technologie je nepostradatelná, ještě neznamená, že tato technologie je nepostradatelná i podle kritérií uvedených v tomto odstavci.

253. Jsou-li technologie seskupené v poolu substituty, licenční poplatky budou pravděpodobně vyšší než v jiných případech, protože nabyvatelé licence nemají prospěch ze soupeření mezi dotyčnými technologiemi. Jestliže jsou v poolu seskupeny komplementární technologie, pak technologický pool snižuje transakční náklady a může vést k nižším celkovým licenčním poplatkům, protože smluvní strany mohou stanovit společný licenční poplatek za celý soubor oproti situaci, kdy každá stanovovala poplatek za vlastní technologii bez ohledu na to, že vyšší poplatek za

jednu technologii obvykle snižuje poptávku po komplementárních technologiích. Pokud jsou licenční poplatky za komplementární technologie stanovovány jednotlivě, jejich celková výše může často překročit hodnotu, kterou by stanovil pool kolektivně za soubor stejných komplementárních technologií. Posouzení úlohy substitutů mimo pool je uvedeno v bodě (262).

254. Rozdíl mezi komplementárními a substitučními technologiemi není ve všech případech zcela zřetelný, protože některé technologie mohou být zčásti substituty a zčásti komplementy. Jestliže je díky efektivitě vyplývající z integrace dvou technologií pravděpodobné, že nabyvatelé licence budou poptávat obě technologie, pak se tyto technologie pokládají za komplementy, i když jsou zčásti vzájemně nahraditelné. V takových případech je pravděpodobné, že při neexistenci poolu by nabyvatelé licence měli zájem o licence na obě technologie, protože použití obou technologií je hospodářsky výhodnější než použití jen jedné z nich. Při neexistenci takových na poptávce založených důkazů o komplementaritě technologií seskupených v poolu je známkou komplementarity těchto technologií, pokud i) strany přispívající do technologického poolu mají i nadále možnost udělovat licence na své technologie zvlášť a ii) jejich pool je kromě udělování licencí na soubor technologií všech stran ochoten udělovat licence na technologii každé strany také zvlášť a pokud iii) celková výše licenčních poplatků účtovaných za jednotlivé licence na všechny technologie seskupené v poolu nepřekročí výši licenčních poplatků účtovaných poolem za celý balíček technologií.

255. Zařazení substitučních technologií do poolu obecně omezuje hospodářskou soutěž mezi technologiemi, neboť se rovná kolektivnímu spojenému prodeji a může vést ke stanovení cen mezi soutěžiteli. Komise se bude řídit obecným pravidlem, podle kterého zařazení důležitých substitučních technologií do poolu představuje porušení čl. 101 odst. 1 Smlouvy. Komise rovněž soudí, že v případech poolů složených ve významné míře ze substitučních technologií není pravděpodobné splnění podmínek čl. 101 odst. 3. Vzhledem k tomu, že dotyčné technologie jsou alternativami, ze zařazení obou technologií do poolu nevznikají žádné úspory transakčních nákladů. Kdyby pool neexistoval, nabyvatelé licence by nepožadovali obě technologie. Přitom k rozptýlení obav o hospodářskou soutěž nepostačuje, že smluvní strany mají i nadále možnost udělovat licence nezávisle. Smluvní strany mají totiž pravděpodobně malou motivaci udělovat licence nezávisle; nepřejí si podkopat možnost poolu udělovat licence, která jim umožňuje společně uplatňovat tržní sílu.

Výběr a činnost nezávislých odborníků

256. Dalším relevantním faktorem při posuzování rizik, která technologické pooly představují pro hospodářskou soutěž, a jejich efektivity je míra, v jaké se na vytvoření a fungování poolu podílejí nezávislí odborníci. Například posouzení otázky, zda je určitá technologie nepostradatelná z hlediska standardu, který je poolem podporován, je často složitá záležitost, která se neobejde bez zvláštních odborných znalostí. Účast nezávislých odborníků na procesu výběru může výrazně přispět k praktickému splnění závazku zařadit do poolu pouze nepostradatelné technologie. Vybírá-li technologie, jež mají být do poolu zařazeny, nezávislý odborník, může to též příznivě působit na hospodářskou soutěž mezi dostupnými technologickými řešeními.

257. Komise vezme v potaz, jak jsou odborníci vybráni a jaké úkoly mají plnit. Odborníci by měli být nezávislí na podnicích, které pool utvořily. Jsou-li odborníci spojeni s poskytovateli licence (nebo s licenční činností poolu) nebo jsou na nich jinak závislí, jejich účasti se bude přikládat menší význam. Odborníci rovněž musejí mít odborné znalosti nezbytné k plnění různých úkolů, které jim byly svěřeny. K úkolům nezávislých odborníků může patřit zvláště posouzení otázky, zda jsou technologie navržené k zařazení do poolu chráněny platnými právy a zda se jedná o nepostradatelné technologie.

258. Veškeré mechanismy řešení sporů, jež jsou upraveny v zakládacích dokumentech poolu, jsou důležité a měly by být zohledněny. V čím větší míře je řešení sporů svěřeno subjektům či osobám, jež jsou na poolu a jeho členech nezávislé, tím je pravděpodobnější, že budou spory řešeny neutrálním způsobem.

Ochranná opatření zabráňující výměně citlivých informací

259. Dále má význam posoudit mechanismy pro výměnu citlivých informací mezi smluvními stranami⁽⁹⁵⁾. Na oligopolních trzích může výměna citlivých informací, například údajů o tvorbě cen a objemu výroby, usnadnit koluze⁽⁹⁶⁾. Komise v takových případech vezme v úvahu, do jaké míry byla přijata ochranná opatření bránící výměně citlivých informací. V tomto ohledu může sehrát důležitou úlohu nezávislý odborný nebo licenční orgán, který zajistí, aby údaje o výrobě a prodeji, jež mohou být nutné pro účely výpočtu a kontroly úhrad licenčních poplatků, nebyly sdělovány podnikům soutěžícím na dotčených trzích.

⁽⁹⁵⁾ Pro podrobnosti týkající se sdílení informací viz horizontální pokyny, bod 55, uvedený v poznámce pod čarou 27.

⁽⁹⁶⁾ V této souvislosti viz rozsudek ve věci John Deere uvedený v poznámce pod čarou 11.

260. Zvláštní pozornost je třeba věnovat vypracování ochranných opatření pro případ, že zúčastněné smluvní strany se současně podílejí na tvorbě poolů navzájem si konkurujících standardů za předpokladu, že to může vést k výměně citlivých informací mezi konkurenčními pooly.

„Bezpečný přístav“

261. Na vytvoření a fungování poolu, včetně udělování licencí, se obecně nevztahuje čl. 101 odst. 1 Smlouvy, a to bez ohledu na postavení smluvních stran na trhu, pokud jsou splněny všechny tyto podmínky:

- a) účast na procesu tvorby poolu je umožněna všem vlastníkům technologických práv, kteří o to projeví zájem;
- b) jsou přijata dostatečná ochranná opatření zajišťující, že do poolu budou seskupeny pouze nepostradatelné technologie (jež jsou tedy nutně rovněž komplementy);
- c) jsou přijata dostatečná ochranná opatření zajišťující, že se výměna citlivých informací (např. o cenách a výstupech) omezí na rozsah nezbytný k vytvoření a fungování poolu;
- d) na technologie seskupené do poolu se pro tento pool neudělují výhradní licence;
- e) licence na technologie seskupené do poolu se udělují všem potenciálním nabyvatelům licence za spravedlivých, přiměřených a nediskriminačních podmínek (FRAND)⁽⁹⁷⁾;
- f) smluvní strany, které poskytují poolu technologie, a nabyvatelé licence mají možnost napadnout platnost a nepostradatelnost technologií seskupených do poolu a
- g) smluvní strany, které poskytují poolu technologie, a nabyvatelé licence neztrácejí možnost vyvíjet konkurenční výrobky a technologie.

Mimo „bezpečný přístav“

262. Jsou-li do poolu zařazeny významné komplementární, avšak postradatelné patenty, existuje riziko uzavření trhu technologiím třetích stran. Když je nějaká technologie zařazena do poolu a je licencována v rámci souboru technologií, nabyvatelé licence pravděpodobně nebudou mít příliš velkou motivaci pořizovat si licenci na konkurenční technologii vzhledem k tomu, že licenční poplatek zaplacený za soubor již zahrnuje substituční technologii. Navíc tím, že jsou do poolu zařazeny technologie, které nejsou nezbytné pro účely výroby výrobku (výrobků) nebo používání výrobního postupu (výrobních postupů), kterých se technologický pool týká, či k souladu se standardem, který obsahuje technologie seskupené do poolu, jsou nabyvatelé licence také nuceni platit za technologii, kterou možná nepotřebují. Zařazení těchto komplementárních technologií do poolu se tedy rovná kolektivnímu

spojenému prodeji. Jestliže pool zahrnuje postradatelné technologie, na dohodu se pravděpodobně bude čl. 101 odst. 1 vztahovat v případech, že má pool významné postavení na jakémkoli relevantním trhu.

263. Vzhledem k tomu, že substituční a komplementární technologie mohou být vyvinuty až po vytvoření poolu, s vytvořením poolu nutně nekončí potřeba posoudit nepostradatelnost. Určitá technologie se může stát postradatelnou po vytvoření poolu, protože se objeví nové technologie třetích stran. Pokud se pool dozví, že je tato nová technologie třetí strany nabízena nabyvatelům licence a že je mezi nimi po této technologii poptávka, lze se vyhnout obavám z uzavření trhu tím, že se novým a stávajícím nabyvatelům licence nabídne licence bez technologie, která již není nepostradatelná, a to za odpovídajícím způsobem snížený licenční poplatek. Mohou však existovat i jiné způsoby, jak dosáhnout stejného cíle.

264. Při posuzování technologických poolů sestávajících z postradatelných, ale komplementárních technologií bude Komise ve svém celkovém posouzení brát v potaz mimo jiné tyto otázky:

- a) zda pro zařazení postradatelných technologií do poolu existují nějaké důvody, které podporují hospodářskou soutěž, například kvůli nákladům na posouzení nepostradatelnosti veškerých technologií vzhledem k velkému počtu technologií;
- b) zda mají poskytovatelé licence i nadále možnost udělovat licence na své technologie nezávisle: jestliže se pool skládá z omezeného počtu technologií a mimo pool jsou k dispozici substituční technologie, nabyvatelé licence si mohou chtít sestavit vlastní soubory technologií, sestávající zčásti z technologií tvořících součást poolu a zčásti z technologií vlastněných třetími stranami;
- c) zda v případech, kdy mají v poolu seskupené technologie různá využití, z nichž některá nevyžadují použití všech technologií v poolu, pool technologie nabízí pouze jako jeden soubor, nebo zda nabízí samostatné balíčky pro různá využití, z nichž každý zahrnuje pouze technologie relevantní pro dané využití: ve druhém z uvedených případů nejsou nepostradatelné technologie svázány s technologiemi, které jsou z hlediska určitého výrobku nebo výrobního postupu postradatelné;
- d) zda jsou technologie seskupené v poolu k dispozici pouze jako jeden soubor, nebo zda mají nabyvatelé licence možnost získat licenci i na část souboru, a to při odpovídajícím snížení licenčních poplatků. Možnost získat licenci i na část souboru může snížit riziko uzavření trhu technologiím třetích stran, které v poolu nejsou, zvláště v případě, že jsou nabyvateli licence odpovídajícím způsobem sníženy licenční poplatky. Tato možnost předpokládá, že byl každé technologii v poolu připán určitý podíl na celkových

⁽⁹⁷⁾ Pro podrobnosti týkající se spravedlivých, přiměřených a nediskriminačních podmínek (FRAND) viz horizontální pokyny, bod 287, uvedené v poznámce pod čarou 27.

licenčních poplatcích. Jestliže mají licenční dohody uzavírané mezi poolem a jednotlivými nabyvateli licence poměrně dlouhodobou účinnost a technologie seskupené v poolu podporují faktický odvětvový standard, je třeba vzít v potaz také to, že pool může znemožňovat vstup nových substitučních technologií na trh. Při posuzování rizika uzavření trhu je v takovýchto případech důležité zohlednit otázku, zda mohou nabyvatelé licence v přiměřené výpovědní lhůtě ukončit část licenční dohody a následně dosáhnout odpovídajícího snížení licenčních poplatků.

265. Zvýšení efektivity, jež příznivě působí na hospodářskou soutěž, může být vyvoláno dokonce ujednáními o technologických poolech, jež hospodářskou soutěž omezují (viz bod (245)); toto zvýšení efektivity je nutno posoudit podle čl. 101 odst. 3 a porovnat je s nepříznivými důsledky pro hospodářskou soutěž. Jestliže například technologický pool obsahuje postradatelné patenty, avšak splňuje všechna ostatní kritéria „bezpečného přístavu“ uvedená v bodu (261), jestliže pro zařazení postradatelných patentů do poolu existují důvody, které podporují hospodářskou soutěž (viz bod (264)), a nabyvatelé licence mají možnost získat licenci pouze na část souboru spolu s odpovídajícím snížením licenčních poplatků (viz bod (264)), budou podmínky čl. 101 odst. 3 pravděpodobně splněny.

4.4.2 Posuzování jednotlivých omezení v dohodách mezi účastníky poolu a nabyvateli licence

266. U dohody zakládající technologický pool, která neporušuje článek 101 Smlouvy, je třeba dále posoudit dopad licencí sjednaných mezi poolem a jeho nabyvateli licence na hospodářskou soutěž. Ustanovení čl. 101 odst. 1 se však může vztahovat na podmínky, za kterých se udělují tyto licence. Účelem této části pokynů je věnovat se určitému počtu omezení, která jsou v různých podobách běžnou součástí licenčních dohod, jež technologické pooly uzavírají, a která je třeba posuzovat v celkových souvislostech daného poolu. U licenčních dohod uzavřených mezi poolem a nabyvateli licence, kteří jsou třetími stranami, se nařízení TTBER obecně nepoužije (viz bod (247)). Tato část pokynů se proto zabývá posouzením otázek, které jsou specifické pro udělování licencí v rámci technologických poolů, v konkrétním případě.

267. Při posuzování dohod o převodu technologií uzavřených mezi poolem a jeho nabyvateli licence se Komise bude řídit těmito hlavními zásadami:

a) čím silnější je postavení poolu na trhu, tím větší je riziko záporných důsledků pro hospodářskou soutěž;

b) čím silnější je postavení poolu na trhu, s tím větší pravděpodobností dohoda neudělí licence všem potenciálním nabyvatelům licence či jejich udělení diskriminačním způsobem poruší článek 101;

c) pooly by neměly nepatřičně uzavírat trh technologiím třetích stran ani omezovat vytváření alternativních poolů;

d) dohody o převodu technologií by neměly obsahovat žádná z tvrdých omezení uvedených v článku 4 nařízení TTBER (viz oddíl 3.4 těchto pokynů).

268. Podniky zakládající technologický pool, který je slučitelný s článkem 101 Smlouvy, mají obvykle možnost sjednat a stanovit licenční poplatky za daný soubor technologií (v závislosti na případném závazku udělit licenci za spravedlivých, přiměřených a nediskriminačních podmínek, FRAND) a podíl každé technologie na licenčních poplatcích jak před vytvořením standardu, tak poté. O takovéto dohodě, která vyplývá z podstaty vytvoření poolu, se nelze domnívat, že sama o sobě omezuje hospodářskou soutěž. Za určitých okolností může být účelnější sjednat licenční poplatky poolu před výběrem standardu, aby se zabránilo tomu, že se v návaznosti na volbu standardu zvýší sazba licenčního poplatku, neboť jedna nebo více nepostradatelných technologií získají významný stupeň tržní síly. Nabyvatelům licence však musí zůstat možnost určovat cenu výrobků vyrobených v licenci.

269. Pokud má pool dominantní postavení na trhu, licenční poplatky a další licenční podmínky by měly být přiměřené a nediskriminační a licence by měly být nevýhradní⁽⁹⁸⁾. Tyto požadavky jsou nutné k zajištění otevřenosti poolu a toho, aby nevedl k uzavření navazujících trhů nebo k jiným záporným důsledkům pro hospodářskou soutěž na těchto trzích. Uvedené požadavky však nebrání uplatňování různých sazeb licenčních poplatků pro různá použití. Uplatňování různých sazeb licenčních poplatků pro různé výrobní trhy se obecně nepovažuje za omezení hospodářské soutěže, přičemž by však nemělo docházet k diskriminaci v rámci jednotlivých trhů. Zacházení s nabyvateli licence, kteří jsou účastníky poolu, by především nemělo záviset na tom, zda jsou, či nejsou též poskytovateli licence. Komise se proto bude zabývat otázkou, zda se stejné povinnosti platit licenční poplatky vztahují na poskytovatele i nabyvatele licence.

⁽⁹⁸⁾ Pokud však určitý technologický pool nemá žádnou tržní sílu, udělováním licencí v rámci poolu nebude za normálních okolností porušen čl. 101 odst. 1, i když nebudou splněny uvedené podmínky.

270. Poskytovatelé i nabyvatelé licence by měli mít možnost vyvíjet konkurenční výrobky a standardy. Rovněž by měli mít možnost udělovat a získávat licence mimo pool. Tyto požadavky jsou nezbytné proto, aby se omezilo riziko uzavření trhu technologiím třetích stran a aby se předešlo možnosti, že bude pool omezovat inovaci a bránit tvorbě konkurenčních technických řešení. Jestliže technologie seskupené do poolu jsou zahrnuty do (faktického) odvětvového standardu a smluvní strany na sebe vzaly závazky nesoutěžit, pak existuje zvláště významné riziko, že pool bude bránit vývoji nových, dokonalejších technologií a standardů.
271. Závazky udělovat zpětné licence by se měly týkat nevýhradních licencí a měly by být omezeny na zdokonalení, která jsou zásadní nebo důležitá z hlediska použití technologií seskupených v poolu. To poolu umožňuje těžit ze zlepšení technologií v něm obsažených a předávat tato zlepšení uživatelům těchto technologií. Smluvní strany mají právo skrze závazky udělovat zpětné licence zajistit, aby využívání technologií seskupených v poolu nemohli bránit nabyvatelé licence, ani subdodavatelé pracující v rámci licence nabyvatele licence, kteří vlastní nebo získají nepostradatelné patenty.
272. Jedním ze známých problémů technologických poolů je riziko, že mohou chránit neplatné patenty. Vytvoření poolu může zvyšovat náklady/rizika spojená s napadením patentu, protože k tomu, aby bylo napadení neúspěšné, stačí, aby byl platný jeden patent v poolu. Ochrana neplatných patentů v poolu může nabyvatele licence nutit k placení vyšších licenčních poplatků a může též bránit inovaci v oblasti, které se neplatný patent týká. Na doložky o nenapadnutí práv a ukončení dohod⁽⁹⁹⁾ v dohodách o převodu technologií mezi poolem a třetími stranami se pravděpodobně vztahuje čl. 101 odst. 1 Smlouvy.
273. Pooly často obsahují jak patenty, tak patentové přihlášky. Jestliže přihlašovatelé patentu, kteří své patentové přihlášky u poolů podávají, využívají případných postupů přihlašování patentů, jež umožňují rychlejší udělení patentu, bude tím rychleji dosaženo jistoty o platnosti a oblasti působnosti těchto patentů.

⁽⁹⁹⁾ Viz oddíl 3.5.